

**PUBLISKO BIBLIOTĒKU
APAĻĀ GALDA
DISKUSIJAS PAR DARBU
2020. GADĀ**

2021. gada 24. martā

*Tiešsaistē, platformā
“Microsoft Teams”*

PREZENTĀCIJAS SATURS

2020. gads bibliotēku skatījumā

Valsts atbalsta instrumenti bibliotēkām Covid-19 pandēmijas laikā

Izmaiņas bibliotēku tīklā / struktūrā

Bibliotēku statistikas rādītāju dinamika

Bibliotēku pakalpojumi

Komunikācija un publicitāte

Krājuma organizācija

Novadpētniecība

Projekti

Ilgspējīgas attīstības mērķi

2020. GADS BIBLIOTĒKU SKATĪJUMĀ

Nestandarta gads, ko vislabāk raksturo vārds neparedzamība. (Balvi)

2020.gada marts un tālākie notikumi (Covid-19 uzliesmojums, ārkārtējās situācijas izsludināšana, pakalpojumu pieejamības, pulcēšanās ierobežojumi) ieviesa korekcijas visos plānos. Vajadzēja sākt mācīties dzīvot un strādāt jaunos apstākļos. (Saldus)

Lielākais izaicinājums bija, kā ātri pielāgoties valstī notiekošajai situācijai un veiksmīgi informēt par savu darbību un ierobežojumiem vietējo sabiedrību. (Gulbene)

2020. gads mainīja cilvēku ieradumus. Līdz šim lietotājiem bibliotēkas bija kā tikšanās, komunikācijas vieta. Šobrīd tas vairs tā nenotiek, un mums būs stipri jāpiedomā, lai to atjaunotu. Covid-19 ierobežojumi būtiski ietekmēja bibliotēku darba pamatrādītājus. Tomēr gads bija arī jaunu izaicinājumu un pat progresu gads, jo diez vai mēs tik ātri, parastajos apstākļos, būtu sākuši izmantot dažādus tiešsaistes komunikācijas rīkus. (Ludza)

2020. GADS BIBLIOTĒKU SKATĪJUMĀ

Lai gan neziņa par nākotni neļāva strādāt ierastajā veidā, liekot bibliotēkām atcelt daļu pasākumu un aktivitāšu, vienlaikus šis bija arī izaicinājumu gads, pārbaudot mūsu izturību, spēju reaģēt uz pārmaiņām, pielāgoties un mainīties, domāt ārpus rāmjiem, meklēt risinājumus, kā nodrošināt bibliotēku darbu un pakalpojumu pieejamību attālinātā formātā. (Ogre)

Visbūtiskākais bija spēja mainīties, pielāgoties, strādāt radoši. Svarīgi bija saglabāt pakalpojumu piedāvājumu iedzīvotājiem, to kvalitāti, piedāvājumu konkrētām mērķauditorijām, ieviest jauninājumus sasniegšanai attālināti, vienlaikus saglabājot tradicionālos pasākumus. (Limbaži)

2020. gada pavasarī un gada beigās, kad bibliotēkas bija apmeklētājiem slēgtas, darbs tajās neapstājās ne uz mirkli. Tika darīti visi iekšējie darbi: papildinātas datubāzes ar jauniem ierakstiem, rediģēti vecie ieraksti, strādāts pie jaunu pakalpojumu idejām, filmēti video, veidotas fotogalerijas, norisinājās aktīvs pētniecības darbs, sakopšanas un sakārtošanas darbi. (Jelgava)

Covid-19 ierobežojumi atstājuši negatīvu iespaidu uz bibliotēkas rādītājiem, taču devuši iespēju attīstīt jaunus pakalpojumus un labāk izprast lietotāju vajadzības. (Kuldīga)

VALSTS ATBALSTA INSTRUMENTI BIBLIOTĒKĀM COVID-19 PANDĒMIJAS LAIKĀ

Apkopotā veidā pieejami #Ēkultūra digitālie resursi un e-pakalpojumi

Noslēdzot licences līgumu ar AKKA/LAA, nodrošināta **brīva piekļuve pilnam Latvijas Nacionālās digitālās bibliotēkas periodikas un grāmatu portāla saturam**

Visā Covid-19 pandēmijas periodā LNB uzturēja daudzveidīgu un regulāru **attālināto komunikāciju ar Latvijas bibliotēkām profesionālās informācijas piedāvājuma un aprites nepārtrauktībai**

Profesionālā atbalsta pasākumi tika pārnesti uz digitālo vidi ar iespēju tos apmeklēt un līdzdarboties visu veidu bibliotēku speciālistiem visā Latvijā neatkarīgi no bibliotēku un bibliotekāru atrašanās vietas

VALSTS ATBALSTA INSTRUMENTI BIBLIOTĒKĀM COVID-19 PANDĒMIJAS LAIKĀ

Sistemātisks atbalsts nozarei ārkārtas situācijas apstākļos. Latvijas Nacionālā bibliotēka sadarbībā ar Kultūras ministriju sagatavoja *Ieteikumus publiskajām bibliotēkām pakalpojumu nodrošināšanai ārkārtas situācijas apstākļos Covid-19 izplatības ierobežošanai*, tika nodrošināta nepārtraukta komunikācija ar Latvijas bibliotēkām, monitorēta situācija, koordinēta atbilžu sagatavošana uz aktuālajiem jautājumiem.

Pamatojoties uz Kultūras ministrijas izstrādāto rīcības plānu Covid-19 seku likvidēšanai, bibliotēku nozarei tika piešķirts finansējums:

Vērtīgo grāmatu iepirkuma programmai publiskajām bibliotēkām (300 000 eiro). Programmas ietvaros iegādātas 362 nosaukumu grāmatas 32 615 eksemplāros no 33 Latvijas izdevniecībām, izdevumus saņēmušas 779 publiskās bibliotēkas;

Semināriem bibliotēku un muzeju speciālistu digitālo prasmju attīstībai (30 000 eiro). Sadarbībā ar Datorzinību centru tika izstrādātas 4 mācību programmas, kuras apguva 6 dalībnieku grupas, aptverot 347 darbiniekus no bibliotēkām un muzejiem visā Latvijā (pavisam kopā 269 akadēmiskās stundas).

BIBLIOTĒKU DARBA ORGANIZĀCIJA ĀRKĀRTAS SITUĀCIJAS LAIKĀ

Drošas darba vides organizācijas pasākumi darbiniekiem

Attālinātā darba organizācija

Bibliotēku sagatavošana un pielāgošana epidemioloģiski drošiem lietotāju klātienas apmeklējumiem

Pieprasījumi tika saņemti telefoniski vai e-pastā un noteikts konkrēts grāmatu saņemšanas laiks. Vēlamā literatūra, iesaiņota maisiņā, tika izsniegta pie bibliotēkas ārdurvīm. Informācija par jaunajām grāmatām bija aplūkojama bibliotēkas tīmekļvietnes sadaļā “Jaunākās grāmatas”. Tie, kuri neizmanto internetu, saņēma izdrukātu informatīvo materiālu ar jaunieguvumu anotācijām un grāmatu vāku attēliem. (Valka)

Pateicoties LNB Bibliotēku attīstības centra informacionālam atbalstam, savlaicīgai un izsmeļošai informācijas izsūtīšanai ar ieteikumiem un rīcību ārkārtas situācijas laikā, pagastu bibliotēkas spēja zibenīgi pielāgoties jauniem darba apstākļiem. (Daugavpils novads)

EPIDEMIOLOĢISKO PASĀKUMU NODROŠINĀŠANA

Lai varētu veikt lietotāju apkalpošanu klātienē, tika veikti nepieciešamie epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai: uzstādīti aizsargstikli; izvietoti roku dezinfekcijas līdzekļi (dažās bibliotēkās – bezkontakta dezinfekcijas stendi); nodrošināta vieta krājuma karantīnai; uz grīdas uzlīmētas lentes 2 m distances ievērošanai; darbiniekiem (dažviet – arī apmeklētājiem) nodrošinātas aizsargmaskas un gumijas cimdi; bibliotēku ārdurvis aprīkotas ar zvana pogām u. c.

Bibliotēku darbiniekiem izsniegti individuālās aizsardzības līdzekļi: maskas, sejas vizieri un cimdi, pieejami roku dezinfekcijas līdzekļi. Grāmatas un citi izdevumi ievietoti karantīnā uz 72 h. Pastiprināti veikta telpu un virsmu dezinfekcija. Organizējot bibliotēku darbu, tika sekots līdzi epidemioloģiskajai situācijai konkrētajā pašvaldībā un sadarbībā ar pašvaldību lemts par izmaiņām bibliotēku darba organizācijā. (Alūksne)

Covid-19 pandēmijas apstākļos bibliotēkas darba laiks tika pārkārtots, vadoties no valstī izsludinātā ārkārtas stāvokļa noteiktajiem ierobežojumiem. Bibliotēkas izkārtojums tika nedaudz mainīts, lai nodrošinātu grāmatu karantīnu un ievērotu sanitāro protokolu. (Madona)

Bibliotēkā tika ievēroti noteiktie epidemioloģiskās drošības pasākumi: lietotas sejas maskas, dezinficētas rokas, virsmas, datoru klaviatūras un peles. (Aizkraukle)

IZMAIŅAS BIBLIOTĒKU TĪKLĀ / STRUKTŪRĀ

Bauskas Centrālajai bibliotēkai kā nodaļa pievienota Bauskas Bērnu bibliotēka, kas pirms tam darbojās kā atsevišķa struktūrvienība

Cēsu reģionā reorganizētas 2 publiskās bibliotēkas Raunas novadā: Gatartas un Rozes bibliotēka. Raunas novada Rozes bibliotēka izveidota par Raunas pagasta bibliotēkas nodaļu, Drustu pagasta Gatartas bibliotēka – par Drustu pagasta bibliotēkas nodaļu

Turpinājās **Jēkabpils novadā un Alūksnē** uzsāktā bibliotēku tīkla reorganizācija:

- Alūksnes reģionā 6 bibliotēkās mainījušies darba pienākumi – bibliotēkas vadītāja darba pienākumi apvienoti ar kultūras darba organizatora pienākumiem un darbu vēstures krātuvēs
- Apes novada bibliotēkas, kas iepriekš darbojās kā Apes novada pašvaldības iestādes, no 2020. gada februāra, pašvaldībai izveidojot Apes novada pašvaldības iestādi “Apes kultūras un tūrisma centrs”, kļuvušas par šīs iestādes struktūrvienībām
- Jēkabpils novada bibliotēkas pievienotas kā struktūrvienības Jēkabpils novada Kultūras pārvaldei. Bibliotēku struktūrvienības pārsauktas par nodaļām. Jēkabpils novadā reorganizācijas rezultātā 11 publisko bibliotēku vietā pakalpojums sniedz 7 bibliotēkas, t. sk. 5 bibliotēkas ar nodaļām

IZMAIŅAS BIBLIOTĒKU TĪKLĀ / STRUKTŪRĀ

Daugavpils reģions

- Reorganizēta Skrudalienas pagasta bibliotēka, kļūstot par Skrudalienas pagasta Silenes bibliotēkas nodaļu Skrudalienā

Liepājas reģions

- 2020. gada nogalē slēgta Pāvilostas novada Rīvas bibliotēka un Durbes novada Rāvas bibliotēka
- Ar 2020. gada 1. janvāri Aizputes novada piecas pagasta bibliotēkas pievienotas Aizputes pilsētas bibliotēkai kā struktūrvienības

IZMAIŅAS BIBLIOTĒKU TĪKLĀ / STRUKTŪRĀ

Limbažu reģions

- 2020. gadā Skultes pagastā tika uzcelts Multifunkcionālais Skultes centrs, kurā tika iekārtota arī bibliotēka. Tā netika reģistrēta Bibliotēku reģistrā, bet gan pievienota jau esošajai Skultes bibliotēkai kā nodaļa

Ogres reģions

- Kultūras ministrijas Bibliotēku reģistrā reģistrēts Ogres Centrālās bibliotēkas bibliobuss kā Ogres Centrālās bibliotēkas mobilā filiālbibliotēka

Valmieras reģions

- Likvidēts Beverīnas novada Cempu ārējās apkalpošanas punkts

JAUNAS BIBLIOTĒKAS

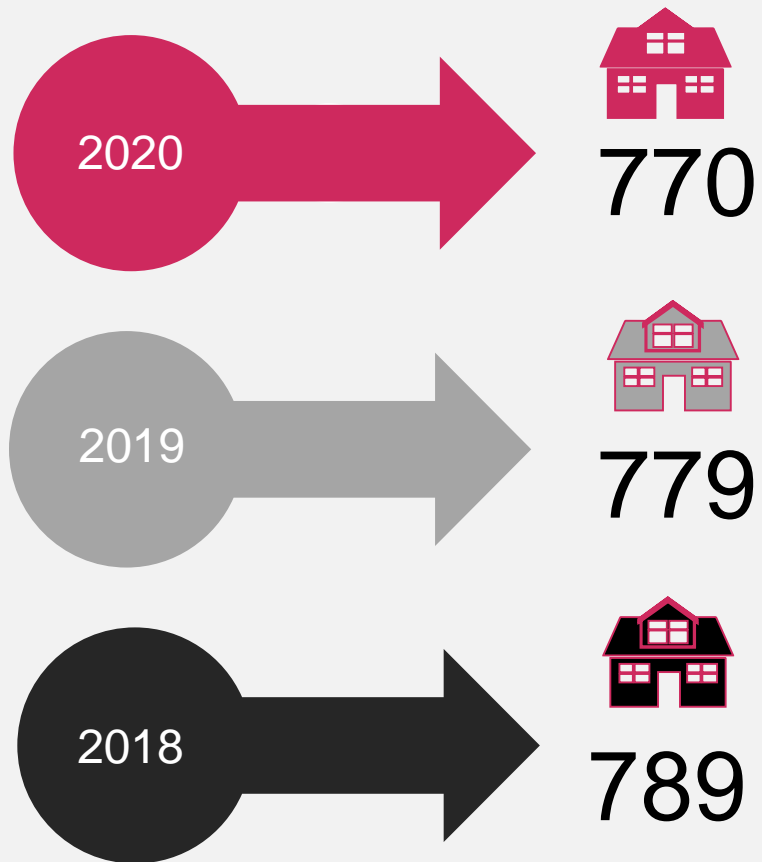
Stopiņu novada Ulbrokas bibliotēka pārcēlusies uz jaunām telpām un atrodas pašvaldības īpašumā esošajā kultūras centrā “Ulbrokas Pērle”, kura kopējā platība ir 4954,8 kv.m. Eksploatācijā bibliotēka nodota 2020. gada 17.jūnijā. Ulbrokas bibliotēkas telpu kopējā platība ir 740,5 kv.m

Publiskās bibliotēkas

Publisko bibliotēku skaits 2018-2020

-

1 likvidēta
1 apvienota
8 reorganizētas

+

1 KM Bibliotēku reģistrā reģistrēta
Ogres mobilā filiālbibliotēka

Publiskās bibliotēkas

2018

2019

2020

Atalgojums + VSAOI

20,500,355

20,764,278

21,169,912

Kārtējie izdevumi kopā

28,690,476

28,372,961

28,966,105

t. sk. 300 000

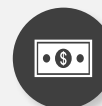
Kopējais atalgojuma rādītājs ir pieaudzis par 2 %. Tas norāda uz bibliotēkāju atalgojuma pieaugumu. Pieauguma temps un lielums reģionos atšķiras, bet kopējā tendence ir pozitīva. Šī tendence vērojama jau vairāku gadu griezumā. Pagājušajā periodā tā bija 1

%.

Atalgojums + VSAOI

2 %

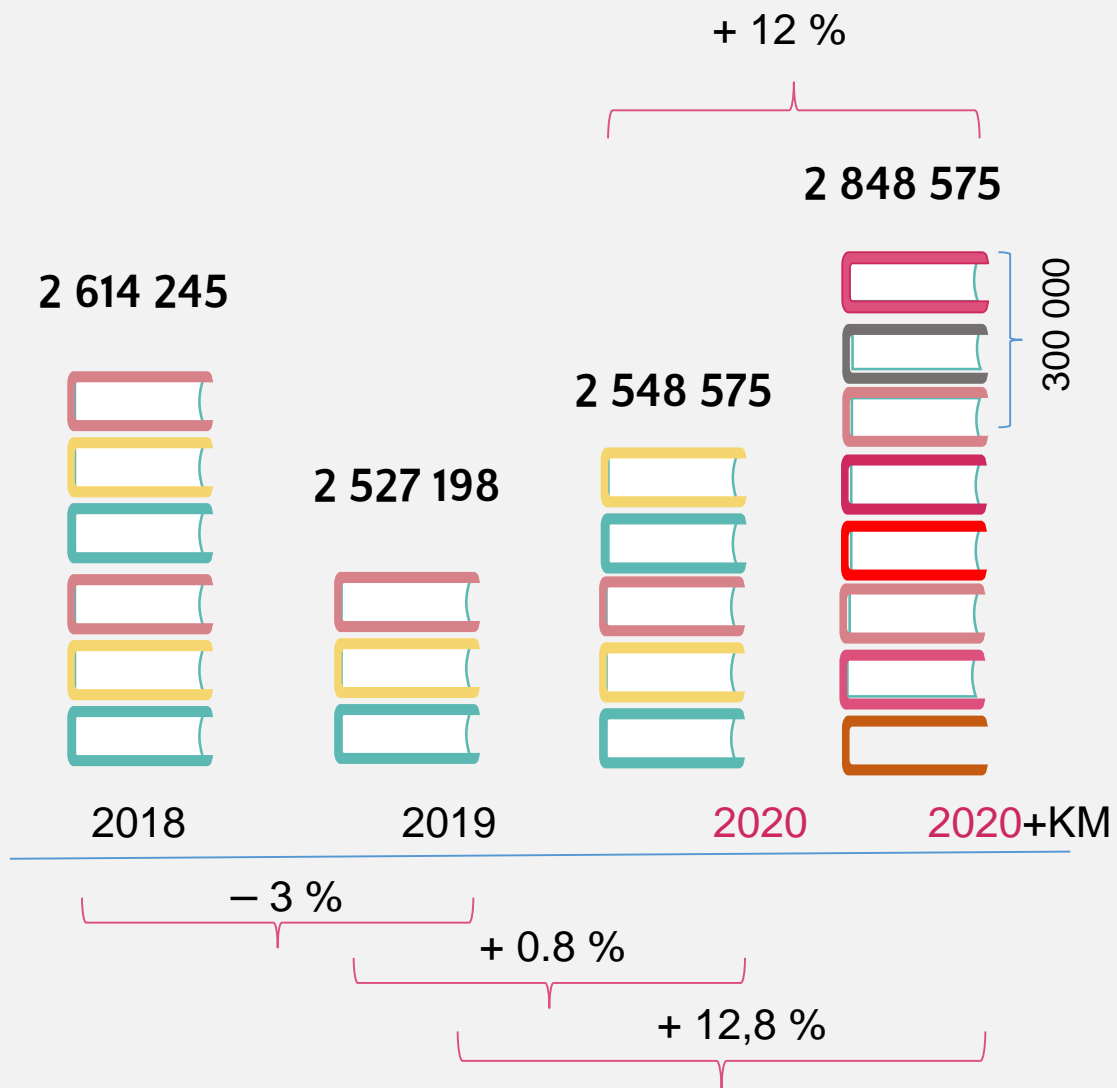
Kārtējie izdevumi

2 %

kopā

Kārtējie izdevumi arī norāda uz pozitīvu tendenci. Šajā periodā tie ir 2 %, ieskaitot KM atbalstu grāmatu iepirkumam. Bez KM atbalsta tas būtu 1 %.

Izdevumi krājuma komplektēšanai (EUR)

Kopējais finansējums krājuma komplektēšanai ir pieaudzis, bet ļoti nedaudz: 0.8 %. Tomēr salīdzinājumā ar pagājušo gadu tā ir ļoti pozitīva tendence, jo iepriekšējā periodā tas bija -3 %.

Katrā bibliotēkā, reģionā šī tendence atšķiras. Citiem tā ir nedaudz uzlabojusies, citiem saglabājas iepriekšējā līmenī. Uz to, ka nav notikušas būtiskas izmaiņas, norāda arī šie kopējie skaitļi un 0.8 %.

Pievienojot kopējiem krājuma izdevumiem KM projekta finansējumu 300 000 EUR, izdevumi krājumam palielinās par 12.8 %. Tas norāda, ka šis atbalsts ir bijis pamanāms.

Bibliotēku izlietotā summa krājuma komplektēšanai 2020. gadā KM projekta ietekmē palielinājusies par 12 %.

Publiskās bibliotēkas

Virtuālais apmeklējums

2 755 668

2 427 225

+ 14 %

2 238 180

Fiziskais apmeklējums

4 247 283

- 27 %

5 852 792

5 854 538

- 15 %

“Ar plus zīmi – virtuālais apmeklējums, kas norāda uz to, ka bibliotēkas veiksmīgi piedāvā pakalpojumus attālināti, konsultē interesentus un lietotāji prot šos pakalpojumus izmantot, apmeklējot bibliotēku tīmekļvietnes.”

2020. gadā bibliotēku apmeklējumu ietekmējuši dažāda veida valstī noteiktie ierobežojumi.

Fiziskais apmeklējums ir krities (- 27 %), un tam ir objektīvs izskaidrojums. Savukārt pieaudzis bibliotēku virtuālais apmeklējums (+ 14 %).

Apskatot gan virtuālo, gan fizisko apmeklējumu kopā, salīdzinājumā ar pagājušo periodu, 2020. gadā bibliotēku apmeklējums ir samazinājies par 15 %. Pagājušajā periodā tas samazinājās par 2 %.

2020

2019

2018

Publiskās bibliotēkas

2018

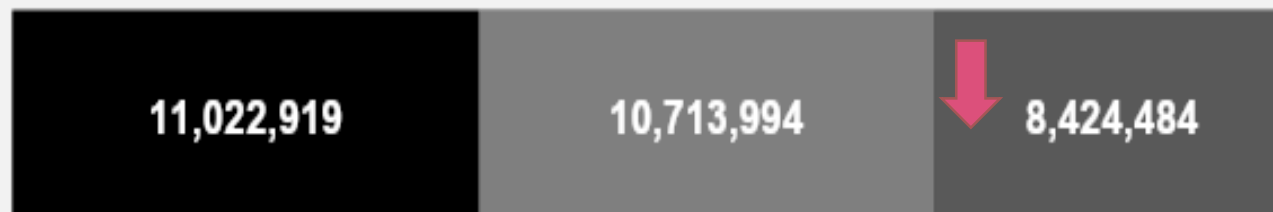
2019

2020

Aktīvie lietotāji

Izsniegums

Kopējais aktīvo lietotāju skaits samazinājums ir skaidrojams ar bibliotēku darba ierobežojumiem, kas attiecīgi atstāja iespaidu arī uz izsniegumu. Lai gan atsevišķu bibliotēku izsniegumā vērojams pieaugums, tomēr kopējais rādītājs ir ar negatīvu tendenci. Bibliotēku apmeklējuma, grāmatu izņemšanas un nodošanas ierobežojumi, izsnieguma termiņu pagarināšana, kā arī grāmatu ievietošana karantīnā – ietekmējusi izsnieguma rādītājus.

Aktīvo lietotāju skaita samazināšanās ir objektīvi izskaidrojama. Bibliotēkas mēģināja rast citas alternatīvas lietotāju reģistrācijai (attālinātā reģistrēšanās) un piesaistei.

Aktīvie lietotāji

— 13 %

Izsniegums

— 21 %

“ Covid-19 ietekmē radītie ierobežojumi atstājuši negatīvu ietekmi uz bibliotēku rādītājiem, taču devuši iespēju attīstīt jaunus pakalpojumus un labāk izprast lietotāju vajadzības ”.

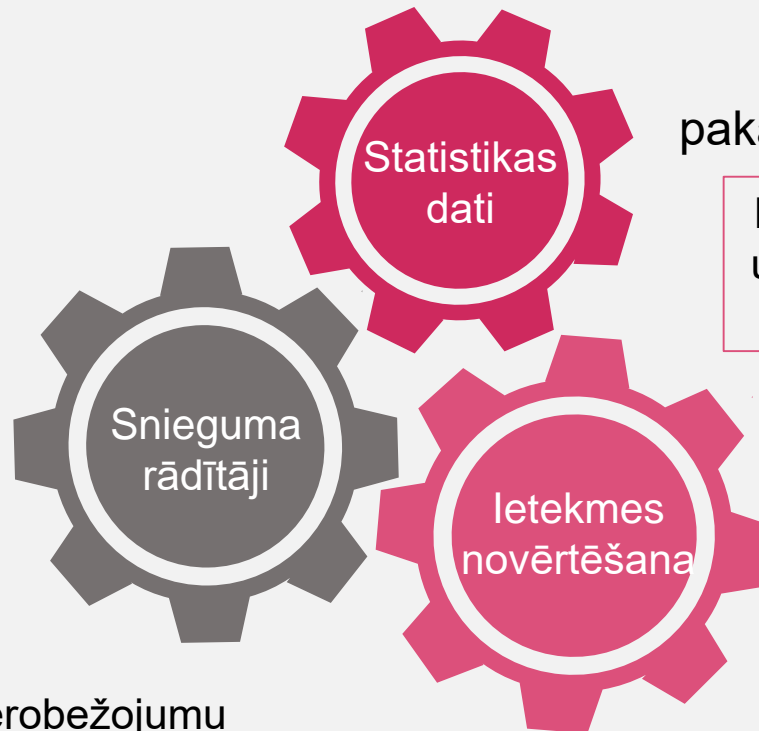

Pakalpojumu kvalitātes novērtēšana

LVS ISO 11620:2014 Informācija un dokumentācija – Bibliotēku snieguma rādītāji

Plānots:

- Tiek gatavoti ieteikumi statistikas uzskaitē ierobežojumu laikā (papildus LDKK prasītajiem datiem)
- Bibliotēku statistika un snieguma rādītāji. Vadlīnijas (2021)
- Bibliotēku ietekmes novērtēšanas standarta tulkojums
- Bibliotēku iesaiste snieguma rādītāju testēšanā un salīdzināšanā, kā rezultātā iesaistītās bibliotēkas dalās savā pieredzē un kļūst par piemēru un iedrošinātāju pārējiem

Pamatdati par bibliotēku pakalpojumiem un to rezultātiem

LVS ISO 2789:2016 Informācija un dokumentācija. Starptautiskā bibliotēku statistika

Bibliotēku un to pakalpojumu ietekme uz indivīdiem un sabiedrību

ISO 16439:2014 Information and documentation – Methods and procedures for assessing the impact of libraries

BIBLIOTĒKU PAKALPOJUMI

BIBLIOTĒKU PAKALPOJUMI COVID-19 PANDĒMIJAS LAIKĀ

Jaunie apstākļi izvirzīja jaunus uzdevumus – kā droši un efektīvi nodrošināt bibliotēkas pakalpojumu pieejamību lasītājiem neierastajos apstākļos. (Saldus)

2020. gads bibliotēkām lika pārskatīt savu pakalpojumu klāstu un piedāvāt līdz šim mazāk izmantotas formas – attālinātus pakalpojumus. Tas ir prasījis milzu enerģiju, kas ieguldīta dažādu e-pakalpojumu popularizēšanā, radīšanā un ikdienas izmantošanā. (Jelgava)

Šis laiks deva iespēju mērķtiecīgi pilnveidot un popularizēt e-pakalpojumus, tādējādi bibliotēkas apmeklētājiem nodrošinot kvalitatīvu un daudzveidīgu attālinātu bezmaksas pakalpojumu pieejamību. (Cēsis)

Covid-19 radītie apstākļi lika bibliotekāriem darboties citādāk, būt kreatīvākiem, interesantākiem un aktīvāk piedāvāt bibliotēkas iespējas un pakalpojumus attālināti. (Preiļi)

BIBLIOTĒKU PAKALPOJUMI COVID-19 PANDĒMIJAS LAIKĀ

Klātienes pakalpojumi

Attālinātie pakalpojumi

E-pakalpojumi

Bezkontakta pakalpojumi

Covid-19 laiks iezīmējās ar divu veidu apkalpošanas modeļiem:

1. klātienes apkalpošana netiek nodrošināšana, sniegti tikai attālinātie pakalpojumi
2. nodrošināta ierobežota pakalpojumu pieejamība (nosakot ierobežotu uzturēšanās laiku bibliotēkā ne ilgāk par 15 minūtēm; nodrošinot tikai grāmatu apmaiņu; datorpakalpojumi nav atļauti vai atļauti tikai lietišķu darījumu veikšanai ierobežotā laika apjomā)

Ikdienas darbā ienāca tādi termini kā sanitārais protokols, distancēšanās, darbs attālināti, grāmatu karantīna, pasākumi tiešsaistē, pasākumu videoierakstu veidošana u. tml. (Jūrmala)

E-RESURSI UN E-PIEKĻUVE

E-katalogs

3td e-GRĀMATU bibliotēka

#Ēkultūra digitālie resursi un e-pakalpojumi

Abonētās datubāzes

Brīvpieejas e-resursi

LNB digitālie resursi

Pašu veidotie e-resursi

Iespēja attālināti reģistrēties par lasītāju

Attālināta izdevumu pasūtīšana un pagarināšana

Iespēja attālinātās piekļuves datus saņemt elektroniski

Attālināta bibliotēkas abonēto datubāzu un citu informācijas resursu izmantošana

Elektroniskā dokumentpiegāde – bibliotēkas krājuma vienību, abonēto un pašu veidoto datubāzu materiālu kopiju piegāde e-pastā un izmantojot citas IKT iespējas

3TD E-GRĀMATAS

Kopējais publisko bibliotēku izsniegto grāmatu skaits salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu ir palielinājies par **145 %**

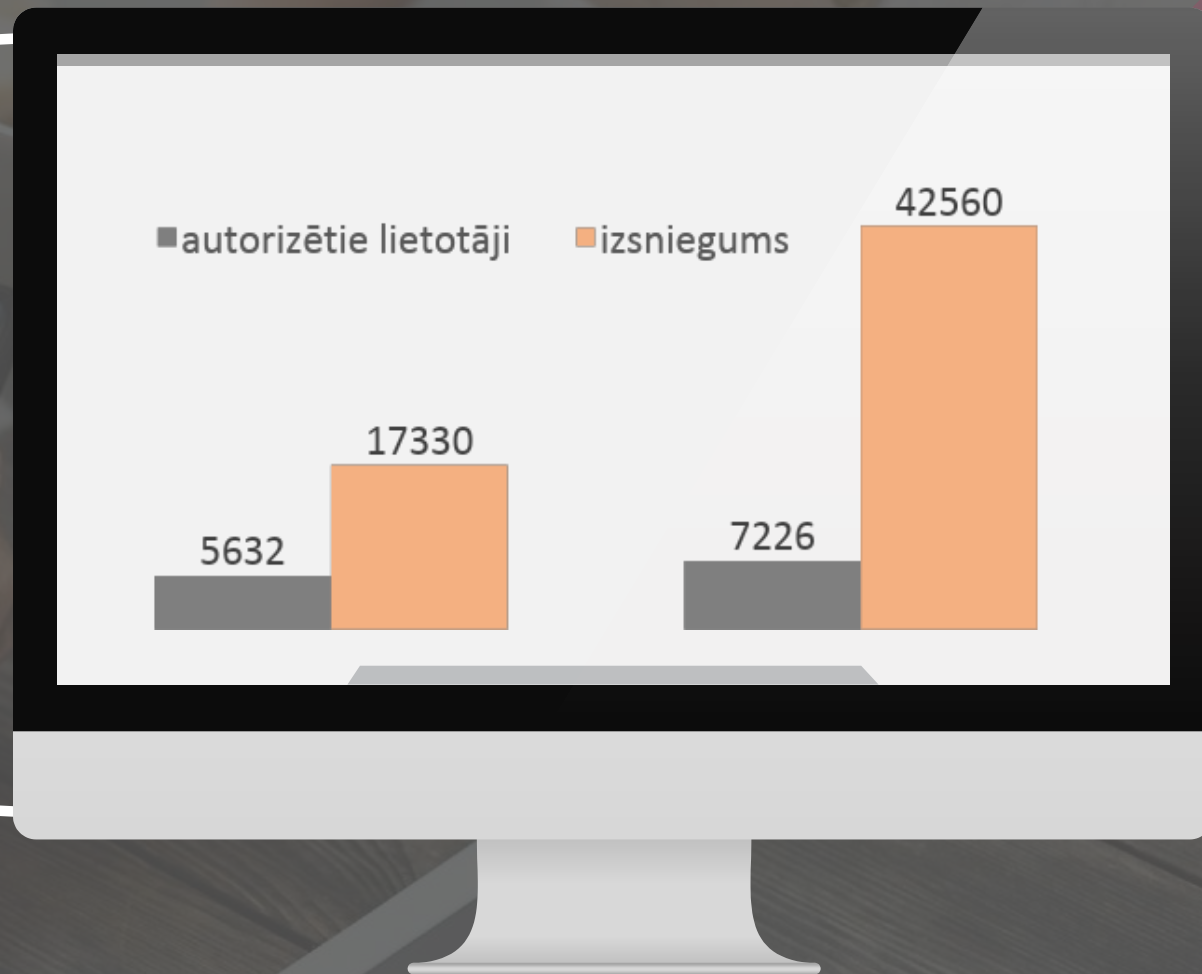
Kopējais reģistrēto lietotāju skaits salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ir palielinājies par **28 %**. No kopējā bibliotēkās reģistrēto aktīvo lietotāju skaita 2020. gadā tie ir bijuši 2 %. Salīdzinoši 2019. gadā tie bija 1 %.

Kopējais e-grāmatu skaits 3td e-grāmatu bibliotēkā ir 458. Kopējais lasītāju skaits 11 462. Ārkārtas situācijas laikā no 12.03. līdz 10.06. reģistrēto lasītāju skaits palielinājies par 62 %.

Avots: KISC

3td

3TD E-GRĀMATU BIBLIOTĒKA UN BIBLIOTĒKU ATZIŅAS

Viens no 2020. gada izmantotākajiem e-resursiem

Bibliotēku slēgšanas periodā viens no populārākajiem pakalpojumiem

Īpaši pievērsta uzmanība 3td e-grāmatu bibliotēkas, abonēto datubāzu un brīvpieejas elektronisko resursu popularizēšanai

Neskatoties uz to, ka bibliotēkas veic popularizēšanas darbu bibliotēku tīmekļvietnēs, sociālajos medijos "Facebook", "Instagram", e-grāmatu bibliotēka negūst popularitāti lietotāju vidū.

E-grāmatu bibliotēkas lietotāji pozitīvi novērtēja, ka pakalpojums ir pieejams bez maksas

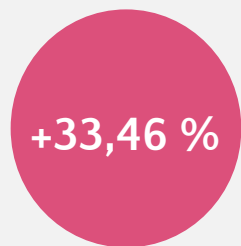
Sākoties otrajam pandēmijas vilnim, par populārāko uzziņas veidu bibliotēkā kļuva informācija par reģistrēšanos e-grāmatu bibliotēkā

Covid-19 izplatību ierobežojošie pasākumi šoreiz pozitīvi mainījuši lasīšanas paradumus: pieaudzis lietotāju skaits, kas bibliotēkā reģistrējušies tieši ar mērķi lasīt grāmatas 3td e-grāmatu bibliotēkā

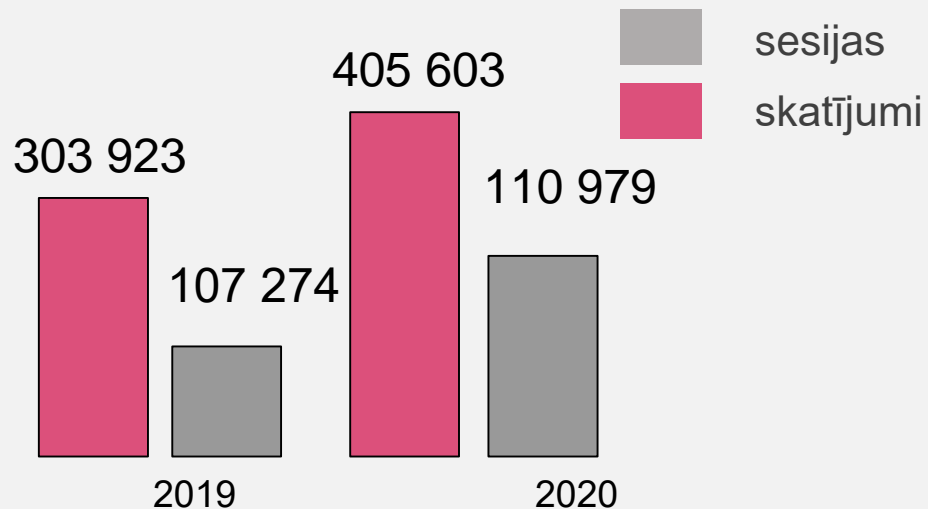
“LETONIKA.LV” IZMANTOŠANAS TENDENCES

Sesiju skaits salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ir pieaudzis par 3,45 %

Skatījumu skaits 2020. gadā salīdzinot ar iepriekšējo periodu ir ievērojami pieaudzis: 33,46 %

2019. gadā vidēji 2.8 skatījumi uz vienu sesiju
2020. gadā vidēji 3.6 skatījumi uz vienu sesiju

Sesiju skaita pieaugums nav ļoti liels, bet tas norāda uz intereses noturību jau esošajiem lietotājiem un uz pozitīvu tendenci piesaistīt un ieinteresēt jaunus lietotājus. Savukārt ievērojamais skatījumu pieaugums norāda, ka ierobežotā bibliotēku apmeklējuma laikā datubāzē tika meklēts vairāk informācijas vienas pieslēgšanās sesijas laikā. Skolās šīs datubāzes izmantošana bija ikdiena, nodrošinot mācību procesu.

Aktivitāte saistīta ar datubāzes popularizēšanu skolās.
PRET
Tiem reģioniem, kur skolas nodrošināja piekļuvi “Letonika.lv”, publiskajās bibliotēkās šī resursa izmantojums ir samazinājies.

Izmantojums 2020. gadā ir samazinājies visās publiskajās bibliotēkās, kas skaidrojams ar to, ka bibliotēkas pandēmijas dēļ ilgāku laiku bija slēgtas.
PRET
Lietotāji izrādījuši interesi par bibliotēku abonētajām datubāzēm, īpaši iespēju izmantot “Letonika.lv” attālināti no mājām.

LATVIJAS NACIONĀLĀS DIGITĀLĀS BIBLIOTĒKAS IZMANTOJUMA PIEAUGUMS

[Nacionālās bibliotēkas e-pakalpojumu piedāvājums novērtēts kā starptautisks paraugs. Lsm.lv, 02.06.2020.](#)

Paldies Latvijas Nacionālajai bibliotēkai par iespēju skatīt digitālos resursus brīvā piekļuvē arī ārpus bibliotēku telpām, strādājot attālināti! (Valka)

Procentuālais pieaugums	
lndb.lv	57,8
zudusilatvija.lv	27,2
periodika.lv	67,9
gramatas.lndb.lv	92,3
kartes.lndb.lv	20,6
audio.lndb.lv	27,3
lasamkoks.lv	18,8
t.sk.lgdb.lnb.lv	62,5
dom.lndb.lv	48,7
dziesmusvetki.lndb.lv	89,0
tautasgramatuplaukts.lv	2,3
runa.lnb.lv	39,8
kulturaskanons.lv	50,7
enciklopedija.lv	272,9
ainavudargumi.lv	0,2

Avots: LNB statistika

DIGITĀLĀ ATBALSTA DIENA (VALMIERA)

Bibliotekāri konsultē un apmāca lietotājus klātienē un attālināti par digitālo rīku un e-iespēju izmantošanu

Klātienes konsultācijās tiek izmantota programma "AnyDesk", lai nodrošinātu Covid-19 situācijai atbilstošu drošu attālumu starp lietotāju un bibliotekāru

Bibliotēkai ir vienošanās ar pašvaldības IT nodaļas speciālistiem, ka tehnoloģiski sarežģītāku jautājumu gadījumā var vērsties pēc palīdzības

DIGITĀLĀ ATBALSTA dienas

Vajadzīga palīdzība e-rēķinu apmaksā?
Vēlies mazbērniem nosūtīt fotogrāfijas, bet nezini kā?
Noderētu atbalsts datubāzu lietošanā?

Tēmu nosaki Tu!
Nāc ar savu jautājumu - mēs Tev palīdzēsim to atrisināt!

2020
7.septembris
5.oktobris
2.novembris
7.decembris

Individuālas konsultācijas digitālo rīku un e-iespēju izmantošanā.

Katra mēneša pirmā pirmdiena!

Laipni aicināti visi interesenti!

Nāc bez pieteikšanās vai zvani pa tālr.nr. 64222464 un rezervē laiku!
Konsultācijas iespējamas arī tiešsaistes formā.

Valmieras integrētā
BIBLIOTĒKA

BEZKONTAKTA PAKALPOJUMU NODROŠINĀŠANA

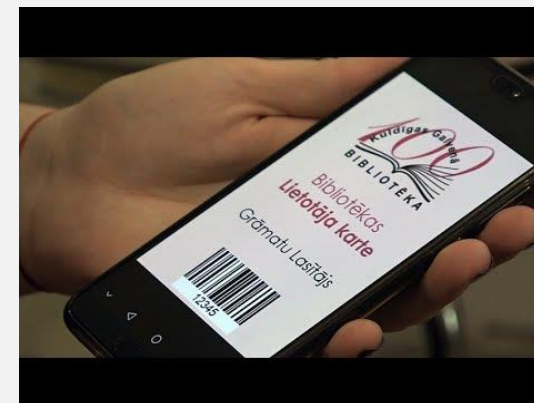
Grāmatu izsniegšana bezkontakta režīmā, periodikas un galda spēļu izsniegšana uz mājām

Grāmatu piegāde uz mājām (atsevišķos reģionos sevišķi audzis pieprasījums pēc šī pakalpojuma)

Bezkontakta lasītāju kartes digitālā formā

Konsultācijas un uzziņas telefoniski vai e-pastā (daudzas bibliotēkas atzīmē ievērojamu uzziņu skaita pieaugumu pārskata periodā)

Materiālu drukāšana pēc lietotāju pieprasījuma, izdrukas novietojot saņemšanai bezkontakta ceļā

VIRTUĀLIE PASĀKUMI

Tiešsaistes nodarbību, lekciju un citu norišu piedāvājums dažādām mērķgrupām (“Zoom”, “Microsoft Teams”, “Google Classroom” u. c. platformās), t. sk. tikšanās ar rakstniekiem tiešsaistē, bibliotekāru profesionālās pilnveides pasākumi tiešsaistē

Tiešraides “Facebook” un “YouTube”.
Piemēri: “Jauno grāmatu rīts” piektdienās (Kuldīga), raidījumu cikls “Kafijas pauze” (Latvijas Neredzīgo bibliotēka)

Videointervijas ar mākslas izstāžu autoriem (izstāžu atklāšanas pasākumu vietā), iedvesmojoši videostāsti par bibliotēkā pārstāvētajām profesijām (Karjeras nedēļā), grāmatu apskati videoformātā, Adventes lasījumi tiešsaistē (Latgales CB)

Vingrošanas nodarbības platformā “Zoom” projektā “Esi vesels Strenču novadā”. Pirms tam bibliotekāre projekta dalībniekus individuāli apmācīja darboties ar platformu (Strenču bibliotēka)

PREIĻU GB TIEŠSAISTES PASĀKUMI

23. oktobrī
JUBILEJAS SPĒLE

**ES MĪLU TEVI,
BIBLIOTĒKA!**

Facebook
tiešraide plkst. 15.00

90

Atbalsta:

- Pludmales kafejnīca "Pampūkas"
- Raivo Andersons
- Veikals "Akcents"
- SIA "Arka"
- SIA "Kafijas draugs"
- AS Swedbank
- Rīgas tūrisma un radošās industrijas tehnikuma kafejnīca

0:05

11.novembrī noslēdzās Latvijas skolēnu patriotiskās dzejas konkurss "Latvija, cik daudz Tev vēlos teikt!". Noslēguma un apbalvošanas pasākums, kurā tika prezentēts dzejas krājums, notika tiešsaistē. Turpinājumā 36 jaunajiem autoriem bija iespēja piedalīties Aivara Eipura meistarklasē. Uzvarētāji zināmi, balvas sadalītas. Paldies visiem dalībniekiem, skolotājiem, bibliotekāriem un visiem konkursa atbalstītājiem! Tuvākajās dienās būs pieejams pasākuma videoieraksts, par ko ziņosim individuāli. Katrs dalībnieks un skolotājs - konsultants saņems arī krājuma eksemplāru, šobrīd veicam loģistikas aptauju veiksmīgākai grāmatu un balvu piegādei. Esam pacietīgi, viss notiks!

VIRTUĀLIE PASĀKUMI

Kurmāles pagasta Priedaines bibliotēka virtuālā vidē – “Facebook” lapā – pārnesa klātienē plānoto adventes vainagu darbnīcu [“Gatavosimies Adventei!”](#). Nodarbība guva atzinību dizaina un idejas dēļ, jo izdevās apvienot novadpētniecības krājuma popularizēšanu ar vainaga darināšanas pamācību.

Gulbenes novada bibliotēkas vebināri: “Dezinformācija un mediju vide”, “Kā atpazīt izdegšanu un saglabāt līdzsvaru ikdienā?”, “Kā izveidot internetveikalu?”

Valmieras bibliotēka tiešsaistē organizēja attālinātās nodarbības skolēniem un skolotājiem, piemēram, par “Google Classroom” izmantošanu, “Primo” meklētāja funkcijām un citiem bibliotēku un kultūras institūciju informācijas resursiem

Kuldīgas Galvenās bibliotēkas simtgades svinības tika atzīmētas tikai virtuālajā vidē, kas deva iespēju tajās piedalīties interesentiem ne tikai no Kuldīgas, bet arī no citām vietām Latvijā un pasaulē. Svinības virtuālajā telpā izskanēja plašāk, nekā, ja tās notiktu klātienē bibliotēkā.

Profesionālā pilnveide

Ierobežojumu apstākļos bibliotēku darbinieki intensīvi iesaistījās tiešsaistes mācībās, gūstot jaunas zināšanas un iemaņas (Limbaži)

Staiceles pilsētas bibliotēkas vadītāja Anita Strokša: Pagājušajā gadā daudz mācījāties tiešsaistē. Savā ziņā tiešsaistes mācībām bija savs pluss. Mēs nekad fiziski nepiedalītos tādā seminārā kā Latgales reģionālais seminārs “Bibliotēkas un sabiedrības ilgtspēja un attīstība: mēs būvējam šo pasauli paši”. Izmantojot tiešsaistes iespējas, mums bija iespēja piedalīties šajā seminārā, rast tiešo priekšstatu par šī novada bibliotēkām, iegūt jaunas radošas idejas, dzirdēt šī reģiona bibliotēku problēmas un risinājumus.

Covid-19 radītā situācija būtiski ietekmējusi kvalifikācijas eksāmena norisi, no vienas puses, atliekot to, no otras, – dodot laiku pilnveidot zināšanas. Klātienē mācību process tika izpildīts vien uz 30 %, toties ietaupījās ar komandējumu izdevumiem saistītie līdzekļi, jo lielākā daļa nozīmīgāko semināru, konferenču un citu profesionālās pilnveides pasākumu notika tiešsaistē. Rezultātā tiešsaistes seminārus apmeklēja lielāka darbinieku daļa, nekā tas būtu tad, ja tie norisinātos klātienē. (Daugavpils novads)

Valkas NCB izstrādāts pamatzināšanu praktikums “Pamatlīmeņa profesionālās zināšanas bibliotēku darba jomā” (32 stundas) jaunajiem Valkas reģiona bibliotekāriem.

ATTĀLINĀTĀ DARBA VIDE BIBLIOTĒKĀ

Rīgas Centrālajā bibliotēkā un vairākās filiālbibliotēkās līdz 2,5 stundām dienā ir iespēja strādāt “izolētā lasītavā”, iepriekš piesakoties

Balvu Centrālajā bibliotēkā uzlabota radošās lasītavas infrastruktūra, papildinot to ar aprīkojumu attālinātam darbam, t. sk. grupu darbam. Tas kļūva arī par bibliotēkas jauno pakalpojumu, ko izmantoja dažādas auditorijas, piemēram, lasītavas pakalpojumus attālināto sesiju organizēšanai izmantoja vairākas pašvaldības un nevalstiskās organizācijas

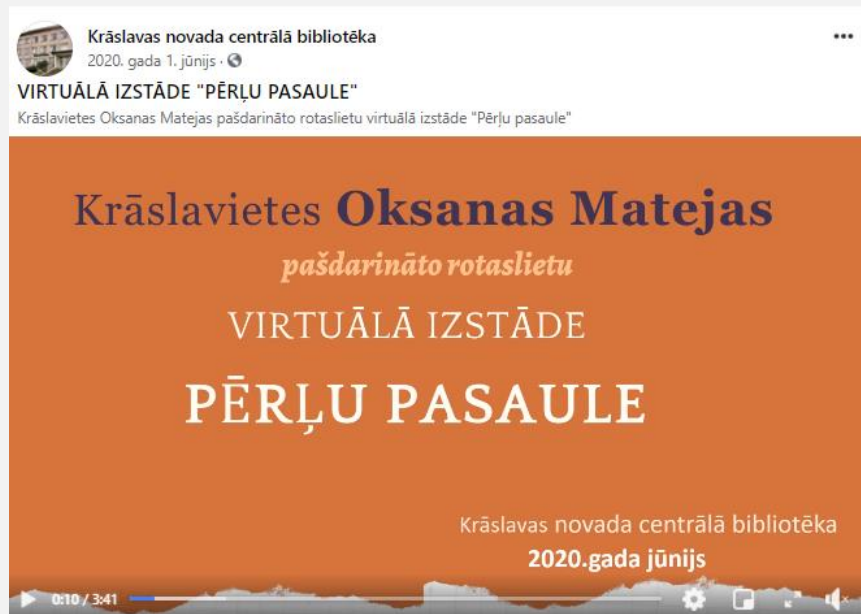
Lauberes pagasta bibliotēkā izveidota viena darba vieta attālinātam intelektuālam darbam – studentam, kurš papildus mācībām strādā. Iemesls: labs, ātrs, nemainīgs interneta pieslēgums un bibliotēkas telpa, kurai nebija noslodzes pasākumu aizlieguma dēļ

Valkas NCB, apvienojot abas periodikas lasītavas, 2. stāvā tika izveidota telpa individuālam darbam vai nelielām grupām. Ievērojot noteiktos epidemioloģiskās drošības pasākumus, skolēni to izmantoja mācībām attālināti, un vienreiz, izmantojot bibliotēkas portatīvo datoru un interneta pieslēgumu, apmeklētājs lietotnē “Zoom” varēja piedalīties darba intervijā

Bibliotēkas pakalpojumus ikdienā sāka izmantot vairāki bibliotēkas lietotāji, pildot šeit savus darba pienākumus. Sakarā ar darba no mājām ieviešanu bibliotēkas lietotāji strādāja pie bibliotēkas un/vai personīgajiem datoriem, uzturoties bibliotēkas lasītavās. (Stopiņu novada Ulbrokas bibliotēka)

IZSTĀŽU TRANSFORMĀCIJA

Virtuālās izstādes (lielākoties – “Facebook” galerijas)

Bauskas Centrālās bibliotēkas **lielformāta izstādes pilsētvidē** – pārskata periodā izveidotas divas izstādes (“Zāļu tējas” un “Latvju zīmes – spēks un atbalsts”)

Izstādes bibliotēku skatlogos

MALINOVAS BIBLIOTĒKAS VIRTUĀLĀ FOTO IZSTĀDE “SĒŅU DAŽĀDĪBA MEŽĀ” BIBLIOTĒKAS PROFILĀ “FACEBOOK”

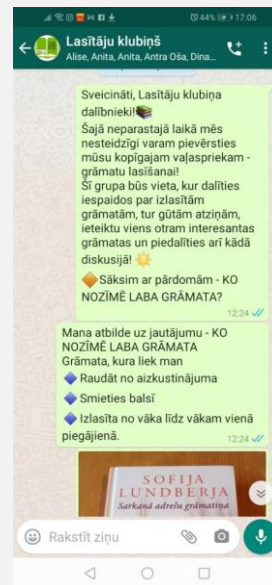
Bibliotēkas vadītāja Elvīra Kokina: “Radās ideja organizēt sēņu fotoizstādi. Ieliku paziņojumu *feisbukā*, dažiem uzrakstīju personīgi un, ticiet man, tā lieta aizgāja. Pa brīvdienām mans telefons neapklusā, jo nāca fotogrāfijas uz “WhatsApp”, atsaucība bija liela. Fotogrāfijas saņemtas arī no Valmieras, Lēdurgas, Ilūkstes, Daugavpils. Fotoizstādes mērķis: likt cilvēkiem paskatīties uz sēņu daudzveidību un meža bagātību. Redzēt ne tikai baravikas, bet ikvienu sēnīti, tās formu un krāsu nianšes. Iesūtīts 81 sugas sēņu foto. Tika atlasītas interesantākās (tā bija lielākā problēma – atlasīt) fotogrāfijas, noformētas, un izstāde gatava. Prieks par katru fotogrāfijas autoru, kurš ar lepnumu skatījās un teica: šī ir mana sēne, un šī atkal mana”.

GRĀMATU / LASĪTĀJU KLUBI COVID-19 APSTĀKĻOS

Dažiem darbība apsīka, citi turpināja darboties tiešsaistē

Valtera bibliotēkas lasītāju klubiņš “Grāmatēži” pieņēma digitālu izaicinājumu un organizēja tikšanās tiešsaistē platformā “Zoom”. Virtuālā vide piesaistīja jaunus dalībniekus, arī ārpus Liepājas (Liepājas CZB)

Lasītāju klubiņa dibināšana un pēc tam darbība “WhatsApp” grupā (Madonas bibliotēka)

Madonieši dibina Lasītāju klubiņu

Madonas novads

2020. gada 11. marts

Madonas novada bibliotēka allaž radusi iespējas madoniešu ikdienu padarīt aizraujošāku, piedāvājot dažādus pasākumus, konkursus, īstenojot projektus. Arī pavasarī iesācies radoši - dibinot lasītāju klubiņu. Par to stāsta #VTVMadonā.

[Video "Madonieši dibina Lasītāju klubiņu"](#)

CITI PAKALPOJUMI

Aizsargmasku šūšanas darbnīca (Liepnas bibliotēka)

Pārgājieni, ekspedīcijas, velobraucieni

Ekskursijas iedzīvotājiem uz uzņēmumiem (Alūksne)

Brīvdabas kinovakari pie bibliotēkas (Rīdzenes bibliotēka)

Tiešraižu translēšana uz lielā ekrāna bibliotēkā

Konkursi, spēles (t. sk. erudīcijas), viktorīnas

Bibliotēkas pandēmijas laikā ir arī emocionālā un sociālā atbalsta punkts, atļaujot, ievērojot visus drošības noteikumus, skolēniem, kam nav mājās ne tehnoloģiju, ne interneta, piedalīties attālinātajās mācībās; cilvēciskas sarunas veidā sniedzot emocionālu atbalstu bažu un trauksmes situācijās

Cēsu Centrālā bibliotēka piedāvā
izlaušanās spēli bibliotēkas pagrabā
DZEJAS DETEKTĪVS

oktobrī un
novembrī
izaicini draugus, ģimēni
vai kolēģus
un
piesaki 2-4 cilvēku komandu
dalībai aizraujošā atjautības spēlē!
Ja komandas sastāvā ir bērni līdz 12 gadu vecumam,
vienam no komandas pārstāvjiem jābūt pilngadīgam

Zvani uz tālruni 27330885
vai
raksti e-pastā info@biblioteka.cesis.lv,
lai vienotos par spēles norises dienu un laiku!
Spēles ilgums ~40 minūtes
Dalība bez maksas

Cēsu CB izveidota izlaušanās spēle (ESCAPE ROOM) “Dzejas detektīvs”, kas ir aizraujoša 2–4 cilvēku komandas spēle, kuras misijas izpildei nav nepieciešamas zināšanas par dzeju, dzejniekiem un literatūru. Uzdevumi atrisināmi, liekot lietā atjautību un loģiku.

COVID-19 PERIODA PAKALPOJUMU + UN –

+

- Bibliotekāri ir apguvuši dažādus tiešsaistes rīkus, ar kuru palīdzību var veidot daudzveidīgas tiešsaistes aktivitātes, apguvuši tiešsaistes pasākumu organizēšanu un vadīšanu dažādās platformās
- Bibliotēku pasākumi pilsētvidē kā risinājums pulcēšanās ierobežojumu ievērošanai
- Plaša e-resursu pieejamība; augusi iedzīvotāju interese par e-resursiem un e-pakalpojumiem, pilnveidotas prasmes e-resursu un e-pakalpojumu lietošanā
- Apstiprinājusies bibliotēku loma sabiedrībā, bibliotēku sniegto pakalpojumu nozīmība

–

- Grūtības sasniegt tos iedzīvotājus, kam nav digitālo iespēju un prasmju, kas nelieto sociālos tīklus, vēl viena daļa sabiedrības ir nogurusi no ekrāniem un visa digitālā
- Piemērotas datortehnikas un citu iekārtu trūkums pilnvērtīgai attālināto iespēju izmantošanai
- Samazinājušies bibliotēku ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem
- Traucēts pasākumu organizēšanas un interešu grupu darbs. Ja atsevišķus pasākumus izdevās pārcelt uz tiešsaistes vidi, tad interešu grupu darbs lielākajā daļā bibliotēku apsīka

Bibliotekāru profesionālajā pilnveidē ieguvums bija plašais tiešsaistes pasākumu piedāvājums un iespēja profesionāli pilnveidoties savā darba vietā, netērējot finanšu un laika resursus nokļūšanai uz pasākuma norises vietu; trūkums – nenotika klātienē kontakti un sarunas, jo arī neformālajās sarunās tiek apspriesti darba jautājumi un problēmrisinājumi

“PĒCKOVIDLAIKA” IZAICINĀJUMI

E-pakalpojumu un attālinātā režīma (p)ieradums gan lietotājiem, gan bibliotekāriem

Klātienēs apmeklējuma un pakalpojumu izmantojuma “atgūšana” jeb “pieradināt” sabiedrību atkal nākt uz bibliotēku

Spēt sabalansēt klātienēs un attālinātos pakalpojumus, atrast un noturēt nišu digitālo pakalpojumu piedāvājumā, saglabājot satura kvalitāti un spēju izturēt konkurenci (Valmiera)

Iespējams, viens veids, kā nākotnē attīstīsies bibliotēku pakalpojumi, būs bibliotekāru sagatavots saturs (konkursi, uzdevumi, tēmu izklāsti, tematiskie komplekti, lasījumi u. tml.), kas tiek nodots klientu izmantošanai mājās, darbā, skolā vai tiešsaistē, paralēli piedāvājot atbalstu un konsultācijas digitālo prasmju pilnveidošanā (Valmiera)

LIETOTĀJU REĢISTRĀCIJA

Attālināta lietotāju reģistrācija

Jūrmalas iedzīvotāja karte – bibliotēkas lasītāja karte (Jūrmalas Centrālā bibliotēka)

Lietotāju reģistrācijas kartītes, izmaiņas to glabāšanā (Rīgas Centrālā bibliotēka)

Lietotāju reģistrēšana grāmatu maiņas punktā “Latvijas Grāmatu izstādē 2020” (Rīgas CB)

MOBILAIS PAKOMĀTS BIBLIOTĒKĀM, BEZKONTAKTA GRĀMATU APMAIŅA

- Attīstot bibliotēkas pakalpojumus, sākam apsvērt iespēju izveidot mobilo grāmatu skapi, lai klienti arī pēc bibliotēkas darba laika varētu saņemt rezervētās grāmatas / Jēkabpils GB
- Lai nogādātu lasītāju attālināti pasūtītās grāmatas uz citām pilsētām, izmantojām pakomāta pakalpojumus / Ventspils bibliotēka

14 nodalījumi
Uzstādāms
telpās
No 2250 €

14 nodalījumi
Uzstādāms
ārā
No 2400 €

28 nodalījumi
Uzstādāms
ārā
No 4050 €

28 nodalījumi
Uzstādāms
telpās
No 375 €

KOMUNIKĀCIJA UN PUBLICITĀTE

KOMUNIKĀCIJA UN PUBLICITĀTE. AKTUĀLAIS 2020. GADĀ

2020. gads sabiedrības informēšanā bija citādāks – informācija par pasākumiem un izstādēm mijās ar norādēm par to, kā tiek organizēts bibliotēkas darbs, kā notiek apmeklētāju apkalpošana un pakalpojumu sniegšana. Ņemot vērā ārkārtējās situācijas izsludināšanu, vairākkārtēju tās pagarināšanu, kā arī virkni dažādu ierobežojumu Covid-19 izplatības samazināšanai, bibliotēka regulāri saskārās ar detalizētas un mainīgas informācijas sagatavošanu un izziņošanu. (Cēsis)

Publicitātes darba galvenā prioritāte šajā periodā – operatīvi informēt sabiedrību par izmaiņām bibliotēkas darba laikā, apkalpošanas kārtībā, sniegtajiem, t. sk. jauniem, pakalpojumiem. (Latgales CB)

Prioritāte – regulāra un savlaicīga lasītāju informēšana par bibliotēkas darbību, liekot uzsvāru uz pakalpojumu pieejamību un darbalaiku attiecīgajos valstiski noteiktos ierobežojumu periodos. Lai piekļūtu tiem bibliotēkas lietotājiem, kuri neseko līdzī bibliotēkas izvietotajai informācijai sociālajos tīklos, regulāri tika aktualizēta informācija uz pilsētas afišu stabiem, interaktīvajos ekrānos pie bibliotēkas, kā arī informācija tika ievietota drukātajos medijos. (Gulbene)

INFORMĀCIJA!

LĪDZ 12.MAIJAM
ALOJAS PILSĒTAS
BIBLIOTĒKA KLĀTIENES
APMEKLĒJUMIEM SLĒGTA

ATTĀLINĀTO
PAKALPOJUMU
SĀNĒMŠANA BIBLIOTĒKĀ

GRĀMATU SĀNĒMŠANA

Lai saņemtu grāmatas,
lūdzam sazināties, zvanot
uz numuru 64031345, vai
rakstot e-pastu uz
biblioteka@aloja.lv

INFORMĀCIJAS UN UZZIŅU SĀNĒMŠANA

LIETO
DATUBĀZI

letonika.lv

LASI
E-GRĀMATAS

Izdotāja vārdu un paroli vari
saņemt, rakstot uz bibliotēkas e-pastu

@ Alojās pilsētas bibliotēka

KĀ ATTĀLINĀTI IZMANTOT BIBLIOTĒKAS GRĀMATU KATALOGU

[HTTPS://LIMBAZI.BIBLIOTEKA.LV/
ALISE/LV/HOME.ASPX](https://limbazi.biblioteka.lv/alise/lv/home.aspx)

SĀNĒM NO
BIBLIOTĒKĀRA
LIETOTĀJVĀRDU
UN PAROLI, LAI
REGISTRĒTOS UN
PIEKĻŪTU SAVAM
BIBLIOTĒKAS KONTAM

INFORMĀCIJA PAR
BIBLIOTĒKĀ ESOŠAJIEM
IZDEVUMIEM UN SAVU
BIBLIOTĒKAS KONTU IR
VIEGLI UN ĒRTI
PĀRSKATĀMA

ATTĀLINĀTĀ
IZMANTOŠANA DOD
IESPĒJU NE TIKAI VEIKT
MEKLĒŠANU KATALOGĀ
UN PASŪTĪT IZVĒLĒTO
IZDEVUMU, BET ARĪ
PIETEIKT IZSNIEGUMA
TERMIŅA
PAGARINĀJUMU

@ Alojās pilsētas bibliotēka

ALOJAS PILSĒTAS BIBLIOTĒKAS DARBA LAIKS

DARBA DIENĀS 9-18
PĀRTRAUKUMS 12-13

Ievērojot publiskajām
bibliotēkām noteiktos
drošības pasākumus

● IENĀKOT BIBLIOTĒKĀ
DEZINFICĒT ROKAS

● IEVĒROT 2M DISTANCI
NO CITIEM
APMEKLĒTĀJIEM UN
DARBINIEKIEM

Bibliotēkā pieejamie
pakalpojumi

● GRĀMATU SĀNĒMŠANA
LASĪŠANAI
Lasītāju atnestās grāmatas
tiek novietotas karantinā uz
3 dienām

● DATORVIETAS
IZMANTOŠANA
tikai dokumentu
izdrukām, kopēšanai,
skenēšanai

Bibliotēkā uz laiku slēgta
PERIODIKAS LASĪTAVA

žurnālus līdzņemšanai
neizsniedz

APMEKLĒJOT BIBLIOTĒKU, TURPIŅI IEVĒROT IEROBEŽOJUMUS

09.06.2020. pieņemtie MK noteikumi
"Epidemioloģiskās drošības
pasākumi Covid-19 infekcijas
izplatības ierobežošanai"

IEVĒRO 2 M
DISTANCI

Savstarpēja 2 metru
distānce (gan iekšējās,
gan ārpusē bibliotēkas
vāstros iestāvējot)

UZTURĒŠANĀS
LAIKS BIBLIOTĒKĀ

Maksimālais apmeklētāju
uzturēšanās laiks
bibliotēkā - 30 minūtes

REZERVĒ
GRĀMATAS

Aic nām grāmatas rezervē
jau iepriekš, izmantojot
elektronisko katalogu,
e-pastu vai telefonu

64031345

biblioteka@aloja.lv

LASĪTAVAS
IZMANTOŠANA

Līdzņemšanai uz mājām
žurnālus neizsniegs.
Uz vietas lasītavā žurnālus
un avīzes varēs lasīt,
ievērojot laika limitu -
30 minūtes

DATORI TIKAI
NOTEIKTU
DARBĪBU
VEIKŠANAI

e-pastu atbildes, elektronisku
dokumentu, rakstu nemaksas
izdevumu, dokumentu
izdrukā, kopēšana, skenēšana,
ievērojot laika limitu - 30 minūtes

MAKSIMĀLAIS
APMEKLĒTĀJU
SKAITS VIENLAICĪGI

10 apmeklētāji, ievērojot
2 metru distanci.

Katrai personai 4 m²

ESI ATBILDĪGS! PASARGĀ
SEVI UN CITUS! IZVĒRTĒ
NEPIECIEŠAMĪBU
ATRĀSTIES BIBLIOTĒKĀ!

KOMUNIKĀCIJA UN PUBLICITĀTE. INFORMĀCIJAS KANĀLI

E-pasti, e-pastu kopas

“WhatsApp” grupas

Bibliotēkas/novada/pagasta tīmekļvietne

Sociālie mediji

Vietējie laikraksti, TV, radio

Informācijas stendi, t. sk. infoekrāni

Bukleti, skrejlapas, grāmatzīmes

Individuāla komunikācija klātienē un telefoniski

Liepājas CZB skatlogā uzstādīts informatīvais displejs, kurā katru dienu no plkst. 9.00 līdz 21.00 piedāvāta aktuālā informācija par bibliotēku, tās pakalpojumiem un svarīgākajiem notikumiem

Liepnas bibliotēkas vadītāja, lai nezaudētu saikni ar saviem uzticamākajiem lasītājiem, ierunājot tekstu, apsveikumu tālrunī, nosūta tos saviem lasītājiem vārda, dzimšanas dienās vai gadskārtu svētkos

Līdzdalība TV raidījumu tapšanā: “Tas notika šeit”, “Īstās latvju saimnieces”, “Ielas garumā” u. c.

UZLABOTAS BIBLIOTĒKU TĪMEKĻVIETNES

Cēsu CB tīmekļvietnes jauninājumi:

- bibliotēkas vēsture iztulkota un publicēta angļu valodā
 - piedāvājumu saraksts papildināts ar iespēju kļūt par reģistrētu bibliotēkas lietotāju attālināti, aizpildot reģistrācijas veidlapu
 - sadaļā “Pakalpojumi – piedāvājumu saraksts” atsevišķi izcelti “Elektroniskie pakalpojumi”
 - ieviesta “Digitālo izstāžu” sadaļa
-

Jauna sadaļa bibliotēkas tīmekļvietnē “Virtuālās izstādes” (Jēkabpils GB, Kuldīgas GB)

Responsīvās tīmekļvietnes izstrāde (to var lietot arī redzes invalīdi) – Neredzīgo bibliotēka

Palielinājās bibliotēku tīmekļvietņu un sociālo mediju apmeklējums (Jēkabpils GB tīmekļvietnes apmeklējuma pieaugums 2020. gadā – 93 %!)

SOCIĀLIE MEDIJI. NOVĒROJUMI UN ATZIŅAS

Covid-19 ierobežojumu dēļ 2020. gadā bibliotēka aktīvi strādāja tieši ar sociālajiem tīkliem, lai spētu pēc iespējas ātrāk līdz lietotājiem nogādāt aktuālo informāciju. Sociālajos tīklos tika ievietota informācija ne tikai par ierobežojumiem, bet arī par piedāvātajām iespējām, ko bibliotēkas var sniegt attālināti. Daudz tika publicēta informācija par kopējo kultūras piedāvājumu digitālajā vidē. Tāpat ar sociālo tīklu starpniecību lietotāji tika aicināti iesaistīties dažādās bibliotēkas veidotajās virtuālajās aktivitātēs. (Limbaži)

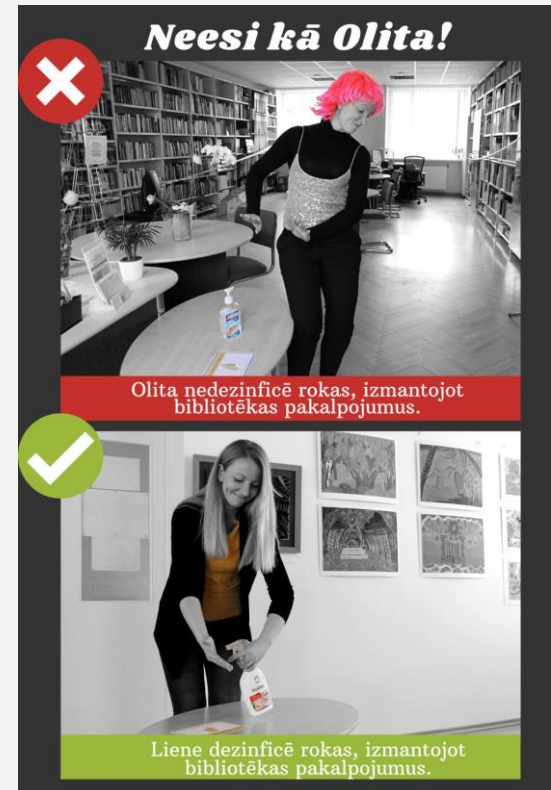
Pandēmijas laikā novērots, ka cilvēki aktīvāk sākuši sekot bibliotēkas aktivitātēm sociālajos medijos, jo tas ir vieglākais veids, kā uzzināt aktuālo bibliotēkas informāciju laikā, kad bibliotēkas bija slēgtas vai daļēji pieejamas. Publicētas aktualitātes, grāmatu jaunumi, pasākumi, interesanti fakti. Novērots, ka iedzīvotāji arvien vairāk izrāda interesi, atzīmējot ar “patīk” un dalās ar bibliotēkas ierakstiem. (Lauberes bibliotēka)

Gandrīz puse lietotāju atzīst, ka tieši sociālajos tīklos ieraudzījuši informāciju par izmaiņām bibliotēkas darbā un piedāvātajos pakalpojumos, par bibliotēkas rīkotajiem pasākumiem, lekcijām, izstādēm vai bibliotēkas lietotājiem pieejamajām datubāzēm u. c. informāciju. (Dobele)

AUDZIS BIBLIOTĒKU VIDEO IERAKSTU SKAITS, DAUDZ TIEK VEIDOTAS INFOGRAFIKAS UN CITI UZSKATĀMI VIZUĀLIE MATERIĀLI

Lai informētu bibliotēkas lietotājus un Pierīgas reģiona bibliotekārus par aktualitātēm un dažādiem aktuālākajiem notikumiem pandēmijas laikā, radītas divas **videofilmas** “Salaspils novada bibliotēka 2020. gada Bibliotēku nedēļā” (1:05 min) un “2020. gads Pierīgas novadu bibliotēkās” (17:19 min)

Domājot par gados jaunāku iedzīvotāju pozitīvu asociāciju veidošanu ar bibliotēku, aktīvi tika izmantots **Olitas tēls** – radītas spilgtas informatīvas kolāžas. Tēlam iekarojot atpazīstamību, tas tika izmantots arī Gulbenes pilsētas svētku pasākumos, kā arī “**TikTok**” video veidošanā. (Gulbene)

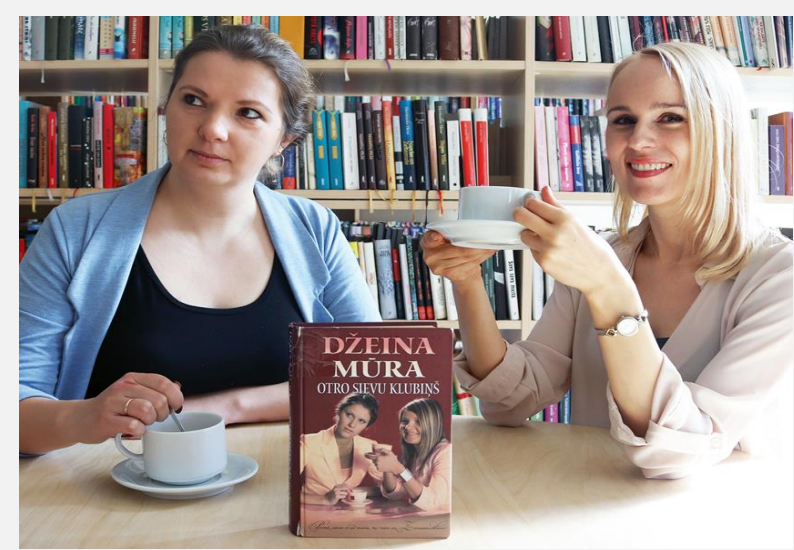

Daudzas bibliotēkas izveidojušas ikdienas rubriku tradīciju, katru dienu sociālajos medijos veltot noteikta tēmai, mērķauditorijai u. tml. veidotus ierakstus

LATGALES CENTRĀLĀ BIBLIOTĒKA

Atdzīvini grāmatu – interpretē vāku! Akcija guva plašu atsaucību: LCB darbinieki “atdzīvināja” 46 grāmatu vākus, viņu piemēram sekoja arī kolēģi no citām bibliotēkām, izdevniecību darbinieki, grāmatu autori un citi grāmatmīļi. Akciju pamanīja arī mediji – žurnālā “Ir” publicēts raksts “Inga Gedžūne aicina atdzīvināt grāmatu vākus”.

Veselības nedēļa. Vingro ar grāmatu. Nedēļas garumā ik dienu bibliotēkas “Facebook” kontā tika publicēts ieraksts ar kādu vienkāršu vingrojumu, kuru var izpildīt mājās vai darba vietā, ievērojot sociālo distanci un lasot. Ar katru vingrojumu izaicinājām sekot mūsu paraugam arī citas bibliotēkas, kuras labprāt atsaucās un piedalījās. Akcija uzrunāja arī citus grāmatmīļus. Veselības nedēļas noslēgumā bibliotekāri vienojās rīta vingrošanā ar grāmatām, kas tika nofilmēta un ievietota bibliotēkas “Facebook” kontā, kļūstot par otru populārāko ierakstu pārskata gadā – 7,7 tūkstoši sasniegtās auditorijas.

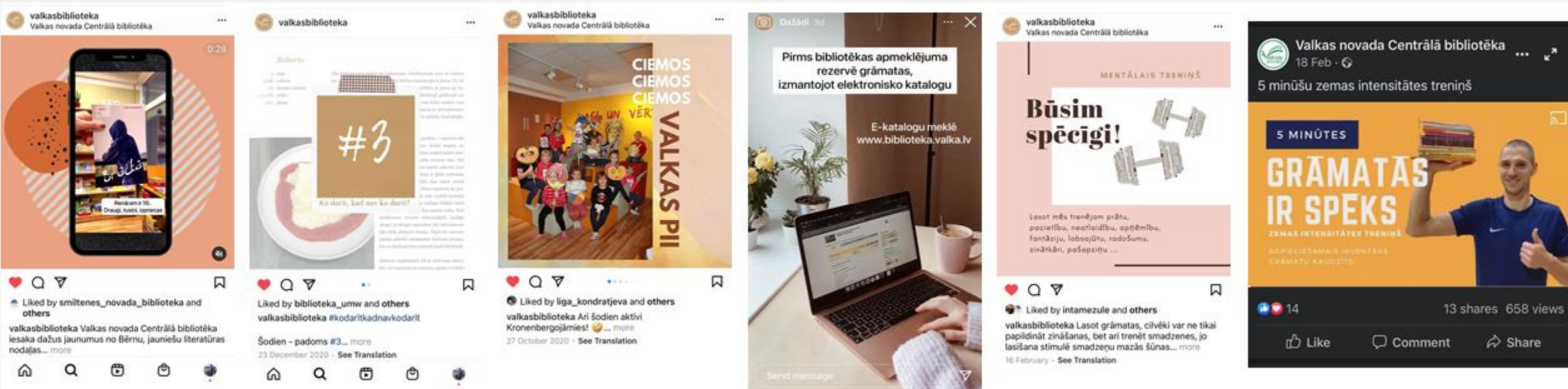

VALKAS NOVADA CENTRĀLĀ BIBLIOTĒKA

Kopš 2020. gada oktobra Valkas NCB kolektīvam pievienojusies jauna darbiniece, kas strādā ar sociālajiem medijiem un publicitāti

Mūsdienīgie komunikācijas risinājumi panākuši visstraujāko sekotāju skaita pieaugumu kopš sociālo tīklu kontu izveides

Foto akcijas, video risinājumi, lasītāju/ne-lasītāju aptauja, citāti par lasīšanu, nozaru literatūras popularizēšana #kodaritkadnavkodarit u. c.

SABIEDRISKO ATTIECĪBU STRATĒGIJA

2020. gada maijā tika izstrādāta **Kuldīgas Galvenās bibliotēkas Sabiedrisko attiecību stratēģija un sociālo tīklu vadlīnijas**, lai ievērotu vienlīdzīgu publikāciju veidošanas stilu un nodrošinātu to konsekveci un regularitāti.

Šāda stratēģija tika izveidota, ņemot vērā Kuldīgas novada publisko bibliotēku Attīstības stratēģijas 2019.–2021. dokumentu, un nosakot, kā bibliotēkas zīmols tiek atspoguļots iestādē, sociālajos tīklos, medijos un publiskajos pasākumos.

VENTSPILS BIBLIOTĒKA

Bibliotēka publicitāti veido saskaņā ar Ventspils pilsētas domes dokumentu "Publisko attiecību nodrošināšanas kārtība Ventspils pašvaldībā", kas nosaka to, kā tiek sagatavota un izplatīta plašsaziņas līdzekļiem sniedzamā informācija.

Divas reizes gadā pilsētas domes Mārketinga nodaļā tiek iesniegts "Komunikāciju plāns sabiedrības informēšanai par Ventspils bibliotēkas darbību". Plānā iekļautas īstenojamās nozīmīgākās aktivitātes un pasākumi, komunikācijas forma un kanāli.

Veidojot saturu publicēšanai sociālajos tīklos, tiek ievērotas pašvaldības iestādēm ieteiktās vadlīnijas par publicējamo materiālu saturu un kvalitāti, tika samazināts dienā publicējamo ziņu skaits – max līdz 2 ziņām.

Reizi ceturksnī Ventspils pašvaldības iestāžu darbu sociālajā tīklā "Facebook", atzīmējot pozitīvās tendences un norādot uz nepilnībām, izvērtē radoša digitāla satura mārketinga aģentūra "New Black". Tiek doti arī ieteikumi kā saturiski un tehniski uzlabot publicējamās ziņas.

KRĀJUMA ORGANIZĀCIJA

KRĀJUMA ORGANIZĀCIJA

Krājuma finansējuma kopīgās tendences (+ 0,75 %)

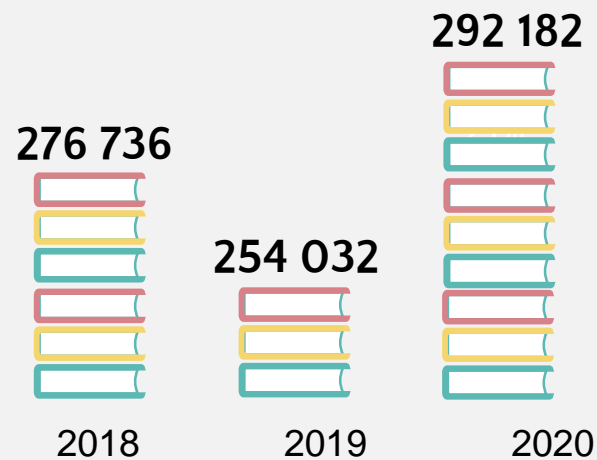
Iegādāts mazāks eksemplāru skaits:

- ➔ izdevumu cenu pieaugums
- ➔ mazāks izdevēju piedāvājums; sarucis Latvijā izdoto izdevumu skaits un to tirāža ([LNB oficiālās statistikas dati](#))
- ➔ *2020. gadā izdotas 1805 grāmatas, kuru kopējā tirāža sasniegusi 1 957 369 miljonus eksemplāru, kas ir par attiecīgi 16,34 un 35,23 % mazāk nekā 2019. gadā; līdzīga situācija vērojama arī periodisko izdevumu sektorā – 2020. gadā izdoti 245 laikraksti (par 5,71 % mazāk nekā 2019. gadā)*
- ➔ pilnībā netiek izlietots pašvaldības piešķirtais finansējums krājuma komplektēšanai (Ventspils GB, Saldus reģions)

Piešķirtais finansējums ir pietiekams, lai iegādātos vērtīgus izdevumus gan satura, gan arī cenas ziņā / Saldus reģions

Pateicoties Covid-19 izraisītajiem ierobežojumiem (klātienes pasākumu rīkošanas ierobežojumi, komandējumu un pieredzes braucienu atcelšana), tika grozīti un pārvirzīti papildus līdzekļi krājuma komplektēšanai / Saldus reģions

KM PROJEKTA “VĒRTĪGO GRĀMATU IEPIRKUMS LATVIJAS PUBLISKAJĀM BIBLIOTĒKĀM” IETEKME

Jaunieguvumi

15 %

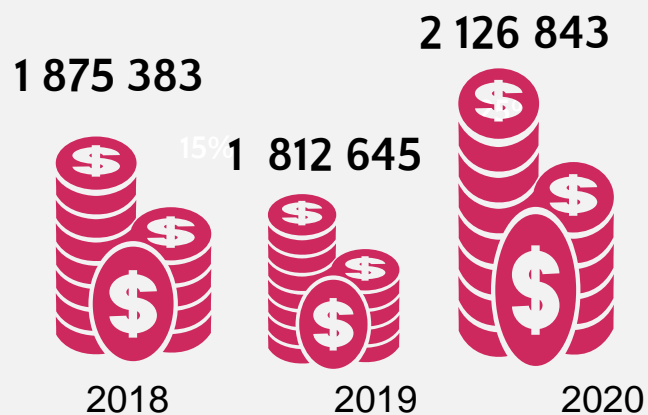
Jaunieguvumu skaits pieaudzis par 15 %. Tajā ir iekļauts projektā iepirkto eksemplāru skaits 32 615 (12 % no grāmatu jaunieguvumiem). Neiekļaujot projekta grāmatas, jaunieguvumu skaits pieaudzis par 2 %.

Finansējums grāmatām

17 %

Finansējums grāmatu iegādei pieaudzis par 17 %. Tajā ir iekļauta projekta nauda 300 000 EUR. Neiekļaujot projekta naudu, finansējums krājumam grāmatu iegādei pieaudzis par 0.75 %.

Sarunās par projekta kolekcijas kvalitāti un nozīmīgumu, lasītāji izteikušies ļoti atzinīgi, novērtējot iegūtās informācijas svarīgumu un aktualitāti. Šīs grāmatu kolekcijas aktīva aprīte turpināsies / Ogres reģions

IEKŠĒJIE DARBI AR KRĀJUMU

Pārkārtots grāmatu kārtojums plauktos

Izmantojot dizaina domāšanas metodi, pārkārtots dailliteratūras krājums, lai lietotājiem tas būtu ērtāks un saprotamāks, izveidots draudzīgāks krājuma izvietojums, izdalot dažādu žanru kolekcijas / Valmieras bibliotēka

Veiktas krājuma inventarizācijas (gan plānotas, gan neplānotas)

Darbs ar elektronisko katalogu

*Veikti labojumi kataloga eksemplāru ziņās
Iespiedizdevumu ieraksti papildināti ar saiti uz 3td e-GRĀMATU bibliotēku
Uzsākts darbs pie skaņu plašu kolekcijas ievadīšanas e-katalogā / Latgales CB*

Materiālu aprakstīšana novadpētniecības datubāzē u. c.

Veiktas aptaujas par krājuma izvērtējumu: “Dzejas izmantojamība” / Saldus

Veiktas korekcijas grāmatu plauktu daļu indeksos

Veikta krājuma izvērtēšana, atlasīti izdevumi

norakstīšanai / *Balvu reģiona bibliotēkās norakstīti par 31 % vairāk eksemplāru nekā iepriekšējā gadā*

Veikta krājuma digitalizācija

Strādāts ar novadpētniecības krājumu

Iedzīvotāju iesaistīšana novadpētniecības krājuma veidošanā

Krājuma atputekļošana

Izdevumu labošana

Plauktu tīrīšana un dezinfekcija

Grāmatu novietošana karantīnā

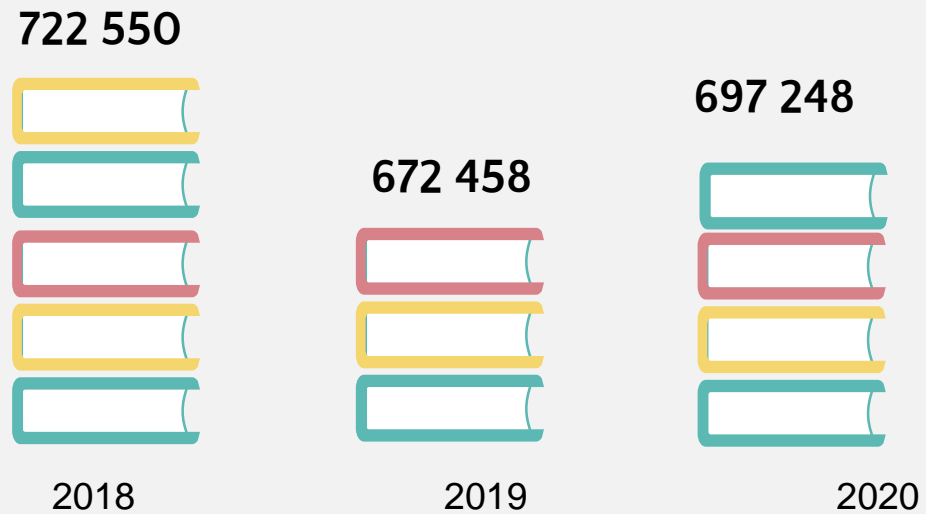
Iezīmējas SBA loģistikas grūtības:

nedrīkst izbraukt ārpus novada robežām; nevar noteikt precīzu laiku, kad izdevums tiks piegādāts; jāizmanto papildus budžeta līdzekļi izdevuma nosūtīšanai; nākas atteikties no SBA pakalpojuma izmantošanas sarežģītās loģistikas dēļ / Valkas NCB

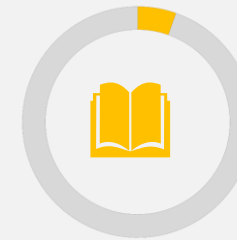
Secinājumi

- Veiktās aktivitātes veicinās krājuma apgrozījuma rādītājus nākotnē
- Pasūtot periodiskos izdevumus 2021. gadam, izvēlēties e-žurnālus
- Nepieciešams papildināt krājumu ar galda spēlēm

DARBS AR KRĀJUMU

Norakstīti izdevumi

4 %

Veikta krājuma novērtēšana, atlasīti izdevumi norakstīšanai. Salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu norakstīti par 4 % vairāk izdevumu.

Veikta krājuma izvērtēšana, atlasīti izdevumi norakstīšanai

DIGITALIZĀCIJAS PIEAUGUMS 2020. GADĀ

Statistika: digitalizācija publiskajās bibliotēkās

		2018		2019		2020
teksta dokumenti	↓	5 185	↑	5 349	↑	9 365
attēlizdevumi	↑	10631	↓	8544	↑	12551
kartogrāfiskie dok.	↑	4	↓	3	↑	34
skaņu ieraksti	↑	228	↓	4	↑	75
video	↑	81	↓	54	↑	98

Sadaļā “Digitalizācija” uzrāda tos digitalizētos objektus, no kuriem tiek veidotas digitālās kolekcijas, kas ir elektroniskā krājuma daļa un satur digitalizētas analogā bibliotēkas krājuma vienības.

! Digitalizācija īstenojama saskaņā ar "Kultūras mantojuma digitalizācijas vadlīnijām":

<https://www.lnb.lv/lv/bibliotekariem/digitalizācijas-vadlinijas>

KRĀJUMA POPULARIZĒŠANA

Krājuma popularizēšanas pasākumi pārceļas uz virtuālo vidi: bibliotēkas tīmekļvietne, “YouTube”, “Instagram”, “Facebook”

Pateicoties sociālajiem tīkliem, interesi par grāmatu jaunumiem izrāda un piesakās rindā uz lasīšanu iedzīvotāji, kuri bibliotēkā nav reģistrēti / Ventspils reģions

Jaunumu apskati, jaunumu saraksti, jaunumu plakāti, tematiskas literatūras izstādes, “Jauniegvumu biļeteni” e-formātā, virtuālas grāmatu izstādes ar iespēju rezervēt izdevumus

Anotētie jaunāko grāmatu saraksti: Bibliotēkas jaunieguvumu saraksti, kas ļāva lasītājiem pašiem sastādīt savus lasīšanas plānus, pieejami tīmekļvietnē

“Facebook” tiešraides **“Jauno grāmatu rīts”** piektdienās / Kuldīgas GB

Video sižeti, kas iepazīstina ne tikai ar kāda autora darbu, bet arī gatavo ēdienu, kas minēts grāmatā **“Lasi ar garšu”** / Ventspils bibliotēka

Padomu sērija #kodarītkadnavkodarīt “Facebook”, “Instagram”. Sniegti padomi no bibliotēkā pieejamajām grāmatām / Valkas NCB

Konkurss “Grāmatu remix” Radīt oriģinālu dzeju vai spārnotu teicienu, izmantojot grāmatu muguriņu nosaukumus / Ogres CB

ĒNEGUGLĒ, bet atrodi bibliotēkas resursos! Jautājumu konkurss, kur atbildes varēja atrast bibliotēkas tiešsaistes informācijas resursos: digitālajās kolekcijās, datubāzēs / Gulbenes NB

Grāmatu seja Reizēm grāmatas vāks ir tik pārdomāts, specifisks un uzrunājošs, ka gribas ar to ko pasākt vai to publicēt. Sniedzām šādu iespēju jebkura vecuma radošajam garam! Dalībnieki iesūtīja fotogrāfijas, tās varēja apskatīt bibliotēkas “Facebook” kontā, notika balsošana. Labākie saņēma balvas no bibliotēkas / Gulbenes NB

KRĀJUMA POPULARIZĒŠANA

Lasītāju uzmanību piesaistīja raidījumu cikla “Literatūra – ceļojums ar rakstnieku” komandas izaicinājums oriģinālliteratūras cienītājiem – izlasīt grāmatas, kas atspoguļotas “literārajos ceļojumos”. Lasītāji bija aicināti arī skatīties raidījumu ierakstus www.lsm.lv jebkurā sev ērtā laikā vai pie mums, bibliotēkā.

Grāmatu maratons
01.03.2020. - 30.11.2020.

Skrējējs

1. Dzeja Izlasīt vienu dzejas grāmatu	2. Skatīti Izlasīt grāmatu, kuras nosaukumā ir viens skatīti	3. Vārds Izlasīt grāmatu, kuras nosaukumā ir viens vārds
4. Ceļojums Izlasīt grāmatu, ceļojuma apraksts	5. Krāsa Izlasīt grāmatu zilās vākos	6. Filma Izlasīt grāmatu, pēc kuras tapusi kinofilma
7. Klasika Izlasīt grāmatu, kas ataino literatūras klasiku	8. Jaunums Izlasīt 2019., 2020. gada labāko latviešu autora grāmatu	9. Krājums Izlasīt stāstu krājumu
10. Jauns autors Izlasīt grāmatu no autoru "Lata romāns" vai "Vakara romāns"	11. Biogrāfija Izlasīt autobiogrāfisku romānu	12. Iniciāli Izlasīt tā autora grāmatu, kura vārda un uzvārda iniciāļi sakrīt ar lasītāja iniciāļiem

- Viena dzejas grāmatu;
- Grāmatu, kuras nosaukumā ir viens skatīti;
- Grāmatu, kuras nosaukums ir viens vārds;
- Grāmatu – ceļojuma apraksts;
- Grāmatu zilās vākos;
- Grāmatu, pēc kuras tapusi kinofilma;
- Grāmatu, kas ir aizmirsta literatūras klasika;
- Latviešu daļlīteratūra, kura izdota 2019., 2020. gadā;
- Stāstu krājums;
- Grāmatu no sērijas "Lata romāns" vai "Vakara romāns";
- Autobiogrāfisks romāns;
- Izlasīt tā autora grāmatu, kura vārda un uzvārda iniciāļi sakrīt ar lasītāja iniciāļiem

Staiceilē skrien maratonu

Grāmatu krājuma popularizēšanai Staiceles bibliotēka uzskāka jaunu atraktīvu lasīšanas **maratonu „Esi aktīvs! Piedalies! Las!”.**

Katram, kas vēlējās "skriet maratonu", bija jāizlasa noteiktas 12 grāmatas. Grāmatas, kas parādīja bibliotēkas krājuma daudzveidību

“Pastaigas ar grāmatu” pa Alūksni

Dodies uz fotogrāfijā redzamo vietu, uzņem radošu foto ar sev mīļu lasāmvielu un līdz 25. martam sūti uz e-pastu: bibl.kolbergis@aluksne.lv

No jūsu iesūtītajām fotogrāfijām veidosim pavasarīgu foto galeriju www.facebook.com

27. martā būs jauna fotogrāfija ar Kolbergi zināmu vietu!

KRĀJUMA POPULARIZĒŠANA

#LasītājsIesaka #NedēļasGrāmata Katru trešdienu tiek izvēlēta kāda no jaunākajām vai citā veidā aktuāla grāmata / Gulbenes NB

FOTO_KOLĀŽA Reklamēti lasītāko grāmatu topi, jaunieguvumi, atjaunots grāmatu nosaukumu baneris mājaslapā / Gulbenes NB

FOTO_SKUMJĀS_GR Divas reizes iedzīvotājus uzrunājam ar lūgumu atjaunot, uzlabot mūsu krājuma novecojušo grāmatu klāstu / Gulbenes NB

“Liepājas bibliotekāru pieredze, atziņas un aicinājums” Rubrika tīmekļvietnē, sociālajos medijos, aicinot izlasīt kādu grāmatu, žurnālu. Pirmdiena – e-grāmatu/grāmatu diena; ceturtdiena – novadpētniecības resursu diena u. c.

Rubrika “Rakstnieki jubilāri” #rakstniekijubilāri, kurā līdztekus informācijai par rakstniekiem, pievienotas saites uz bibliotēkas kopkatalogu un dažādiem interneta resursiem / Jelgavas PB

Reizi nedēļā popularizētas atsevišķas grāmatas, izmantojot mirkļbirku #Nedēļasgramata un #Egrāmatupirmdiena / Jelgavas PB

KRĀJUMA POPULARIZĒŠANA

2020. gadā uzsākta radoša krājuma popularizēšana “Instagram”. Bibliotēkas kontā @bauskasbiblio publicētas kreatīvas fotogrāfijas, kurās atspoguļots Bauskas Centrālās bibliotēkas krājums, tādā veidā, popularizējot ne tikai jaunākās grāmatas, bet arī aizraujošus, izglītojošus un motivējošus senāk izdotus izdevumus. Tāpat publicēta informācija par bibliotēkas aktualitātēm un pasākumiem, kā arī interesanti citāti par grāmatām un lasīšanu.

KRĀJUMA POPULARIZĒŠANA

Lai uzturētu saikni ar sabiedrību Covid-19 laikā, aicinājām Salacgrīvas novada iestāžu vadītājus, domes darbiniekus, uzņēmējus piedalīties interesantā piedāvājumā – nosaukt 3 līdz 5 īpašas grāmatas, kuras ieteiktu arī citiem izlasīt. Atsaucība bija pietiekami aktīva. Rezultāts tika apkopots un publicēts bibliotēkas sociālajos medijos un tīmekļvietnē. (Salacgrīvas novada bibliotēka)

Pārsla Dzērve iesaka

INGUNA BAŪERE
PAR CILVĒKU,
CILVĒCĪBU UN
CILVĒKA DABU
JEBKURĀS LAIKOS UN
APSTĀKĻOS

MĀRA ZĀLĪTE
PIRMAIS PĀRSTĀVIS

Salacgrīvas novada kultūras centra
direktore

Ivo Īstenais iesaka

VISAS VĒSTURES
ROMĀNU SĒRIJAS
"MĒS, LATVIJA, XX
GADSIMTS"

Salacgrīvas ostas pārvaldnieks

Evija Keisele iesaka

..LAI NOVĒRTĒTU,
CIENĪTU UN IKDIENĀ
PATEIKTOS PAR TO,
KAS ŠOBRĪD IK
DIENAS PIEDER MUMS.
PATEIKTIES NE TĀPAT
VIEN, BET LĪDZ
SIRDS DZĪLUMIEM.

Ar balles korpēm
Sibīrijas sniegos
Sandra Kolniete

Salacgrīvas novada domes priekšsēdētāja
vietniece izglītības kultūras sporta un
jaunatnes jautājumos

KRĀJUMA POPULARIZĒŠANA

Neskatoties uz jaunajiem apstākļiem, savu aktualitāti nezaudē tradicionālās darba formas – krājuma atklāsmes izstādes, plauktu izstādes, izstāžu cikli u. c. klātienē krājuma popularizēšanas formas

Tematisko stendu veidošana “Motivējošās grāmatas”, “Ceļojam ar grāmatu”, “Tavai imunitātei”, “Latviešu svētki un tradīcijas”, “Ievērojamas personības – biogrāfiskie romāni” u. c. / Rīgas CB

“Grāmatu birums” Grāmatu skates, kurās popularizētas konkrēta apgāda vai izdevniecības izdotās grāmatas / Rīgas CB

Nozaru literatūras krājuma popularizēšana “Skaistumam un labsajūtai”, “Mēs esam stipri – literatūra par vēsturi”, “Dzimtā valoda” u. c. / Rīgas CB

Tematisko izstāžu veidošana “Ceļosim neklātienē”, “Dzimtā valoda” u. c. / Rīgas CB

Grāmatu kopu piedāvāšana lasītājiem Līdz ar brīvpieejas krājuma izmantošanas aizliegumu, bibliotekāri sagatavojuši dažādu nozaru, dažādu lasītāju interešu grāmatu kopas / Rīgas CB

“Skalā grāmata” bibliotēkas apmeklētāji noklausījās Noras Ikstenas un Aivara Vilipsona kopdarbu “Suņa dzīve”, fragmentus no Ērika Kūļa atgadījumu grāmatas “Tā viš i” / Talsu GB

Siguldas pagasta Centra bibliotēka sadarbībā ar Siguldas pagasta Kultūras namu pie kultūras nama atklāj **āra lasītavu**. Pasākuma laikā “Lasīt var visu” brīvā gaisotnē tiek lasīta dzeja kopā ar dzejniecēm Intu Špilleri un Aiju Celmu, nošu rakstus dziedāja Baiba un Dainis Turki. Āra lasītavā ciemojās Andris Škuja ar autorkoncertu “Es runāju nopietni”, Egils Dambis ar grupu “Divas balsis”, piedzīvota grāmatas “Zēns, meitene, internets un gadījums. Satikšanās” atklāšana

KRĀJUMA POPULARIZĒŠANA

Bibliotēkas krājuma pētniecība – veids kā popularizēt bibliotēkas krājumu.

Viena no Liepājas CZB krājuma mazāk pētītajām daļām ir “Vecbibliotēkas” krājums (grāmatas no 16.–19. gs.). Speciālisti jau iepriekš to atzinuši par unikālu un bagātu, bet līdz šim nav tikusi veikta ilglaicīga, rūpīga un skrupuloza izpēte. Pārskata periodā Liepājas CZB “Vecbibliotēkas” krājuma izpēti uzsāka Dr. philol. Simona Sofija Valke, LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta pētniece, veicot to pēcdoktorantūras pētījuma mērķim. Pētījuma tēma “Liepājas Lasāmbibliotēka un tās pirmie grāmatu katalogi”. Darba procesā tika apkopoti vēsturiski nozīmīgi fakti par bibliotēkas dibinātāju, latviešu draudzes mācītāju Johanu Andreasu Gruntu. Pētot krājumu, tika apkopota arī cita nozīmīga informācija par Liepājas bibliotēku 18. gadsimtā. Pētnieces uzmanības lokā no LCZB “Vecbibliotēkas” krājuma nonāca plašākā grāmatu sērija franču valodā “Bibliothèque Universelle des Dames” (“Universālā dāmu bibliotēka”).

NOVADPĒTNIECĪBA

COVID-19 PANDĒMIJA – NEGAIDĪTA IESPĒJA NOVADPĒTNIECĪBAI!

Novadpētniecības darbam Covid-19 pandēmija izvērtās par iespēju laiku. Pēkšņi atrisinājās visus iepriekšējos gadus pastāvējusī problēma ar cilvēkresursu un laika trūkumu lielajam novadpētniecības darba apjomam, jo pandēmijas ierobežojumu periodā bibliotēku resursus varēja novirzīt novadpētniecībai.

(Dažās bibliotēkās novadpētniecība izvirzījās par prioritāti arī citu iemeslu dēļ, piem., pilsētas vai bibliotēkas jubileja (Alūksnei – 100, Jelgavai – 100; Jēkabpilij – 350, Kuldīgas Galvenajai bibliotēkai u. c. – 100)).

Pozitīvais no Covid-19 pandēmijas pirmā viļņa – laiks, ko bibliotekāri varēja veltīt novadpētniecības materiālu papildināšanai, kārtošanai. (Madonas reģ.)

Ar Covid-19 infekcijas izplatību saistīto ierobežojumu dēļ pārskata gadā daudzās bibliotēkās par galveno darba virzienu izvērtās novadpētniecības krājuma kārtošana, aktīvāka materiālu papildināšana. (Valkas reģ.)

Novadpētniecības darbs pandēmijas apstākļos bija stipri ierobežots, taču pateicīgs, lai varētu vairāk laika veltīt novadpētniecības materiālu digitalizācijai un novadpētniecības datubāzes papildināšanai. (Balvu reģ.)

Laikā, kad bibliotēku durvis bija slēgtas apmeklētājiem, vairāk strādāts pie novadpētniecības materiālu iegūšanas, aprakstīšanas, sistematizēšanas. (Ogres reģ.)

Šis laiks sniedza iespēju pievērst lielāku uzmanību novadpētniecības krājuma sakārtošanai un papildināšanai, ievācot un apkopojot dažādus materiālus elektroniskajos resursos. (Bauskas reģ.)

Lielā mērā tieši Covid-19 pandēmijas radīto ierobežojumu dēļ radās iespēja aktīvāk strādāt ar digitālo resursu radīšanu, veidojot gan digitālās kolekcijas, gan jaunus novadpētniecības izdevumus un publikācijas, kā arī strādāt pie novadpētniecības sadaļu Jelgavas pilsētas bibliotēkas tīmekļvietnē uzlabošanas, papildināšanas un pārstrukturēšanas. (Jelgavas pilsētas bibliotēka)

Covid-19 dēļ noteiktie ierobežojumi bibliotekāriem ļāva pievērsties darbiem, kuriem aizņemtajā ikdienā laika neatliek. Bibliotēkas intensīvāk strādāja pie novadpētniecības materiālu kārtošanas, papildināšanas un jaunu materiālu veidošanas. Negribas teikt, ka pateicoties pandēmijai, bet tieši novadpētniecības darbam aizvadītajā gadā novada bibliotēkas veltījušas visvairāk laika. Var teikt, ka novadpētniecības darbam šis gads ir nācis par labu, un novadpētniecības krājuma popularizēšana sekmīgi var notikt arī virtuālā vidē. (Ventspils nov.)

Tā kā klātienas pieejamība novadpētniecības krājumam un pakalpojumiem bibliotēkās bija ierobežota, aktualizējās nepieciešamība, cik vien iespējams, nodrošināt attālinātu piekļuvi novadpētniecības informācijas resursiem. Aktualizējās krājuma digitalizācija, digitālo resursu veidošana un pieejamības nodrošināšana tiem virtuālajā vidē. Rezultāts – digitālo novadpētniecības resursu un attālināto pakalpojumu strauja attīstība:

1. BIS “ALISE” Elektroniskais katalogs un Novadpētniecības datubāze.
2. Novadpētniecības resursi bibliotēku tīmekļvietnēs.
3. Citi bibliotēku novadpētniecības digitālie un virtuālie resursi.
4. Bibliotēku virtuālās izstādes.
5. Dalība citu institūciju digitālo resursu veidošanā.
6. Digitalizācijas pieaugums.
7. Attālinātās uzziņas, elektroniskā dokumentpiegāde.
8. Virtuālie pasākumi.
9. Novadpētniecisku ierakstu pieaugums sociālajos tīklos.

1. BIS “ALISE” NOVADPĒTNIECĪBAS DATUBĀZE

- jaunu analītisko ierakstu (aktuālo un retrospektīvo) veidošana;
- mapju materiālu katalogizācija;
- novadpētniecības kartīšu kartotēku rekatalogizācija;
- klasifikācija, priekšmetošana, metadatu veidošana, anotāciju veidošana un saistīto e-resursu pievienošana (pilnteksta, attēlu, skaņu ierakstu vai saišu uz tiem);
- novadpētniecības materiālu digitalizācija, lai bibliogrāfiskajam ierakstam pievienotu aprakstītā materiāla digitālo kopiju;
- ierakstu rediģēšana;
- autoritatīvo ierakstu izveide;
- digitālo kolekciju veidošana (piemēram, Jelgavas pilsētas bibliotēkas digitālā fotokolekcija [“Harija Krūzes kolekcija”](#), Tukuma bibliotēkas [“Novadnieku enciklopēdija”](#), Balvu Centrālās bibliotēkas [digitālās kolekcijas](#)).
- notika mācības, praktiskas nodarbības, individuālas konsultācijas (arī attālināti) pagastu bibliotekāriem Novadpētniecības datubāzes veidošanā.

Cēsu reģiona Novadpētniecības datubāze 2020. gadā ir papildināta ar 5452 ierakstiem, kas ir par 1069 ierakstiem vairāk nekā iepriekšējā pārskata periodā!

Jelgavas pilsētas bibliotēkā izstrādāta Novadpētniecības datubāzes ierakstu veidošanas instrukcija!

Brocēnu pašvaldības bibliotēka 2020. gadā ir veikusi 100 % visu novadpētniecības mapju un to satura ievadīšanu BIS “ALISE” Elektroniskajā katalogā un Novadpētniecības datubāzē!

2. Novadpētniecības resursi bibliotēku tīmekļvietnēs (Novadpētniecības sadaļa u. c.)

➤ **Valmieras bibliotēkas** novadpētniecības speciālisti 2020. gada pavasarī organizēja **Novadpētniecības digitālo aģentu mācības**, sagatavojot vienu bibliotekāru no katra novada, kura uzdevumos turpmāk ietilpst novadpētniecības materiālu sagatavošana publicēšanai un ievietošana Valmieras bibliotēkas [Novadpētniecības platformā](#) (integrēta Valmieras bibliotēkas tīmekļvietnē), kā arī novada kolēģu darba koordinēšana šāda satura radīšanā. Mācības notika attālināti, izmantojot “Google Meet” platformu. Mācību gaitā tika apgūta platformas struktūra un darbības principi, novadpētniecības šķirķļa uzbūves principi, obligāti norādāmie dati, satura un ilustratīvā materiāla parametri, kā arī materiāla ievietošana platformā un paraugi atsauču noformēšanai. **Rezultātā izveidota digitālā komanda, kura strādā pie Novadpētniecības platformas satura veidošanas.**

Valmieras bibliotēka 2020. gadā arī aizsāka sadarbību ar Valmieras muzeju Novadpētniecības platformas satura veidošanā, tādēļ tajā tika izveidots šķirķlis [“Valmieras muzejs raksta”](#), kurā skatāmi muzeja pētnieku izveidotie materiāli par Valmieras vēsturi.

➤ **Daudzu bibliotēku** tīmekļvietnēs izveidota jauna sadaļa “Virtuālās izstādes”.

➤ **Saulkrastu novada bibliotēkas** tīmekļvietnes sadaļā “Novadpētniecības darbs bibliotēkā” izveidota [“Novadnieku enciklopēdija”](#).

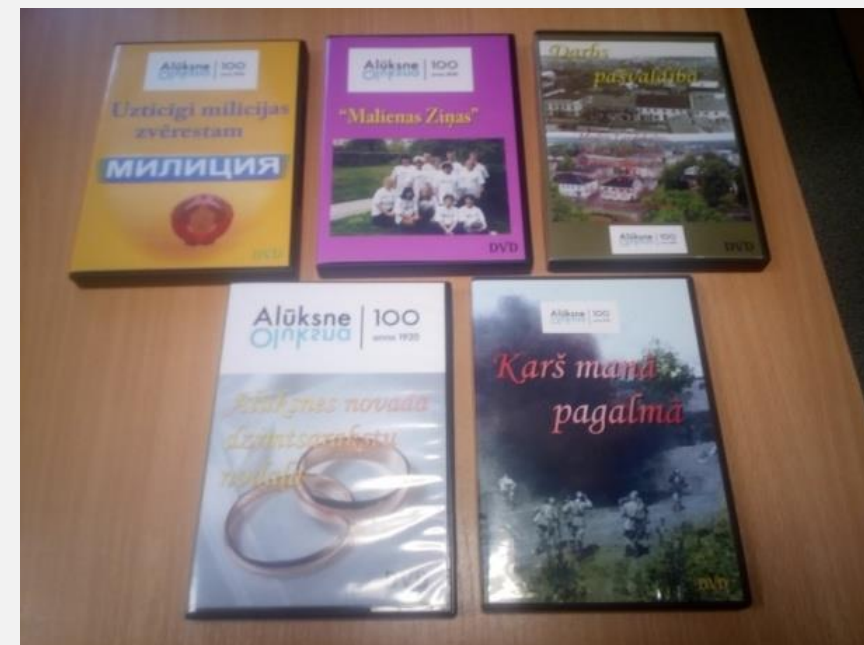
➤ **Madonas novada bibliotēka:** uzsākta [“Novadnieku datubāzes”](#) izveide, kurā tiek apkopotas īsas biogrāfiskas ziņas par ievērojamiem novadniekiem.

- **Preiļu Galvenajā bibliotēkā** izstrādāta jauna tīmekļvietne. Liels darbs ieguldīts [Novadnieku enciklopēdijas](#) sakārtošanā: ieraksti tika formatizēti, sakārtoti tabulās ērtākai pārskatīšanai, tika apstrādātas fotogrāfijas. Tīmekļvietne papildināta ar 3 jaunām novadpētniecības digitālajām kolekcijām, kas ietver publikācijas, fotogalerijas, video un audio sižetus.
- **Saldus pilsētas bibliotēka** turpināja darbu pie 2019. gada nogalē izstrādātās interaktīvās datubāzes [“Saldus novadpētniecības enciklopēdija”](#), kas ir integrēta bibliotēkas tīmekļvietnes sadaļā “Novadpētniecība”. Plašākai informācijai par novadpētniecības objektu pievienotas saites uz Saldus un Brocēnu novada bibliotēku kopkatalogu.
- **Ludzas pilsētas galvenā bibliotēka:** papildināta un rediģēta [“Kultūrvēstures datu bāze”](#).
- **Limbažu Galvenā bibliotēka:** sadarbībā ar žurnālisti, bijušo apgāda SIA “Likteņstāsti” vadītāju Anitu Mellupi tīmekļvietnē tika izveidota jauna sadaļa [“Novadpētniecības raksti”](#).
- **Jelgavas pilsētas bibliotēka:** uzlabota [novadpētniecības sadaļas “Par Jelgavu”](#) struktūra, papildināts un pārveidots periodisko izdevumu rādītājs; izveidota jauna apakšsadaļa “Jelgavas bibliotēkas”; izveidota videokolekcija “Daudz laimes dzimšanas dienā, bibliotēka!”.
- **Jēkabpils Galvenā bibliotēka:** tīmekļvietnē izveidota novadpētniecības sadaļa ar pamatinformāciju par Jēkabpils reģionam nozīmīgiem cilvēkiem, aptverot vēsturiskās un tagadējās Jēkabpils reģiona robežas. Sadaļā izveidota apakšsadaļa [“Virtuālās izstādes”](#).
- **Jēkabpils pilsētas bibliotēka:** Jēkabpils Goda pilsoņu dzīves un darba aprakstu sagatavošana un rediģēšana tīmekļvietnes sadaļas “Novadpētniecība” apakšsadaļai [“Novadpētniecība kalendārā”](#).
- **Saulkrastu novada bibliotēkas** tīmekļvietnes sadaļas “Saulkrasti: vēsture, notikumi, cilvēki” apakšsadaļa “Saulkrastu novada laikrakstu arhīvs” papildināta ar laikraksta “Saulkrastu Stars” visu 24 numuru laika periodā no 1955. gada līdz 1956. gadam [digitālajām kopijām](#).

3. CITI BIBLIOTĒKU NOVADPĒTNIECĪBAS DIGITĀLIE UN VIRTUĀLIE RESURSI

- **Balvu Centrālā bibliotēka:** Balvu reģiona [Kultūrvēstures datu bāzes](#) papildināšana.
- **Jelgavas pilsētas bibliotēka:** datubāzes [“Ievērojami cilvēki Jelgavā”](#) pārstrukturēšana, datu rediģēšana un papildināšana, atslēgvārdu izveide.
- **Kuldīgas Galvenās bibliotēka:** papildinātas datubāzes [“Kuldīga: Vēsture. Notikumi. Cilvēki”](#) un “Latvijas Tautas frontes Kuldīgas nodaļa” (<http://tautasfronte.kuldiga.lv/>).
- **Latgales Centrālā bibliotēka:** Latgales Kultūras programmas ietvaros tika izveidota multimediju resursa [“Dziesmotā Latgale”](#) jaunā versija. Projekta gaitā izveidota jauna satura vadības sistēma, kas dod iespēju regulāri papildināt resursu ar jaunāko informāciju, pievienot jaunas sadaļas par notikušajiem Dziesmu svētkiem, sniedz daudz plašākas informācijas meklēšanas iespējas. Aktualizēts resursa dizains, pielāgots lietošanai viedierīcēs. Ieguldīts nozīmīgs darbs resursa satura veidošanā, pievienota jauna sadaļa par 2015. gada Dziesmu svētkiem. Arī citi pašu veidotie novadpētniecības digitālie resursi (datubāzes “Daugavpils novadnieki”, “Dinaburgas cietoksnis”, “Daugavpils Baznīcu kalns” un virtuālās izstādes “Rakstniece Anita Liepa”, “Latgales Centrālajai bibliotēkai – 80”) tika regulāri papildināti ar jauniem faktiem, tika aktualizēta informācija, atjaunotas tīmekļa saites uz citām interneta vietnēm.
- **Saulkrastu novada bibliotēka** digitālos novadpētniecības materiālus turpināja publicēt emuārā [“Novadpētniecība Saulkrastu novada bibliotēkā”](#).
- **Talsu Galvenā bibliotēka:** rediģēta un papildināta biogrāfiskā vārdnīca [“Dižļaudis”](#) – datubāze par Talsu, Dundagas, Rojas, Mērsraga novadu personām.
- **Jelgavas pilsētas bibliotēka:** izveidota lokālā digitālā kolekcija **“Dzejas dienas”**, kurā apkopota informācija un vizuālie materiāli par Jelgavas pilsētas bibliotēkās organizētajām Jelgavas Dzejas dienām 10 gadu periodā.
- Daudzās vietējas nozīmes bibliotēkās veidotas lokālās digitālās novadpētniecības kolekcijas.
- **Cēsu Centrālā bibliotēka u. c. bibliotēkas:** turpina elektronisko novadpētniecības mapju veidošanu.

Alūksnes novada pašvaldības kultūras un kultūrizglītības iestāžu projektu konkursā atbalstu un finansējumu ieguva Alūksnes pilsētas bibliotēkas projekts “Alūksnieši stāsta”. Atmiņu stāstu kolekciju sākts veidot par tematiem un notikumiem, kam 2020. vai 2021. gadā ir apaļa vai pusapaļa jubileja/piemiņas datums, piemēram, “Darbs pašvaldībā valsts neatkarības atjaunošanas laikā”, “100 gadi kopš Alūksnei piešķirtas pilsētas tiesības”, “Drošības struktūru darbs Alūksnē”, “Otrajā pasaules kara laikā piedzīvotais”, “Alūksnes Dzimtsarakstu nodaļas darbs”, “Žurnālistu darba gaitas, to aizkulises” u. c. Alūksnes pilsētas darbinieki ar plašsaziņas mediju starpniecību un individuālās sarunās aicināja ikvienu – bijušo vai esošo – alūksnieti dalīties atmiņās, izstāstīt savu vai sava ģimenes locekļa stāstu. Rezultātā tapa videostāstu kolekcija, kurā atmiņās dalās vairāk kā 30 alūksnieši. Video filmēja novadnieks, entuziasts Vilnis Blūms. Projekts veicināja arī novadpētniecības materiālu digitalizāciju, jo atmiņu sniedzēju stāsti tika vizualizēti ar fotogrāfijām un dokumentiem (kuri bija jādigitalizē). Tā kopā digitalizēti vairāk nekā 300 materiāli.

DVD ar alūksniešu atmiņu stāstiem

4. VIRTUĀLĀS IZSTĀDES (PUBLICĒTAS BIBLIOTĒKU TĪMEKĻVIETNĒS, SOCIĀLAJOS TĪKLOS, “YOUTUBE”)

2020. gadā bibliotēkās izveidots liels skaits novadpētniecības virtuālo izstāžu. Daudzu bibliotēku tīmekļvietnēs izveidota jauna sadaļa “Virtuālās izstādes” vai “Digitālās izstādes”.

Tikai daži piemēri:

- **Gulbenes novada bibliotēka** izveidojusi digitālo izstādi [“Ceļojums ar dzejniekiem Gulbenē. Nākotne”](#), kas skatāma bibliotēkas tīmekļvietnes sadaļā “Novads. Digitālās izstādes”. Tā ir reāla Dzejas dienu pasākuma Gulbenes pilsētas Nākotnes ielas apkaimē ar dzejas lasījumiem un apkaimes raksturojumu digitālā versija, kas ietver dzeja teksta un audio formātā, fotogrāfijas un apkaimes vēstures stāstus.
- **Ludzas pilsētas Galvenajā bibliotēkā** tapušas virtuālās izstādes: [“Mēs dzīvē izejam no savām mājām”](#) (iepazīstina ar Ludzas reģiona dzejnieku izdotiem krājumiem) un [“Ludza vēsturē”](#).
- **Valkas NCB** sagatavoja novadpētniecības materiālu izlasi dažādām gaumēm [“Iepazīsti Valku virtuāli!”](#). Tajā var uzzināt pilsētas vēstures faktus, iepazīt amatiermākslas kolektīvus, atcerēties novadniekus literātus, lasīt par apskates objektiem pilsētā, aplūkot senāku gadu fotoattēlus un pat noklausīties teiku.
- **Saldus pilsētas bibliotēka** novadpētniecības darba popularizēšanai sociālajā tīklā “Facebook” ievietoja 6 izstādes-videorullīšus. Piemēram, izstāde [“Mārim Čaklajam – 80”](#) un izstāde [“Viņi un sirdsapziņa”](#), kas veltīta Māra čaklā 80 gadu jubilejai un atklāj dzejnieka radošās un biogrāfiskās saites ar Ojāru Vācieti.
- **Ventspils bibliotēka** izveidoja [videostāstu](#) par Ventspils bibliotēkas dibinātāja Jāņa Sviestiņa dzimtas Bībeli – vienu no Ventspils bibliotēkas dārgumiem.

➤ **Salaspils bibliotēkā** 2020. gadā tapusi Pierīgas reģiona publisko bibliotēku virtuālā izstāde [“Vieta manā novadā”](#), kas publicēta tiešsaistes video platformā “YouTube”. Tajā var iepazīt Pierīgas novadu nozīmīgākās vietas un objektus. Muzikālajam un vizuālajam noformējumam izmantoti brīvpieejas (no autortiesībām brīvi) tiešsaistes resursi. Izstāde veidota programmā “Windows Movie Maker”. Savukārt par godu Salaspils amatiereteātra 20 gadu pastāvēšanas vēsturei, izveidota virtuālā izstāde [“Teātra spēlēšanas tradīcija Salaspilī”](#). Tas ir stāsts par teātra nozīmi salaspiliešu dzīvē no pirmsākumiem līdz šodienai.

➤ **Tukuma bibliotēkā** tapusi jauna digitālā kolekcija virtuālas izstādes veidā “Tukuma bibliotēkas vēsture”, kura ataino Tukuma bibliotēkas darbību no pirmsākumiem līdz šodienai. To var apskatīt informācijas panelī Tukuma bibliotēkas vestibilā, bibliotēkas tīmekļvietnē un [“YouTube”](#).

➤ **Ikšķiles novada Centrālā bibliotēka** Ikšķiles 835. jubilejai veltīja virtuālo izstādi [“Ikšķilei 835. Šķirstot grāmatu”](#), kurā interesenti varēja iepazīties ar grāmatām, kas satur būtisku informāciju par novadu un tā vērtībām. Uzsākta arī lasītāju un citu interesentu iepazīstināšana ar novadniekiem, publicējot ciklu [“Esam lepmi!”](#). Tajā katram konkrētajam novadniekam ir veltīts ieraksts, kurā iekļauta īsa biogrāfija, saistība ar Ikšķili un norādēm uz elektroniskajiem resursiem.

➤ **Kazdangas pagasta bibliotēka** sadarbībā ar Kazdangas muzeju izveidoja virtuālo izstādi [“Barikādēm – 30”](#). Tajā apkopota informācija par Barikādēm, par kazdandzniekiem, kuri tajās piedalījās, kā arī apkopotas Barikāžu laika fotogrāfijas.

➤ **Kuldīgas Galvenās bibliotēkas** tīmekļvietnē publicētas 5 virtuālās izstādes par Kuldīgas Galvenās bibliotēkas vēsturi [“Ceļā uz simtgadi...”](#).

KONKURSS “VIRTUĀLĀ IZSTĀDE 2020” KULDĪGAS GALVENAJĀ BIBLIOTĒKĀ

Konkursa mērķis: aktivizēt pagastu bibliotēku darbu ar novadpētniecības materiāliem.

Vērtēšanas kritēriji:

- izstādē izmantoto materiālu aprakstīšana novadpētniecības datubāzē;
- ierakstu atbilstība standartiem un noteikumiem;
- anotāciju pievienošana aprakstam;
- izvēlētā temata aktualitāte;
- tēmas izpētes dziļums;
- izmantoto materiālu daudzveidība;
- izstādes dizains un struktūra.

Izstāžu vērtēšanai tika izveidota komisija, kurā darbojās Kuldīgas novada domes pārstāvji, citu novada iestāžu pārstāvji un Kuldīgas Galvenās bibliotēkas speciālisti.

Konkursa norises laikā Kuldīgas reģiona bibliotēkas izveidoja 152 bibliogrāfiskos aprakstus materiāliem no novadpētniecības mapēm, kam pievienoti pilnteksti anotācijās. Novadpētniecības datubāze papildināta ar 477 fotogrāfiju un attēlizdevumu bibliogrāfiskajiem aprakstiem ar anotācijās pievienotiem digitalizētiem attēliem.

Kuldīgas Galvenās bibliotēkas tīmekļvietnē izveidota jauna [sadala “Virtuālās izstādes”](#), kur vienkopus skatāmas Kuldīgas reģiona pagastu bibliotēku 2020. gadā izveidotās virtuālās izstādes.

5. PIEDALĪŠANĀS CITU INSTITŪCIJU DIGITĀLO RESURSU VEIDOŠANĀ

- Daudzas bibliotēkas iesaistījās kolekcijas [“Zudusī Latvija”](#) veidošanā. Piemēram, **Ciemupes bibliotēka** šo kolekciju papildināja ar materiāliem no kolhoza “Kopdarbs” laikiem, bet fotokadrus par pandēmijas laiku bibliotēkā ievietoja vietnē [“Latvijas gadsimts”](#).
- **Ūziņu bibliotēka** regulāri papildina informāciju Personu un kapu kultūrvēsturiskajā enciklopēdijā [Time&Note](#). Bibliotēkas vadītāja ir iekļauta šīs vietnes veidotāju sarakstā.
- **Zirņu pagasta bibliotēkas** vadītāja Inga Gricmane piedalījās Zirņu pagasta pārvaldes un Saldus novada pašvaldības **kapu digitalizācijas procesā**. Bibliotēkas uzdevums: kapu grāmatu pārrakstīšana elektroniskā formā, salīdzināšana ar miršanas apliecībām un kapavietām kartē.
- **Valmieras bibliotēka** iesaistījusi Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta autobiogrāfiju krājuma izveidē Latviešu folkloras krātuves digitālajā arhīvā [“Garamantas.lv”](#). 2020. gadā sagatavots jau astotais sūtījums par novadniekiem. Sagatavošanas procesā tiek intervēti materiāla iesniedzēji, apzinātas, skenētas un aprakstītas fotogrāfijas un citi dokumenti. Pirmo reizi atmiņas tika saņemtas skaņu ierakstos (magnetofona lentās, 1962), kas arī tika digitalizētas.
- **Ikšķiles novada Centrālā bibliotēka** veidoja novadnieku kalendāra aprakstus par 33 novadniekiem, kas publicēti pašvaldības [tīmekļvietnē](#).
- Turpinājās lokālās periodikas analītisko bibliogrāfisko aprakstu eksports uz Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliogrāfijas institūta Nacionālās bibliogrāfijas datubāzi.

DALĪBA DIGITĀLĀS KOLEKCIJAS “INDUSTRIĀLAIS MANTOJUMS” SATURA IZVEIDĒ

Latvijas Nacionālā bibliotēka sadarbībā ar Latvijas bibliotēkām, muzejiem un arhīviem veido jaunu digitālo kolekciju “**Industriālais mantojums**” par nozīmīgākajiem rūpniecības uzņēmumiem visā Latvijas teritorijā. Projektā tiek iekļauti uzņēmumi, kuru produkcija bija zināma Latvijā, Padomju Savienībā vai visā pasaulē. Uzņēmumu vēsturiskais aptvērums ir no 19. gadsimta sākuma līdz 1991. gadam. Projektā katram uzņēmumam tiks veidots apraksts par uzņēmuma vēsturi, ēkām, kurās tas atradies un nozīmīgiem cilvēkiem šajā uzņēmumā. Apraksts tiks papildināts ar digitalizētiem objektiem no bibliotēku, muzeju, arhīvu krājumiem. Uzņēmumi no visas Latvijas teritorijas tiks atspoguļoti interaktīvā kartē.

Projektā iesaistījušās 27 publiskās bibliotēkas (t. sk. pilsētu un pagastu bibliotēkas), kas sagatavojušas materiālus par savā teritorijā pastāvējušiem 77 uzņēmumiem, digitalizējušas bibliotēku krājumā pieejamos attēlus.

“Industriālā mantojuma” projekta vadītāja Eva Ausēja: “39 uzņēmumu apraksti saņemti no Rīgas Centrālās bibliotēkas, 38 no reģionu publiskajām bibliotēkām, 3 no muzejiem un 2 apraksti no privātajiem uzņēmumiem. Visi sadarbības partneri kopumā izveidojuši vairāk kā 300 lappušu (600 000 zīmes) lielu informācijas masīvu par uzņēmumu vēsturi, darbiniekiem un uzņēmumu adresēm. Kopumā DOM ievietoti 832 bibliotēku veidotie digitālie objekti.”

Bibliotēkas šo projektu augstu novērtējušas un min kā vienu no apjomīgākajiem 2020. gada sadarbības piemēriem. Projekta īstenošanas gaitā apgūti kvalitatīva digitalizācijas procesa principi, iegūtas zināšanas, kā veidot un saglabāt digitālās kolekcijas, izveidojusies sadarbība ar bijušo novada uzņēmumu ilggadējiem darbiniekiem un pašreizējiem īpašniekiem, iegūtas vērtīgas foto liecības, audioatmiņas. Projekta rezultātā ievērojami paplašinājušās arī bibliotēku novadpētniecības krājumu kolekcijas un, kamēr tiek veidota lielā, kopējā kolekcija, vairākas bibliotēkas jau ir izveidojušas savas nelielās digitālās kolekcijas, kas veltītas industriālā mantojuma tēmai.

6. NOVADPĒTNIECĪBAS MATERIĀLU DIGITALIZĀCIJA 2020. GADĀ

2020. gada statistikas dati rāda vērā ņemamu digitalizācijas pieaugumu bibliotēkās (skat. tabulu sadaļā “Krājuma organizācija”). Palielinājies arī bibliotēku skaits, kas veic digitalizāciju. Pārsvārā bibliotēkas digitalizē novadpētniecības materiālus, papildinot gan BIS “ALISE” Novadpētniecības datubāzi, gan citus digitālos resursus. Galvenie faktori, kas rosināja īpaši aktīvi izvērst novadpētniecības digitalizācijas darbu: 1) pandēmijas laikā palielinājās pieprasījums pēc digitāliem materiāliem, kurus var piedāvāt attālināti vai nosūtīt elektroniski; 2) atbrīvojās cilvēkresursi un laiks digitalizācijas darba veikšanai; 3) bibliotēku profesionālie konkursi, kuros bija jādigitalizē novadpētniecības materiāli.

Ieskats 2020. gadā bibliotēku digitalizēto novadpētniecības materiālu veidos:

- senas fotogrāfijas
- teksta materiāli, rokraksti, manuskripti, atmiņas, korespondence
- kartes, attēlizdevumi
- raksti periodikā
- diplomi, pateicības
- dokumenti
- grāmatu titullapas ar zīmogiem
- novadnieku autogrāfi
- bibliotēkas rīkoto izstāžu materiāli
- fragmenti/nodaļas no grāmatām, kas neatrodas bibliotēkas vai bibliotēkas novadpētniecības krājumā
- novadpētniecības mapēs esošie materiāli
- kasetes
- pilsētas iedzīvotāju uzskaites grāmata
- pierakstu klades
- nozīmītes, kas ražotas ražošanas apvienībā “Daiļrade”
- reihsmarkas un vācu propagandas skrejlapas
- herbārijs un klade, kur ik dienu tikuši fiksēti laikapstākļi

7. ATTĀLINĀTĀS UZZIŅAS, ELEKTRONISKĀ DOKUMENTPIEGĀDE

Salaspils bibliotēka. Covid-19 ierobežojumu laikā aizvien pieprasītāks pakalpojums – informācijas piegāde pa e-pastu. Tika pārsūtīti skenēti dokumenti: raksti no žurnāliem, materiāli no preses klipu mapēm, grāmatu fragmenti, kā arī sastādīti bibliogrāfiskie saraksti bakalaura un maģistra darbu izstrādāšanai.

Ogres Centrālā bibliotēka. Martā sniedzām apjomīgu uzziņu: ar telefonu tika safotografēti vairāku mēnešu laikraksta “Ogres Vēstis Visiem” izdevumi un pārsūtīti “WhatsApp” lietotnē studentei bakalaura darbam. Citai studentei studiju vajadzībām tika pārphotografēti un nosūtīti “WhatsApp” visi novadpētniecības mapes “Jumprava” materiāli.

Cēsu Centrālā bibliotēka. Šis pakalpojums ir akcentējis bibliotekāra kā konkrētas jomas speciālista nozīmi nepieciešamās informācijas iegūšanā un atlasē. Par dažiem tematiem apkopotais novadpētniecības materiālu klāsts ir tik plašs, ka nav iespējams uzreiz visu digitalizēt un nosūtīt interesentam. Bibliotekāram šie materiāli ir jāizpēta, jāizvērtē un jāatlasa, viņaprāt, nozīmīgākie.

Preiļu Galvenā bibliotēka. Covid-19 radītā situācija, kad klātienēs piekļuve novadpētniecības krājumam bija liegta, īpaši lielu spriedzi radīja studentiem un skolu audzēkņiem, kuri tobrīd izstrādāja zinātniski pētnieciskos darbus. Arī projektu turpināšana, kas saistīta ar vietējās kultūrvides izpēti, kļuva apgrūtināta. Bibliotēka spēja pielāgoties krīzes apstākļiem un ieviesa attālinātu saziņu, elektronisko dokumentpiegādi. Tomēr sagatavot kvalitatīvas uzziņas, uzklaudot pieprasījumus tikai telefoniski vai saņemot rakstiski, bija sarežģīti, jo bieži vien pieprasījumi bija formulēti ļoti nekonkrēti vai kļūdaini. Daudz laika nācās veltīt atkārtotai faktu precizēšanai, kā arī, protams, materiālu skenēšanai un pārsūtīšanai.

Gulbenes bibliotēka. Pēc pieprasījuma skolēniem un studentiem tika sagatavoti materiāli no datubāzēm (finanses.lv, leta.lv, nozare.lv, ebsco.lv), e-žurnāliem, kā arī ieskenēti materiāli no grāmatām un žurnāliem un nosūtīti uz e-pastu. Laikā, kad iedzīvotāji nevar fiziski atnākt uz bibliotēku un paši veikt materiālu izvērtēšanu un atlasīšanu, bibliotekāram darba apjoms būtiski palielinās – nākas izvērtēt materiālus pašam un attiecīgi skenēt un nosūtīt vairāk, jo ir grūtāk veikt precīzu materiālu atlasīšanu.

8. VIRTUĀLIE NOVADPĒTNIECĪBAS PASĀKUMI

Latgales Centrālā bibliotēka novadpētniecības stundas piedāvāja ne tikai klātienē, bet arī tiešsaistē. Bērnu bibliotēka “Zilīte” skolēniem piedāvāja izspēlēt tiešsaistes novadmācības spēli par Latviju un Daugavpili “... uguns liesmiņu vainagu Latvija galvā sev liek”, bet Jaunbūves bibliotēka piedāvāja tiešsaistes novadpētniecības stundu par Daugavpils pilsētu “Tur manas mājas, kur mana sirds”. Piekrastes bibliotēka skolēniem un pieaugušajiem organizēja novadpētniecības stundu ciklu “Vecās pilsētas stāsts”.

“Īpaši lielu interesi un atsauksmi guva novadpētniecības stundas tiešsaistē, kas vērienīgi paplašināja interesentu skaitu. Noteikti arī turpmāk dažādu veidu novadpētniecības pasākumi tiks nodrošināti tiešsaistē.” (Latgales Centrālā bibliotēka)

Talsu Galvenās bibliotēkas Novadpētniecības lasītavas darbinieces uzfilmēja, apstrādāja un sagatavoja raidījumu [“Domāsim gaiši!”](#) ar mācītāju Māri Ludviku par kritisko domāšanu, ierobežojumiem un svētku tradīcijām skatīšanai sociālajā tīklā “Facebook” epidemioloģiskās situācijas laikā. Sākta arī videorullīšu [“Novadpētniecības lasītavas jaunumi”](#) veidošana, kurā Novadpētniecības lasītavas darbinieces stāsta par jaunākajām grāmatām. 2020. gadā tika sagatavotas 10 epizodes, kurās atspoguļota informācija par 26 grāmatām. Video filmē, montē, skaņo un “Facebook” publicē divas Novadpētniecības lasītavas darbinieces. Vēl viens jauninājums ir [“Apsveikums novadniekiem”](#) – video ar sveicienu novadniekiem apaļā jubilejā, kas arī tiek publicēts “Facebook”.

Gulbenes bibliotēka mācības “Novadpētniecības darbs pagastu bibliotēkās”, kas bija plānotas klātienē 5 jaunpienākušajām pagastu bibliotēku vadītājām, organizēja attālināti, izmantojot platformu “Webex”. Pozitīvais – mācības tika ierakstītas un pārējām pagastu bibliotekārēm bija iespēja noskatīties mācību ierakstu, atsvoidzināt vai nostiprināt zināšanas pēc nepieciešamības.

Penkules bibliotēka organizēja lekciju “Zoom” platformā “Ālaves muižas parks citu Latvijas muižu parku kontekstā”. Lekciju vadīja ainavu arhitekte Ilze Māra Janelis. Nodarbība organizēta ar Latvijas Bibliotekāru biedrības atbalstu.

Jēkabpils pilsētas bibliotēka laikā, kad bija apmeklētājiem slēgta, novadpētniecības pasākumus “Jēkaba stāsti” translēja tiešraidē bibliotēkas [“Facebook” kontā](#). Pasākumi tika ierakstīti video formātā, apstrādāti un saglabāti novadpētniecības krājumā, pieejami bibliotēkas tīmekļvietnes Novadpētniecības sadaļas rubrikā [“Tematiskie pasākumi”](#).

Cikla “Jēkaba vakari” pasākumu “Fotogrāfija – vēstures lieciniece” vada Jēkabpils pilsētas bibliotēkas direktore Renāte Lenša (ekrānuzņēmums no tiešraides)

Ludzas bibliotēka Bibliotēku nedēļas ietvaros izmēģināja savu pirmo video pasākumu “Dzīvā grāmata”, kurā tika intervēti novadnieki Gundars Rufus Resnais ar sievu Aiju Bētiņu-Resno. Intervija tika ierakstīta un ieraksts izvietots bibliotēkas “Facebook” un [“YouTube”](#) kontā.

Pasākums “Dzīvā grāmata” Ludzas bibliotēkā

ALŪKSNES PILSĒTAS BIBLIOTĒKĀ KLĀTIENES TIKŠANĀS CIKLĀ “SAVĒJIE IEDVESMO” AIZSTĀTAS AR VIDEOSTĀSTIEM

Videofilma par Alūksnes kinoloģisko biedrību “Remis”, tās vadītāju Agri Nagli un viņa sirdslietu – četrkājaino draugu profesionālo apmācību.

Videostāsts par jaunradīto uzņēmumu “Alūksnes alus”. Jaunie uzņēmēji alūksnieši Pāvels Čornijs un alus brūvētājs Jānis Amantovs grib iekarot alūksniešu sirdis, vēlāk – alus mīļotājus visā Latvijā.

Videostāsts par jauno uzņēmēju Inesi Driņinu, kura izveidojusi ķīmiskās tīrīšanas servisu “TīriJums”.

Videostāsti pieejami bibliotēkas tīmekļvietnē un sociālajos tīklos.

9. NOVADPĒTNIECISKI IERAKSTI SOCIĀLAJOS TĪKLOS – CILVĒKUS UZRUNĀJOŠI UN ĻOTI POPULĀRI

Ventspils bibliotēka. Laikā, kad noteikto ierobežojumu dēļ bibliotēka bija slēgta, nenotika publiski pasākumi, vēl aktuālāka kļuva digitālo resursu veidošana un publicēšana bibliotēkas tīmekļvietnē un sociālajos tīklos. Digitālajās platformās bibliotēka publicē gan foto galerijas, gan video materiālus. Kā veiksmīgu piemēru var minēt ierakstu Ventspils bibliotēkas “Facebook” lapā, kurā “Pārventas atmiņu stāsti” dalībniece Mirdza Stella Putniņa dalās [atmiņās](#) par Ziemassvētku svinēšanu Otrā pasaules kara laikā. Ieraksts 2020. gadā bijis ceturtajā vietā sasniegtās auditorijas ziņā.

Gulbenes novada bibliotēka. Lai informētu bibliotēkas lietotājus, kā arī citus interesentus par norisēm bibliotēkā, 2020. gadā tika izmantoti tādi sociālie mediji kā “Facebook”, “Instagram”, “Twitter”, “TikTok”, “YouTube”. Joprojām visaktīvāk izmantotais ir bibliotēkas “[Facebook](#)” kots. Katrai darba dienai no pirmdienas līdz piektdienai tika piedēvēta kāda konkrēta tēma. Ceturtdiena ir novadpētniecības diena, kuras ieraksti saistāmi ar kādu konkrētu novadnieku vai objektu Gulbenes novadā. Šī bija cilvēku iemīļotāka rubrika, radot necerēti lielu interesi par dažādiem novadpētnieciskiem ierakstiem. Piemēram, ieraksts par somu pirti “Ķipītis” Stāmerienā saņēma ~ 2000 reakciju, komentāru, dalīšanos ar ziņu. Savukārt kolāžu sērijas “Gulbene toreiz un tagad” panākumi ļāva domāt, ka virtuālā realitāte ir pavērusi arī dažādas iepriekš nerasniegtas iespējas. Arī citas Gulbenes novada bibliotēkas veidoja virtuālās izstādes un novadpētnieciskus ierakstus savos “Facebook” profilos, piemēram, Druvienas, Lizuma, Stāmerienas pagastu bibliotēkas. Pēc daudzajiem skatījumiem un komentāriem ir saprotams, ka šādi izvietota informācija cilvēkus ļoti uzrunā un ir saistoša.

Liepājas Centrālā zinātniskā bibliotēka. Lai veicinātu lasītāju interesi par Liepājas vēsturi un seniem notikumiem, popularizētu krājumu un pieejamās datubāzes, “Facebook” kontā publicējām rakstus no Latvijas Nacionālās digitālās bibliotēkas krātuves “Periodika.lv”, piemēram, par neparastām dabas parādībām pilsētā 20. gadsimtā un rakstus turpinājumos par Napoleona laiku Liepājā un tās apkārtnē. Šīs publikācijas atzinīgi novērtējuši un ar tām dalījušies ap tūkstoš sekotāju.

BIBLIOTĒKU AKTIVITĀTES IEDZĪVOTĀJU IESAISTĪŠANAI NOVADPĒTNIECĪBAS DARBĀ, PIEMĒRAM, COVID-19 LAIKA UN CITU NOTIKUMU DOKUMENTĒŠANĀ

Rezultāts: nozīmīgs novadpētniecības krājuma papildinājums + piederības izjūtas un saliedētības stiprināšana kopienā.

Sākoties ārkārtas situācijai, **Zebrenes bibliotēka** iesaistīja bibliotēkas lietotājus **foto iemūžināšanas stāstā**, kur katrs varēja dalīties ar savu foto un aprakstīt, kā viņš pavada pašizolācijas laiku. Iesūtītie darbi tika publicēti bibliotēkas [“Facebook” lapā](#).

Alūksnes pilsētas bibliotēka alūksniešus aicināja piedalīties **fotoakcijā “Iemūžināsim dienu pēc 100 gadiem!”**, iesūtot fotogrāfijas ar 2020. gada 2. janvāra dzīves skatiem, lai veidotu kopīgu fotostāstu dienai, kad pirms 100 gadiem Alūksnei piešķirtas pilsētas tiesības, un atstātu atmiņas par šo dienu nākamajai simtgadei.

“Aplūkojot senās fotogrāfijas, var ieraudzīt ne tikai kādreiz dzīvojošus cilvēkus, bet arī novērtēt tā laika aktuālos notikumus, modi, izklaidi un paradumus, nojaust, kas toreiz bijis nozīmīgs.”

Užavas bibliotēka organizēja **foto konkursu par Covid-19 laiku “Rudens Užavā”** sociālajā tīklā “Instagram”. Foto konkursam atsaucās 24 autori ar 104 attēliem. Tika izveidota gan virtuāla, gan fiziska izstāde.

Briežuciema bibliotēka sadarbībā ar fotogrāfu Igoru Pliču, kuram top grāmata par Latgales fotogrāfiem, visa gada garumā aktīvi savā [“Facebook” kontā](#) publicēja senas vietējās fotogrāfijas, **aicinot iedzīvotājus iesaistīties vietās, pasākuma, cilvēku un fotogrāfijas autora atpazīšanā**.

Izstādes “Gulbene. 80.-tie” veidošanas procesā – materiālu vākšanā par novada zudušajām industrijām – tika aicināti piedalīties arī iedzīvotāji, daloties ar privātajos arhīvos esošajiem materiāliem.

Alojas pilsētas bibliotēka saistībā ar novadnieka, dzejnieka Ausekļa 170. dzimšanas dienas svinībām aicināja aloešus piedalīties **“Ausekļa dzejas audio grāmatas”** izveidošanā. Atsaucās 19 dzejas ierunātāji – gan skolēni, gan pieaugušie. Ieraksti svētku dienā – 19. septembrī – tika atskaņoti pie bibliotēkas.

KULDĪGAS GALVENĀS BIBLIOTĒKAS AKCIJA “VĒSTURES LIECINIEKS”

Šajā akcijā ikviens tika aicināts kļūt par “vēstures liecinieku” un dalīties savās pārdomās, sajūtās, atmiņās, viedokļos, fotogrāfijās, zīmējumos un video par ārkārtas situācijas un pandēmijas laikā piedzīvoto.

Akcijas mērķis: saglabāt dažādas laikmeta liecības kā novadpētniecības resursus, kas būs pieejami plašākai sabiedrībai nākotnē. Akcijas laikā iesniegtie materiāli un notikumu interpretācijas veidos priekšstatu par koronavīrusa pandēmiju Kuldīgā no iedzīvotāju atmiņām nākamajām paaudzēm.

Esi vēstures liecinieks!

Dokumentē un fiksē savas sajūtas, emocijas, neierasto ikdienu COVID-19 pandēmijas laikā Kuldīgā, lai nodotu vēstījumu nākamajām paaudzēm!

Savu vēstures liecību iesniedz:

- rakstot un augšupielādējot resursus www.ej.uz/atminas2020
- vai sūtot e-pastā uz biblioteka@kuldiga.lv

Viesatu pagasta bibliotēka, iedvesmojoties no projekta “Pandēmijas dienasgrāmata”*, izplatīja aicinājumu [“Veidosim Pandēmijas dienasgrāmatu”](#), aicinot iedzīvotājus dokumentēt pandēmijas laiku kā šī laika aculieciniekiem, uzsverot, ka šīs atmiņas reiz būs nozīmīga vēstures grāmatas lappuse. *“Arī mēs varam fiksēt savas sajūtas, kā mainījusies ikdiena dzīvojot Covid-19 pandēmijas laikā. Tas varbūt stāsts, eseja, komentārs, viedoklis, zīmējums, fotogrāfija kas raksturo šajā laikā pārdzīvoto.”* Bibliotēka veido tematisko mapi ar vietējo iedzīvotāju Covid-19 laika liecībām.

*2020. gada pavasarī Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta pētnieki kopā ar kultūras žurnālu “Punctum” aizsāka veidot kolekciju [“Pandēmijas dienasgrāmatas 2020–2021”](#), kas glabājas Latviešu folkloras krātuves (LFK) Autobiogrāfiju krājumā. Arī pasaulē vadošā kultūras mantojuma saglabāšanas organizācija UNESCO aicina gan dažādas valstiskas institūcijas, gan ikvienu cilvēku būt aktīviem un dažādi iemūžināt un fiksēt šobrīd notiekošo, jo tā būs ļoti noderīga pieredze nākamajām paaudzēm. UNESCO to laika gaitā apkopos un saglabās savā dokumentārajam mantojumam veltītajā programmā “Pasaules atmiņa”.

Viesatu iedzīvotāji tika aicināti arī piedalīties izstādes veidošanā ciklā “Fotogrāfija stiprina ģimeni un aktivizē sabiedrību”. Šajā ciklā jau notikušas fotoizstādes par Viesatu senajām amatu prasmēm un dzīvesveidu, liktenslietām, skolas izlaidumiem, svētkiem, apģērbu u. c. 2020. gada tēma bija “Viesatu pagasta mājas 2020.gadā”. Iedzīvotāji tika aicināti ar telefonu vai fotoaparātu nofotografēt savu māju, tās apkārtni un citas ēkas teritorijā un nofotografēto materiālu nogādāt bibliotēkā, kā arī pievienot aprakstu par mājas celšanas gadu, kā radies mājas nosaukums, kādi cilvēki dzīvojuši mājā.

PROJEKTS “ZENIT STĀSTI” – NOZĪMĪGS STIMULS SADARBĪBAI AR VIETĒJO KOPIENU

Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) sadarbībā ar *British Council* pārstāvniecību Latvijā, *UNESCO* Latvijas Nacionālo komisiju un reģionālajiem kuratoriem: Jelgavas pilsētas bibliotēku, Latgales Centrālo bibliotēku un Liepājas Centrālo zinātnisko bibliotēku īstenoja projektu “[Zenit stāsti](#)”. Projekta laikā skolēni (7.–12. klase) tika aicināti caur stāstiem un fotoattēliem izzināt savu vecāku un vecvecāku dzīvi trīs pilsētās – Daugavpilī, Jelgavā un Liepājā – laika posmā no 1960. līdz 1980. gadam, lai saglabātu vērtīgus stāstus nākamajām paaudzēm. Iesaistītās bibliotēkas dalību projektā un sadarbību ar skolām novērtēja kā ļoti veiksmīgu un rosinošu, kā arī projekta laikā iegūtie materiāli ir vērtīgs papildinājums novadpētniecības krolekcijām.

Jelgavas pilsētas bibliotēka. Projekta izaicinājumi gan veiksmīgāko sadarbības formu meklēšanā ar jauniešiem un skolotājiem, gan meklējot radošus risinājumus realizēt iecerēto Covid-19 pandēmijas laikā apliecinājuši, ka šādi projekti ir nepieciešami un ļauj jaunā līmenī ieraudzīt un rosināt bibliotēkas sadarbību ar vietējo kopienu. Projekts rosinājis jaunu sadarbību gan ar Jelgavas izglītības iestādēm, gan ar Jelgavas pilsētas Sabiedrības integrācijas pārvaldi, tā nodrošinot pamatu arī turpmākai sadarbībai jau citos projektos. Nepieciešams turpināt darbu, lai arvien vairāk novadpētniecības aktivitātēs iesaistītu vietējo sabiedrību. Šis darbs ir laikietilpīgs un sarežģīts, prasa individuālu pieeju, taču rezultāts ir ieguldīto pūļu vērts.

Latgales Centrālā bibliotēka. Piedalīšanos projektā “Zenit stāsti” varētu identificēt kā stāstnieku kustības aizsākumu Daugavpilī. Plānojam arī turpmāk realizēt aizsākušos tradīciju – stāstnieku kustību un dzīvesstāstu saglabāšanu.

Liepājas Centrālā zinātniskā bibliotēka. Iesaistīšanās projekta “Zenit stāsti” īstenošanā ir īsts veiksmes stāsts. Ļoti sekmīgi noritēja sadarbība ar Liepājas vispārizglītojošām skolām, LNB, Liepājas fotostudiju “FOTAST”, fotogrāfu Jāni Vecbrāli. Ieguvām jaunas prasmes un pieredzi tiešsaistes pasākumu īstenošanā. LNB digitālo kolekciju “[Zudusī Latvija](#)” papildinājam ar 57 fotogrāfijām. Projekta rosinātās aktivitātes turpinās ārpus projekta.

Informācija par projekta gaitu: <https://lnb.lv/lv/projekts-zenit-stasti-tuvina-paaudzes-un-bagatina-kulturas-mantojumu>

“Zenit stāstu” noslēguma pasākums: <https://www.youtube.com/watch?v=AQAQdglev2yg&t=5s>

“Zenit stāstu” seminārs: <https://www.youtube.com/watch?v=QCTkrkD3HYo&t=3s>

Ziru bibliotēkā 2020. gada rudenī tika veidota fotoizstāde “Sēnes”, kurā ar savām fotogrāfijām piedalījās Ziru pagasta iedzīvotāji. Kopumā tika digitāli lejupielādētas, apstrādātas un aprakstītas 114 sēņu fotogrāfijas, kuras uzņemtas Ziru pagasta apkaimē. Izstādi apskatīja 24 interesenti un veltīja atzinīgus vārdus, tāpēc izstādi nākamgad plānots paplašināt un pievienot vēl tādu sēņu fotogrāfijas, kādu nebija iepriekšējā izstādē. Bilde bibliotēkā pieejamas gan digitālā, gan izdrukātā veidā. Interesanti, ka zirenieces Līgas Jēkas sēņu bildi mikologi izmantojuši par paraugu “Lielajā Latvijas sēņu grāmatā”.

Cienījamie Sēmes pagasta iedzīvotāji – gan esošie, gan bijušie!

Priecāšos par jebkādu vēsturisku informāciju Sēmes pagasta novadpētniecības attīstībai – fotogrāfijas, avīžu raksti, savi personīgie stāsti par dzimtu, mājām, skolu u.t.t. Neko no tā Jums nav jāatdod – tikai jārod iespēju digitalizēt – ieskenēt, nofotografēt un atsūtīt vai atvest uz bibliotēku, kur to visu var izdarīt.

Tā mēs kopīgi varētu dot iespēju arī citiem iepazīties ar Sēmes pagasta vēsturi.

Vakardiena arī jau ir vēsture ... ☺

Gaidīšu Jūsu vēsturi bibliotēkas e-pastā :

seme.biblioteka@gmail.com

vai bibliotēkā personīgi

Antra

Sēmes pagasta bibliotēkas
aicinājums pagasta cilvēkiem
piedalīties novada izpētē

SABIEDRĪBAS IESAISTE NOVADPĒTNIECĪBAS DARBĀ: IEDZĪVOTĀJU INDIVIDUĀLĀS INICIATĪVAS, BRĪVPRĀTĪGO DARBS, SADARBĪBA AR NOVADNIEKIEM

- **Sunākstes pagasta bibliotēka:** ar pagasta iedzīvotāja Andra Šinkes gādību no angļu valodas **tiek tulkots** pagastā dzimušā trimdas mākslinieka Zigrīda Sapieša autobiogrāfiskais darbs.
- **Alūksnes pilsētas bibliotēkas** Draugu klubīna radošā grupa izveidojusi **videofilmu** [“Smeldzīgais stāsts”](#). Stāstā atspoguļoti dramatiski notikumi Alūksnē 1946.–1948. gadā, kas sākas ar 1946. gada nakti uz 18. novembri, kad trīs draugi Ojārs Svārte, Alberts Zvirbulis un Paulis Jefimovs uzvilka bērzā Latvijas sarkanbaltsarkano karogu. Sižets veidots pēc arhīvu dokumentiem un to dienu notikumu aculiecinieku stāstiem. Filmas videooperators Vilnis Blūms filmējis un montējis ne tikai šo filmu, bet arī bibliotēkas **video stāstu kolekciju** **“Alūksnieši stāsta...”**. Savukārt klubīna aktīviste, vēsturniece, viena no videofilmas veidotājām Astrīda Ievedniece arī uzsākusi popularizēt Alūksnes novadniekus literātus, vietējā laikraksta portālā [“Aluksniesiem.lv”](#) publicējot savas fotografijas, kurām piemeklē kāda novadnieka grāmatas citātu. Draugu klubīna atbalstītāji arī **veido saturu bibliotēkas novadpētniecības pasākumiem**. Piemēram, novadpētnieks Aivars Puzulis uzstājās sarunu cikla **“Alūksnei 100. Cilvēki. Fakti. Notikumi”** pasākumā **“Ēka Latgales ielā un tās saimnieki”**, bet Dr. A. Misiņa Medicīnas vēstures muzeja vadītāja Ilze Baltā – pasākumā **“Daktera Misiņa devums Alūksnei”**.
- **Jelgavas pilsētas bibliotēka** sadarbībā ar Jelgavas kolekcionāru, bibliofilu Jāni Vilku organizēja **izstāžu ciklu** 3 daļās **“Grāmatizdevēji Jelgavā. Jāņa Vilka kolekcija”**, tapusi arī izstāžu cikla [virtuālā versija](#). Kā arī sadarbībā ar rakstnieku, novadnieku Jāni Joņevu bibliotēkā organizēta kinolentes **“Jelgava 94”** demonstrācija un saruna ar rakstnieku Jāni Joņevu un filmas režisoru Jāni Ābeli. Jelgavas Galvenā bibliotēka: Tradicionālas kļuvušas prasmīgu novadnieku vadītās nodarbības dažādu prasmju apgūšanā.

Jelgavas pilsētas bibliotēkā sadarbībā ar novadpētnieku Jāni Zepu tika izveidota fotogrāfiju izstāde “Senatnes pēdas Smilšu ielā” un organizēta ekskursija “Smilšu ielas dārgumus meklējot”, bet novadpētnieces Sarmītes Ozoliņas vadībā notika novadpētniecības ekskursija “Zilānos par Zilāniem”. Novadpētniecības ekskursija “Vietējais būvmateriāls – izmantošana, amatniecība, attīstība” šī paša cikla ietvaros septembrī notika sadarbībā ar arhitekti Daci Lukšēvicu.

Novadpētnieciskas ekskursijas “**Smilšu ielas dārgumus meklējot**” laikā pa bijušo Smilšu (tagad Andreja Pormaļa) ielu Jēkabpilī tās dalībnieki ar audiogida starpniecību (ievērojot drošu distanci) varēja klausīties novadpētnieka **Jāņa Zepa** stāstījumā par ielas un māju vēsturi (R. Laguna foto)

Novadpētniecības ekskursija “**Zilānos par Zilāniem**” kopā ar novadpētnieci Sarmīti Ozoliņu (R. Lenšas foto)

Izstāde “**Senatnes pēdas Smilšu ielā**” (R. Laguna foto)

Leimaņu bibliotēka sadarbībā ar vietējiem novadpētniekiem izveidoja novadpētniecības izstādi Leimaņu Tautas namā, kas ļauj ielūkoties pagasta teritorijā kādreiz bijušo pienotavu un krejotavu darbībā. Izveidots arī stends par ievērojamākajiem Leimaņu pagasta cilvēkiem no 19. gs. beigām līdz 1945. gadam.

Projekts “My Community 2020” (Mana kopiena 2020) Gulbenes novada bibliotēkā

Projekta ietvaros novada iedzīvotājiem tika rīkotas mācības “Iepazīsti novada kultūrvēsturi: klausies, stāsti un radi stāstus”. Projekta mērķis: izzināt kultūras mantojumu un pilnveidot savas digitālās prasmes.

15 dalībnieki 6 nodarbību laikā papildināja savas zināšanas vietējās kultūrvēstures jomā, apguva prasmes, kā gatavoties intervijai un intervēt cilvēkus, kā radīt un stāstīt stāstus, mācījās izveidot īsu video stāstu, iepazīnās ar Vidzemes televīzijas darbu klātienē un guva ieskatu medijpratībā.

Projekta ietvaros tapa 16 [video īsfilmas](#) (ap 2 minūtes garas), kurās atspoguļots novada iedzīvotāju redzējums, domas un sajūtas par sev nozīmīgām tēmām saistībā ar novada kultūrvēsturi. Filmas veltītas Gulbenes novada vietām, personībām, vēsturei un kultūras krtivitātēm. Filmu formāts ļoti labi atbilst video izmatošanai sociālajos tīklos.

Projekts “My Community 2020” tiek realizēts *Erasmus+* stratēģiskās partnerības pieaugušo izglītības programmas ietvaros.

2020. GADĀ BIBLIOTĒKAS SAŅĒMUŠAS ĻOTI DAUDZ NOVADPĒTNIECISKA SATURĀ DĀVINĀJUMU

Ieguldot lielu darbu un laiku, popularizējot bibliotēku novadpētniecības darbu, runājot par to interesantā un modernā veidā, ar laiku ir jūtama atgriezeniskā saite, vai tas būtu kāds dāvinājums krājumam, atnesta fotogrāfija. (Ogres reģions)

IESKATS dāvinājumos:

Cēsu Centrālajā bibliotēkā izveidojusies veiksmīga sadarbība ar atvaļināto pulkvežleitnantu Ēvaldu Krieviņu, kurš regulāri bibliotēkai sūta izdevumu “Latvija Amerikā” elektronisko versiju, ja tajā atrodamas kādas ziņas saistībā ar novadpētniecību.

Talsu Galvenajai bibliotēkai 2020. gads ir bijis ievērojams ar novada pētnieku dāvinājumiem. Uzdāvinātas vairākas retas grāmatas, periodisko izdevumu numuri, nepublicētie materiāli, skices. Novadpētniecības krājumu papildināja, piemēram, mācītāja Kārļa Beldava 1921. gadā izdotās “Cilvēka augstākā priekšrocība”, “Meklētāji”, Linduļa luga “Vecais Gaigals” (1926).

Pēc **Jēkabpils pilsētas bibliotēkas** aicinājuma nelaist zudībā senas, kaut arī nepazīstamu cilvēku fotogrāfijas, bet dāvināt (vai atnest ieskenēšanai) tās bibliotēkai vai muzejam, daudzi atsaucās un atnesa uz bibliotēku fotogrāfijas. Tā 2020. gadā bibliotēkas digitalizēto materiālu krājums papildinājies ar 4 digitalizētām privātpersonu fotogrāfiju kolekcijām (116 vienības).

Stendes bibliotēkai Dainis Draviņš dāvināja USB atmiņas karti ar tēva filologa Kārļa Draviņa zinātniski pētnieciskajiem darbiem.

Alūksnes pilsētas bibliotēka no alūksnieša, video operatora-amatiera Vilņa Blūma saņēmusi saturiski bagātas 12 DVD filmas par Alūksni, tās apkārtni, vēsturiski nozīmīgiem notikumiem.

Ventspils bibliotēka saņēma disputu kluba “Autogrāfs” izveidotājas un vadītājas Aijas Bumbieres dāvinājumu – 11 kluba “Autogrāfs” viesu grāmatas. Tās ir nozīmīga Ventspils kultūras dzīves un laikmeta liecība par periodu no 1988. līdz 2008. gadam. Reizē ar šo dāvinājumu bibliotēka saņēma arī novadnieku dzejoļus, prozu, ilustrācijas, preses izdevumos un informatīvajos izdevumos publicētus materiālus par “Autogrāfu” un citus dokumentus. Gada nogalē Ventspils bibliotēka dāvinājumā saņēma retu grāmatas eksemplāru – 1939. gadā izdoto Mārtiņa Krīgera (Kalndruvas) grāmatu “Ziemeļzvaigzne”.

Kora “Tālava” ilggadējā dziedātāja Anita Zvirgzdiņa **Valkas novada centrālās bibliotēkas** novadpētniecības krājumam dāvinājusi savus saglabātos [materiālus](#): Dziesmu svētkiem veltītas medaļas, piemiņas vimpeļus, piezīmes par Valkas kultūras nama jauktā kora darbību 1989./90. gada sezonā (dalībnieku saraksti un paraksti, mēģinājumu apmeklējuma atzīmes, pasākumu plāni, pat receptes) u. c. Īpašs prieks par skaisti noformēto Valkas jauktā kora hroniku, uzsākta tās digitalizācija un ievietošana Novadpētniecības datubāzē.

Kuldīgas Galvenajai bibliotēkai novadnieks Atis Gunivaldis Bērtiņš (2020. gadā aizgājis mūžībā) piešķīris tiesības uz vairākiem saviem autordarbiem – elektroniskajiem failiem (literārie darbi “Pegaza svētīts mantojums”, stāsts par latviešu strēlnieku dziesmu “Ķemermiestiņā. Dzīvoja reiz skaistā Anniņa”, darbs “Dzejnieks Edvards Vīrza un viņa dzimta manā mūžā”).

Stopiņu novada Ulbrokas bibliotēka saņēma apjomīgu Pētera Brūvera ģimenes dāvinājumu – P. Brūvera kolekciju (346 vienības – 310 monogrāfijas un 36 periodiskie izdevumi 1495 EUR vērtībā). Dāvinājums ir ne tikai vērtīgs papildinājums literatūrzinātnes krājumam ar dažādu valodu vārdnīcām (t. sk. mazskaitlīgu un pie mums nezināmu tautu valodu vārdnīcas, piemēram, karaīmu, kumiku, tatāru, tuviešu, altajiešu, čuvašu un jakutiešu), bet ir arī unikāla kultūrvēsturiska vērtība novadpētniecības kontekstā.

Preiļu Galvenajai bibliotēkai negaidītu un patīkamu pārsteigumu nesa piedāvājums no Preiļu novada Goda pilsones Dr. Martas Veitas dēla Ulda Veita. Kārtojot mūžībā aizgājušās mammas dokumentus un piemiņas lietas, viņš nolēma dāvināt bibliotēkai Martas kundzes fotogrāfiju, personisko dokumentu un Latgales keramikas kolekciju.

JAUNAS NOVADPĒTNIECISKAS INFORMĀCIJAS APZINĀŠANA UN NOVADA PĒTNIECĪBA TĪMEKĻA RESURSOS

Daudzas bibliotēkas Covid -19 pandēmijas laikā nozīmīgu darbu ieguldīja jaunas informācijas apzināšanā par sava novada vēsturi, kultūrvēsturiskajām norisēm, novadniekiem, kultūrvēsturiskiem objektiem un novada pētniecībā. Aktīvi šim mērķim tika izmantotas Latvijas Nacionālās digitālās bibliotēkas kolekcijas (jo īpaši [“Periodika.lv”](http://Periodika.lv) un [“Zudusī Latvija”](http://Zudusi.Latvija)), Latvijas Nacionālās bibliotēkas katalogi un datubāzes, portāls [“Letonika”](http://Letonika), “Lursoft” laikrakstu datubāze [“News.lv”](http://News.lv), Latvijas Nacionālā arhīva vietne [“Raduraksti”](http://Raduraksti), Latvijas Nacionālā arhīva [portāls](#), datubāze [“Latgales dati”](http://Latgales_dati) u. c.

NOVADA PĒTNIECĪBA, EKSPEDĪCIJAS

Bibliotēkas vēstures izpēte noritēja daudzās Latvijas publiskajās bibliotēkās (Dobeles novada centrālā bibliotēka, Rīgas Centrālā bibliotēka u. c.). **Jelgavas pilsētas bibliotēkā** sākts darbs pie izdevuma “100 gados cauri pilsētai”, izveidotas četras [e-publikācijas](#) par Jelgavas pilsētas bibliotēku vēsturi. **Talsu Galvenā bibliotēka** organizēja konkursu “Bibliotēkas vēsture” Talsu, Dundagas, Rojas un Mērsraga novadu bibliotēkām (valstī ieviesto ierobežojumu dēļ konkurss pagarināts līdz 2021. gadam). **Valmieras bibliotēka** organizēja **novadpētniecības konkursu “Manas bibliotēkas vēstures lappuses”** pagasta bibliotēkām, ar mērķi apkopot bibliotēku darbības vēsturi Valmieras apkaimes pagastos dažādos laika periodos. Sagatavotais materiāls pieejams Valmieras bibliotēkas Novadpētniecības platformā sadaļā [“Novadpētniecības konkursi”](#).

Bibliotēkas, kas piedalījās LNB koordinētā projekta “Industriālais mantojums” satura veidošanā, veica sava novada nozīmīgāko industriālo objektu izpēti.

Bauskas Centrālā bibliotēka, lai sekmētu reģiona pašvaldību publisko bibliotēku novadpētniecības darba attīstību, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, dokumentēšanu un popularizēšanu, kā arī pievērstu bibliotekārus sava pagasta vai ciema kultūras dzīves pētniecībai laika periodā no 1945. gada līdz 1990. gadam, organizēja profesionālo novadpētniecības konkursu “Kultūras dzīve 1945.–1990.” Bauskas reģiona bibliotekāriem.

Rēzeknes Centrālā bibliotēka organizēja novadpētniecības ekspedīciju “Rēzeknes tilti laiku lokos”. Tika pētīti un fotografēti cauri pilsētai plūstošās Rēzeknes upes tilti. Ekspedīcijā iegūtais fotomateriāls ir vērtīgs papildinājums bibliotēkas novadpētniecības krājumam.

Aknīstes bibliotēka kopā ar Aknīstes Novadpētniecības muzeju veic jaunu, kopīgu izpētes darbu Aknīstes māju vēstures apkopošanu.

NOVADA PĒTNIECĪBA, EKSPEDĪCIJAS

Barkavas bibliotēka turpināja pētīt un apzināt seno mājvietu atrašanās vietas, izzināt mājvārdus. Tika apzinātas vairāk nekā 200 mājvietas. Uz atsevišķas planšetes Barkavas pagasta kartē atzīmētas visas apzinātās zudušās mājvietas laikā no 1920. līdz 2020. gadam.

Ģikšu bibliotēka organizēja pētnieciskus pārgājienus, fotografējot un dokumentējot novada vietas un objektus.

Gaiķu pagasta bibliotēkās vairāku mēnešu garumā projekta ietvaros apsekotas 152 mājas, pierakstīti 218 vietvārdi.

Jaungulbenes pagasta bibliotēkas bibliotekāre, apmeklējot 6 mikrorajona attālākās viensētas, pierakstījusi iedzīvotāju stāstījumus par māju un dzimtu vēsturi. Lai šodienu fiksētu kā vēsturisku liecību nākotnei, tika organizētas ekspedīcijas bibliotēkas apkalpes teritorijā, fotografējot tajā esošās iestāžu ēkas, viensētas un daudzdzīvokļu namus. Šādi iegūtas 56 fotogrāfijas.

Ūziņu bibliotēkā īpaši vērtīgas ziņas atrastas par Ūziņu pamatskolu laika posmā no 1914. līdz 1949. gadam, pētīta Zaļenieku “Šekmaņu” māju saimnieku Godu/Freiju dzimta, Ūziņu muižas vēsture, Ansonu/Ķekaru/Lūsveru dzimta. Pētītas arī daudzas citas apkārtnes dzimtas.

Ūziņu bibliotēkas vadītāja Gunita Kulmane: “Apzināts kultūras mantojums rada būtiskas priekšrocības ikvienai teritorijai, jo lielā mērā tieši kultūras mantojuma esamība vai neesamība nosaka attiecīgās teritorijas tūrisma potenciālu.”

DZIMTU PĒTNIECĪBA

Daudzas bibliotēkas savos pārskatos norāda, ka Covid-19 pandēmijas ierobežojumu, dīkstāves un mājāsēdes laikā īpaši sarosījušies dzimtu pētniecības interese.

Preiļu Galvenā bibliotēka: Interese par savu senču sakņu apzināšanu bija ļoti izteikta. Daudzi šai aizraujošajai nodarbei pievērsās pirmo reizi un atzina: “Kādreiz taču bija jāsāk! Kad tad vēl, ja ne tagad, kad tik daudz brīva laika!”

Ūziņu bibliotēka: Novadpētniecības darbs risinājās īpaši intensīvi, jo gana daudziem beidzot atradās laiks savas dzimtas pētīšanai. Nemitīgi saņēmu lūgumus pēc palīdzības dzimtu pētniecībā. Cilvēki aizvien vairāk izrāda interesi par savas dzimtas vēsturi, grib uzzināt par savas dzimtas pārstāvjiem un māju vēsturi. Darbošanās novadpētniecības jomā nes arī praktisku labumu – pētot dzimtas, sameklējot radniekus – Ūziņu kapos ir atsāktas kopt apmēram 36 kapavietas. Uzzinot dzimtas vēsturi, vairākiem cilvēkiem, arī no attālākiem Latvijas reģioniem, ir radusies interese par saviem Ūziņu senčiem un sen nekoptajiem dzimtas kapiem, par kuru esamību viņi bieži vien nav pat nojautuši.

Palsmanē vietējās skolas projektu nedēļā skolēni pētījuši savus dzimtas kokus. Šajā laikā Palsmanes bibliotēkā izveidota izstāde “Mans dzimtas koks” par bibliotēkas vadītājas dzimtu, kas izpētīta līdz pat 8. paaudzei, kur senākais apzinātais ieraksts ir 1801. gadā dzimušais vectēvs.

NOVADPĒTNIECĪBAS IZDEVĒJDARBĪBA, PUBLIKĀCIJAS, FILMAS

2020. gadā bibliotēkas izdevušas daudz grāmatu ar novadpētniecības tematiku, tapušas publikācijas, uzņemtas īsfilmās.

Tikai daži piemēri:

Preiļu Galvenā bibliotēka izdevusi divas grāmatas “Latvija, cik daudz Tev vēlos teikt!” un bibliotēkas 90 gadu jubilejas izdevumu “**Preiļu Galvenā bibliotēka paver ceļu iedzīvotāju iespējam pieklūt informācijai**” ([elektroniskā versija](#) publicēta bibliotēkas tīmekļvietnes sadaļas “Par mums” apakšsadaļā “Izdevējdarbība”).

Jelgavas pilsētas bibliotēkā, sadarbojoties ar jelgavnieku, psihiatru, Jelgavas Latviešu biedrības vadītāju no 1999. līdz 2018. gadam Paulu Rēveli, izdots e-izdevums “**Mans kāpums**” – Pauļa Rēveļa atmiņas par Jelgavas Sv. Trīsvienības baznīcas torņa atjaunošanu, apkopojot vērtīgas liecības – fotogrāfijas, dokumentu kopijas par tā laika notikumiem – Atmodu, Latvijas Tautas frontes Jelgavas nodaļas dibināšanu, pilsētas pirmskara simbolu atjaunošanu.

Smiltenes novada bibliotēkai, sadarbojoties ar Smiltenes novada muzeja darbiniekiem, vēstures pētniekiem, novadpētniecības entuziastiem un kolekcionāriem, izveidots pilsētas simtgadei veltīts, apjomīgs Smiltenes svarīgāko notikumu apkopojums – izdevums “**100 notikumi Smiltenes vēsturē**”.

Nīgrandes pagasta Kalnu bibliotēkā no bibliotēkas novadpētniecības materiāliem – 7 intervijām ar kolhoza “Jaunais komunārs” priekšsēdētāju Jāni Blūmu – izveidota filma “**Soli**” 6 daļās.

Ūziņu bibliotēkas galvenais notikums 2020. gadā novadpētniecības jomā bija Leonarda Šūlmaņa atmiņu stāsta “Šūlmaņu dzimtas hronika” izdošana grāmatā. Grāmatas sastādītāja ir bibliotēkas vadītāja **Gunita Kulmane**. Grāmata iznākusi ar vietējo lauksaimnieku atbalstu. To sērijā “Dzimtas romāni” izdevis apgāds “Jumava”. Šūlmaņi bija ievērojama, izglītota un valdību novērtēta dzimta, kura 1944. gadā emigrēja uz Kanādu un novadā vairs neturpinās. Grāmatā stāstīts par zemnieku dzīvi, darbiem, notikumiem un ļaudīm apkārtnē pirms 100 un teju 200 gadiem. Informācija un fotogrāfijas par Ūziņiem un apkārtni meklētas dažādās Latvijas vietās, notikušas vairākas ekspedīcijas un izpētes braucieni. Pēc grāmatas prezentācijas organizēta ekspedīcija pa Šūlmaņu dzimtas grāmatā minētajām Platones, Lielplatonēs un Ūziņu vietām.

“Es grāmatu neuztveru kā vienas dzimtas hroniku, nē, tā ir izcila aizgājušā laikmeta liecība par mūsu senču dzīvi un apkārtni pirms simts un teju divsimt gadiem,” teic grāmatas sastādītāja G. Kulmane.

G. Kulmane (vidū) grāmatas atklāšanas pasākumā kopā ar Šūlmaņu dzimtas pārstāvēm

Viesītes novada Viesītes bibliotēka izdeva [dzejas kopkrājumu “Mēs neesam VIESI TE”](#). Tajā apkopots 12 vietējo dzejnieku radošais veikums. Finansējums izdevuma sagatavošanai un izdošanai iegūts pašvaldības vietējo projektu konkursā, kurā Viesītes bibliotēkas darbinieces un skolas bibliotekāre, kā arī 2 vietējās dzejnieces projektu pieteica kā “vietējā iedzīvotāju iniciatīvu grupa”. Projekta uzdevums: apzināt novada dzejnieku jaunāko un npublicēto radošo devumu, sakārtot un izdot to krājumā, ilustrējot ar vietējo mākslinieku – Viesītes Mākslas un mūzikas skolas audzēkņu – zīmējumiem ar Viesītes novada ainavām. Arī vāku noformējumā izmantoti vietējo iedzīvotāju foto. Kopkrājums veicina novada atpazīstamību un saglabā radošo veikumu nākamajām paaudzēm.

Foto no Viesītes muzeja “Sēlija” Facebook vietnes.

2017. gadā, rīkojot Latvijas Bibliotekāru biedrības Latgales nodaļas konferenci, radās ideja apkopot Latgales novadu sētās sen aizmirstās un ikdienā lietotās ēdienu receptes. Krāslavas novada Centrālā bibliotēka paveica lielo recepšu apkopošanas darbu, un sadarbībā ar Latvijas bibliotekāru biedrību, Kulinārā mantojuma centru, Tūrisma informācijas centru tika izdota [“Latgales pavārgrāmata”](#). Recepšu krājumā ir apkopotas 227 receptes, kuras iesniedza 76 cilvēki no visas Latgales. Grāmata sastāv no 2 daļām. 1. daļā apkopotas Latgales kulinārā mantojuma ēdienu un dzērienu tradicionālās receptes, bet 2. daļā – Krāslavas novada 5 pamattautību (latviešu, krievu, baltkrievu, poļu un ebreju), kas vēsturiski dzīvojušas šajā novadā, tradicionālo ēdienu un dzērienu receptes. Pirms ievietošanas pavārgrāmatā ēdieni tika pagatavoti un nofotografēti.

Foto no [Latgales kulinārā mantojuma tīmekļa vietnes](#).

Aulejas pagastā jau sesto gadu pēc kārtas tiek izdots **kalendārs**, kuru sagatavo bibliotēkas vadītāja Zinaīda Pikmane. Kalendāra veidošanai tiek izmantotas fotogrāfijas, kuras iesūta novadnieki, gan arī no bibliotēkas un tautas nama fotoarhīva. Kalendārs Aulejas iedzīvotāju vidū ir ļoti pieprasīts un populārs, par ko liecina arī tas, ka fotogrāfijas 2021. gada kalendāram iesūtījuši jau 28 cilvēki, turklāt šī gada kalendāra tapšanā iesaistījušies arī pagasta makšķernieki un mednieki. Piedalīšanās kopējā kalendāra veidošanā ir aizraujoša, kopienu saliedējoša.

Foto no Aulejas pagasta bibliotēkas [emuāra](#)

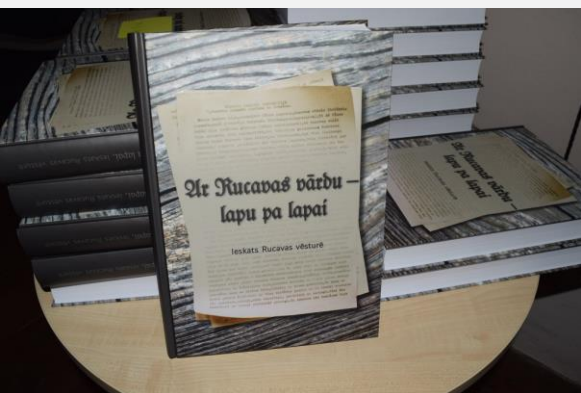

Foto no grāmatas atvēršanas svētku fotogalerijas Rucavas [tīmekļvietnē](#)

Rucavas vēstures grāmatu **“Ar Rucavas vārdu – lapu pa lapai. Ieskats Rucavas vēsturē”** iesāka rakstīt novadpētnieks, pedagogs, vēsturnieks, ICCF starptautiskais meistars (1998) šahā Ģedimins Salmiņš. Viņa darbu pabeidza Rucavas pagasta bibliotēkas vadītāja Gunta Timbra, kuru 2008. gadā Ģ. Salmiņš pieaicināja par līdzautori (novadnieks aizgāja mūžībā 2012. gadā). Rucavas vēstures grāmata aptver periodu no vissenākajiem laikiem līdz 20. gadsimta beigām. Tās tapšanā izmantoti gan vēstures avoti, gan pierakstītas laikabiedru atmiņas.

Ludzas pilsētas galvenā bibliotēka sadarbībā ar Latvijas Universitātes Lībiešu institūtu izdeva profesora Ulda Baloža grāmatu “Ludzas igauņu valodas ābece” (“Lutsi kiele lementar”). Izdevuma nolūks: iepazīstināt ar savdabīgu un mazāk zināmu Latvijas kultūras un Latgales kultūrvēsturiskās identitātes daļu – Ludzas igauņiem un to valodu.

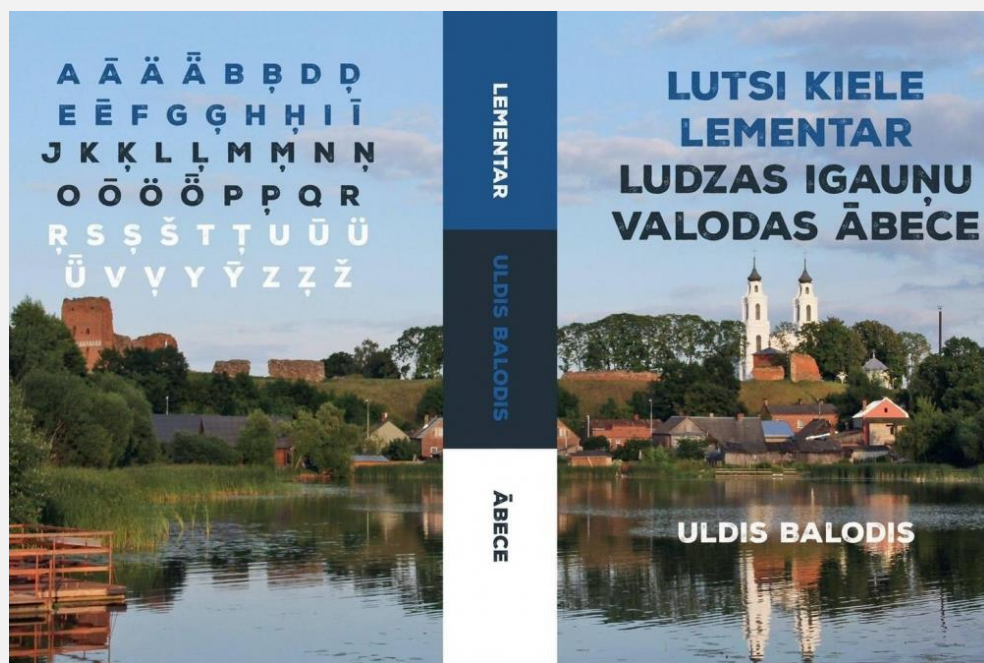

Foto no Ludzas novada [tīmekļvietnes](https://www.timeklvietnes.lv/)

Salaspils novada bibliotēkā par godu dzejnieka Knuta Skujenieka literāri muzikālā pasākuma “Knuta diena” 20 gadu pastāvēšanas gadadienai tapusi informatīva īsfilma “Knuta diena. Retrospekcija 2000–2020”. Pirms filmas tapšanas, uzfilmēti 6 videosižeti ar kultūras nama “Enerģētiķis” darbinieku atmiņām “Knuta dienu” veidošanā. Apkopoti vērtīgi materiāli – afišas, ielūgumi, fotogrāfijas, vietējā laikraksta “Salaspils Vēstis” raksti un videomateriāli no pasākumiem 20 gadu garumā. Veidojot filmas stāstu, ierunāti 12 balss ieraksti. Filma veidota, izmantojot programmas “Microsoft Power Point” un “Windows Movie Maker”. Audio ieraksti apstrādāti izmantojot atvērtā koda programmu “Audicity”. Veidojot īsfilmu, bibliotēkas krājums tika papildināts ar 120 skenētiem attēliem, radīti 6 video sižeti un 2 videofilmas: “Knuta diena 2012” un “Knuta diena 2014”.

VĒL DAŽI JAUNUMI NOVADPĒTNIECĪBAS DARBĀ 2020. GADĀ

- 2020. gada sākumā apstiprināta un ieviesta darbībā “**Madonas reģiona bibliotēku novadpētniecības koncepcija**”.
- Kuldīgas Galvenajā bibliotēkā darba procesa efektīvizācijai un pienākumu sadales precizēšanai 2020. gadā likvidētas amata vietas – bibliogrāfs un metadatu redaktors –, un izveidotas **jaunas amata vietas** – abonementa vadītājs, novadpētniecības speciālists. Tādējādi novadpētniecības darbam kopš 2020. gada oktobra piesaistīts vēl viens darbinieks. Covid-19 ierobežojumu laikā daļa attālināti strādājošo darbinieku arī tika piesaistīti BIS “ALISE” ierakstu veidošanai.
- **Gida pakalpojumi, ekskursijas** (Zeltiņu, Bejas, Veclaicenes, Ēdoles, Staburaga pagasta u. c. bibliotēkas).
- **Pārgājieni uz novada dabas, kultūras un vēstures objektiem** (Ilzenes, Bejas, Pureņu pagasta, Rubas pagasta u.c. bibliotēkas). **Ekskursijas uz novada uzņēmumiem** (Alūksnes pilsētas bibliotēka).
- **Velo-foto orientēšanās spēle “Iesāc vasaru aktīvi!”** (Annas bibliotēka), **foto orientēšanās sacensības** (Jelgavas pilsētas bibliotēka), **interaktīva erudīcijas spēle bērniem un jauniešiem par Bausku** (Bauskas Centrālā bibliotēka).
- Arī pagastu bibliotēkās aizsākts organizēt **novadpētnieciskus pasākumus un pasākumu ciklus**, piemēram, sarunu cikls “Mārkalnieši iedvesmo” Mārkalnes bibliotēkā.
- **Gulbenes bibliotēkā** VKKF atbalstītā projekta “Vējaina diena” ietvaros, kas bija veltīts Trešajai Atmodai, pirmo reizi bibliotēkas vēsturē notika **tematiska diskotēka**, pulcējot Atmodas laika mūzikas mīļotājus. Pirmo reizi arī tika organizēta **erudīcijas spēle** par Trešo Atmodu tiešsaistē.

- Saldus pilsētas bibliotēka 2020. gadā aizsāka 2019. gadā izveidotās datubāzes “Saldus novadpētniecības enciklopēdija” **popularizēšanu vizītkartes formātā**, godinot novadniekus jubilejā sociālajā tīklā “Facebook”. No 2020. gada 5. jūnija ir publicētas 16 vizītkartes vienotā stilā par Saldus un Brocēnu novada izcilām personībām. Piemēram, vizītkarte [“Valdemāram Ancītim – 99”](#).
- Interaktīvas atgriezeniskās saites saņemšana ar **digitālo rīku “Kahoot”, “Mentimeter”, “Padlet” sienas palīdzību**, piemēram, organizējot attālinātās erudīcijas spēles (Ventspils bibliotēka, Kuldīgas reģiona bibliotēkas u. c.).
- Projekta “Jauniešu nodarbināšana 2020. gada vasaras periodā” ietvaros Krāslavas novada centrālajā bibliotēkā vasaras mēnešos tika nodarbinātas divas skolnieces, kas veica novadpētniecības materiālu skenēšanu, pēc tam datorprogrammā “Abby FineReader” veidoja anotācijas JPG un PDF formātā. Kopā tika digitalizēts 83 mapju saturs.
- Stopiņu novada Ulbrokas bibliotēkā 2020. gadā tika noslēgts darbs pie [Stopiņu novada kultūras kanona kartīšu kolekcijas](#). Novada kultūras kanons vairāku projektu ietvaros tika apzināts kopš 2015. gada. Plašāk: <https://www.stopini.lv/lv/novads/vesture>.

Stopiņu novada kultūras kanona kolekcijas kartīte

NEVARI ATNĀKT UZ BIBLIOTĒKU? NEUZTRAUCIES, BIBLIOTĒKA NĀK PIE TEVIS!

Balvu Centrālajā bibliotēkā 2020. gads iesākās ar jaunu akciju “Tev nav laika atnākt uz bibliotēku? Tava bibliotēka nāk pie tevis!”, kas gada laikā mainīja nosaukumu atbilstoši situācijai valstī “Tu nevari atnākt uz bibliotēku? Tava bibliotēka nāk pie tevis!”

Tika apzināta cilvēku kopa, kas **regulāri vēlas saņemt elektroniski savā e-pastā jaunākās publikācijas avīzēs un žurnālos**, kas tematiski skar Balvu reģionu (cilvēkus, notikumus, vietas utt.)

Reģiona e-jaunumu lasītāju skaits ir sasniedzis jau 130.

2020. gadā Kuldīgas Galvenā bibliotēka līdztekus jau iepriekš izstrādātajam maršrutam “Ūdens Kuldīgā” izveidojusi jaunu virtuālo novadpētniecības pārgājienu “Kuldīga mākslinieka acīm”. Kuldīga ir pilsēta, ko daudzu radošo profesiju pārstāvji ir izmantojuši iedvesmai saviem darbiem. Interaktīvajā pārgājienā ar uzdevumiem var vairāk uzzināt par Kuldīgas māksliniekiem un vietām, kur viņi pulcējas un glezno, kā arī nostiprināt informācijas meklēšanas iemaņas par Kuldīgu Novadpētniecības datubāzē. Uzsākt programmu var reģistrējoties un sākot spēli patstāvīgi šeit: <https://ej.uz/maksliniekaacim> vai skenējot zemāk esošo QR kodu!

INTERAKTĪVAIS PĀRGĀJIENS

KULDĪGA
MĀKSLINIEKA ACĪM

Sāc interaktīvo pārgājienu!
Noskenē savā telefonā QR
kodu vai datorā atver
norādīto vietni!

<https://ej.uz/maksliniekaacim>

Lai piedalītos pārgājienā ar viedtālruni nepieciešams interneta pieslēgums.
Informācija par pārgājiena maršrutu un uzdevumi - Google veidlapās un
Kuldīgas, Alsungas un Skrundas bibliotēku kopkatalogā. Sekojiet instrukcijām!
Ja izmantojat viedtālruni - bibliotēku katalogu pārslēdziet uz darbavietas
(desktop) versiju.

BIBLIOTĒKA

Brocēnu pašvaldības bibliotēka 2020. gadā izvietoja **8 novadpētniecības izstādes Brocēnu centrā uz afixu dēļa**.

Bibliotēkas vadītāja Valda Ozoliņa: “Brocēnos aprīlī afixu dēlis kļuva tukšs, jo pasākumi pandēmijas dēļ nenotika. Taču iedzīvotāji pēc inerces to nāca apskatīt. Brocēnu bibliotekāri izveidoja izstādi ar vēsturiskām Brocēnu fotogrāfijām. Iedzīvotāji ieteica izvietot blakus attēlus – kā izskatījās konkrēta vieta agrāk un tagad. Tāda izstāde tika izveidota aprīļa beigās un redzama fotogrāfijās Baltā galdauta svētkos. Atsauksmes mudināja izsludināt konkursu par līdzīgu tēmu, kurš noslēdzās jūlijā. Tā gada laikā tika izveidotas 8 izstādes ar vietējo fotogrāfu radītajiem attēliem, un ļaudis Brocēnos savās pastaigās varēja iekļaut novadpētniecības izstāžu aplūkošanu pilsētas centrā. Ar šīm izstādēm bibliotēka devusi savu ieguldījumu sabiedrības stiprināšanā pandēmijas laikā.”

Foto no Brocēnu pašvaldības bibliotēkas “Facebook” [lapas](#)

Kaplavas pagasta bibliotēkas sadarbībā ar Krāslavas novada centrālo bibliotēku izstrādātais **projekts “Novadpētniecības istabas iekārtošana Kaplavas pagasta bibliotēkā”** guva atbalstu Krāslavas novada projektu konkursā “Iedzīvotāji veido savu vidi 2020”. Projekta rezultātā Kaplavas pagasta bibliotēkas telpās tika iekārtota novadpētniecības istaba – telpa novadpētniecības materiālu krātuvei un senlietu ekspozīcijai.

Valkas novada centrālā bibliotēka sadarbībā ar biedrību “Valkas attīstībai” īstenoja projektu **“Iepazīsti novadu kopā ar bibliotēku”**, lai pilnveidotu Valkas novada bērnu saturīga laika pavadīšanas iespēju vasarā, iepazīstot vienu no prioritārajiem bibliotēkas darba virzieniem – novadpētniecību. 5 dienu nodarbību ciklā projekta dalībnieki iepazīna dažādu Valkas novada publisko bibliotēku (Valkā, Zvārtavā, Ērgemē, Lugažos, Vijciemā) novadpētniecības krājumus, uzzināja interesantus faktus, klausījās teikas un nostāstus, mācījās meklēt informāciju, kā arī apmeklēja novada vietas, objektus un uzņēmumus.

Projekta “Iepazīsti novadu kopā ar bibliotēku” nodarbību cikla otrā diena Zvārtavas pagastā

SPĒLES

Balvu Centrālajā bibliotēkā Balvu reģiona kultūras mantojuma bagātību popularizēšanai un apgūšanai izveidota **interaktīva tiešsaistes spēle “Cik daudz zini par savu reģionu?”**. Spēlē kopumā ir 10 Balvu reģiona objekti/vietas, par katru jāatbild uz 5 jautājumiem. Atbildes var atrast Balvu reģiona Kultūrvēstures datubāzē.

Domājot par Jēkabpils pilsētas vēstures un bibliotēkas novadpētniecības materiālu popularizēšanu, **Jēkabpils pilsētas bibliotēka** izstrādāja **galda spēli “Jēkabpils stāsti”**. Spēles uzdevums: nokļūt no Jēkabpils uz Krustpili vai no Krustpils uz Jēkabpili. Spēles gaitu nodrošina klasiska galda spēles metode ar pievienotu mūsdienīgu risinājumu jautājumu uzdošanai – video jautājumi ar QR koda pieejamību. Par spēlē iekļautajiem objektiem uz spēles laukuma atsevišķā bukletā sniegta informācija, veicinot zināšanas par pilsētas kultūrvēsturi.

Galda spēles “Jēkabpils stāsti” dizains

Latgales Centrālās bibliotēkas filiāle Bērnu bibliotēka “Zīlīte” izveidoja **2 jaunas novadpētniecības galda spēles** skolēniem, viena ir veltīta Daugavpils 745. gadu jubilejai, otra Rainim un viņa daiļradei. Spēles arī turpmāk tiks izmantotas novadmācības stundās.

Talsu Galvenajā bibliotēkā “Facebook” izveidota spēle K. Barona dzimšanas dienas nedēļā **“Spēle ar tautasdziesmām”**, kurā tika aicināts ierakstīt trūkstošos vārdus 7 tautasdziesmu rindās. Plānots arī turpmāk veidot līdzīgas spēles.

Vairākas bibliotēkas (**Valkas, Strenču, Smiltenes, Ventpils u. c.**) piedalījušās Latvijas Drošāka interneta centra “Drossinternets.lv” sadarbībā ar **Drošāka interneta vēstnešiem** organizētās tiešsaistes spēles **“Pilsētas ABC”** izveidošanā. Spēles mērķis ir sabiedrības informācijpratības un digitālās pratības pilnveide.

PIEDALIES SPĒLĒ
Pilsētas ABC

Patiesība vai meli?!

- Hercogs Jēkabs ir dzimis Kuldīgā. (Melns)
- Liepājas karogā ir redzama priede. (Zaļš)
- Nērga ventinmēle nozīmē čīkstulis, vārgulis. (Zaļš)
- Daugavpili lielākais ezers ir Rāznes ezers. (Zaļš)

Izvēlies pilsētu ej.uz/PilsetasABC

Izvērtē apgalvojumus

lesniedz atbildes līdz 29. septembrim, labākie saņems balvas

Līdzfinansē Eiropas Savienības Eiropas infrastruktūras savienības instruments

DROSSINTERNETS.LV

KONKURSI, VIKTORĪNAS

E-vidē, Preiļu novada **Pelēču pagasta bibliotēkas** profilā “Facebook” un “Draugiem.lv” noritēja **erudīcijas konkurss “30 dienās apceļo Pelēču pagastu”**. Konkursa mērķis: popularizēt novadpētniecības resursus. Konkurssā katru dienu tika uzdots viens jautājums par Pelēču pagastu. Atbildes varēja iesniegt komentāros vai sūtīt uz bibliotēkas e-pastu. Atbildes varēja iegūt, izmantojot dažādas datubāzes un digitālos resursus (“Periodika.lv”, “Diva.lv”, Preiļu Galvenās bibliotēkas novadpētniecības resursus).

Jaunbērzes bibliotēka savā sociālā tīkla “Facebook” profilā īstenoja **fotogrāfiju atpazīšanas konkursu** “Liekam jaunu bildi iekšā!”. Ik pa brīdim tajā tika ievietota fotogrāfija, kurā jāatpazīst kāda vieta vai notikums Jaunbērzē.

Aglonas novada Centrālajā bibliotēkā organizēts **attālināts novadpētniecības konkurss** par Aglonas pagasta vēsturi. Jautājumi tika ievietoti Aglonas novada mājaslapā “Aglona.lv”, atbildes tika sūtītas uz bibliotēkas e-pastu.

Saldus pilsētas bibliotēka sakarā ar novadnieka, dzejnieka Māra Čaklā 80. dzimšanas dienu organizēja **literāro konkursu “Čaklais un ES”** (01.02.–01.07.2020.). Konkursa dalībniekiem bija jāizvēlas kāds no M. Čaklā dzejoļiem un jāuzraksta atbildes dzejolis. Dzejoļu konkursā piedalījās 23 dalībnieki – Saldus novada dzejnieki. 17. septembrī norisinājās dzejoļu konkursa noslēguma pasākums “Četri balti krekli”.

Par godu bibliotēkas simtgadei un Ventspils 730. dzimšanas dienai **Ventspils bibliotēka** izsludināja literāro darbu konkursu “Ventspils lasa”, aicinot autorus, izmantojot jebkuru literatūras žanru, izteikt savas sajūtas un personīgos stāstus par grāmatām un to lasīšanu. Konkursa uzvarētāji tika apbalvoti Pilsētas svētkos 1. augustā. Konkursa darbi ievietoti Ventspils bibliotēkas tīmekļvietnes Novadpētniecības [sadaļā](#). Ventspils bibliotēka arī organizēja tiešsaistes viktorīnu “Facebook” [“Cik daudz tu zini par Ventspils bibliotēkas vēsturi?”](#).

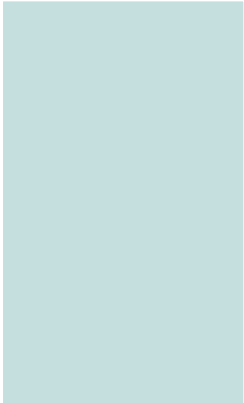
GALVENĀS PROBLĒMAS NOVADPĒTNIECĪBAS DARBĀ 2020. GADĀ

1. Plānoto pasākumu, aktivitāšu un norišu atcelšana Covid-19 ierobežojumu dēļ. Piemēram, nācies atcelt Jelgavas pilsētas bibliotēkas simtgades konferenci “Bibliotēkas pāri laikiem un robežām”, Limbažu Galvenajā bibliotēkā bija jāatceļ ikmēneša vēstures draugu klubiņa tikšanās.
2. Tika ierobežota brīvpieeja un uz laiku arī piekļuve novadpētniecības krājumam. Krājuma pieejamību klātienē pilnvērtīgi aizstāt tikai ar e-resursiem vien nevarēja. Digitalizācija, virtuālo resursu veidošana, elektroniskā dokumentpiegāde nespēja sasniegt visus, jo īpaši cilvēkus ar zemām digitālajām prasmēm.
3. Daudzām bibliotēkām joprojām trūkst gan kvalitatīvu skeneru, gan zināšanu un prasmju, lai veiktu novadpētniecības materiālu digitalizēšanu un digitālo kolekciju veidošanu. Nepietiekams tehniskais nodrošinājums un pieredzes trūkums traucē arī organizēt pasākumus tiešsaistē.
4. Nepieciešamība nodrošināt attālinātu digitālo saturu un pakalpojumus aktualizēja autortiesību problēmu. Trūkst zināšanu strīdīgos autortiesību jautājumos, daudz laika bija jātērē autortiesību turētāju meklēšanai (kas bieži izvērtās par īstu izmeklēšanu) un atsevišķa vienošanās līguma slēgšanai ar katru, jāparedz līdzekļi autoratlīdzībām.
5. Notiekot novadpētniecības darba speciālistu paaudžu maiņai, rodas bažas par novadpētniecības darba zināšanu un pieredzes pārnesi. Jelgavas pilsētas bibliotēkā šo problēmu risina, izstrādājot darbu aprakstus un instrukcijas, piemēram, tapusi “Novadpētniecības datubāzes ierakstu veidošanas instrukcija”.
6. Joprojām ir neskaidrības Vispārīgo datu aizsardzības regulas piemērošanā.

PROJEKTI

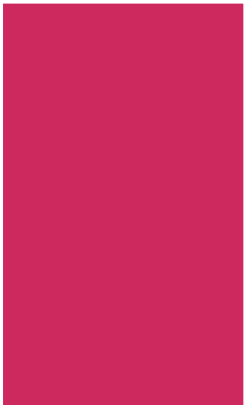
PROJEKTU DARBS 2020. GADĀ

Iesākto projektu aktivitāšu pārplānošana, pagarinot projektu īstenošanas laiku un pārceļot/pielāgojot aktivitātes tiešsaistes videi

Bibliotēkās 2020. gads jaunu projektu sagatavošanā bijis pasīvāks / vienlaikus pieaudzis kopējais iesniegto projektu skaits, radot sīvāku konkurenci

Bibliotēku darbinieku iesaiste sabiedrisko organizāciju projektu izstrādē un realizācijā, kas nav tieši saistīti ar bibliotēku darbu, bet ir nozīmīgi vietējai kopienai (vides, piemiņas vietu sakopšana u. c.)

Pagastu bibliotēku patstāvīga startēšana projektu konkursos

2020. GADĀ REALIZĒTIE PROJEKTI

Lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Tikšanās ar rakstniekiem, dzejniekiem, grāmatu autoriem

Novadpētniecības projekti

Apkārtojās vides labiekārtošana

Bibliotēku materiālās bāzes atjaunošana un papildināšana

Izdevumu sagatavošana (“Ludzas igauņu valodas ābece”, “Savējie sapratīs”, “Preiļu Galvenā bibliotēka paver ceļu iedzīvotāju iespējām piekļūt informācijai”, dzejas grāmata “Mini” u. c.)

ĀRVALSTU UN ES PROGRAMMU FINANSĒTIE PROJEKTI: TURPINĀS NO IEPRIEKŠĒJĀ PERIODA

Pieaugušo informācijpratības veicināšana – Islandes bibliotēku pieredze (*Promotion of Adult Information Literacy – Iceland libraries experience*) / Jelgavas pilsētas bibliotēka, 01.09.2019.–31.10.2021.

Inovatīvu interaktīvu metožu ieviešana pilsētas dabas objektu uzlabošanai un videi draudzīgākas apziņas veidošanai sabiedrībā un dabas tūrisma sektorā Latgales reģionā un Pleskavas apgabalā / Ludzas pilsētas bibliotēka, 01.07.2019.–30.06.2021.

Mana zaļā identitāte (*My Green Identity*) / Valmieras bibliotēka, 2019–2020

Kultūras mantojuma loma un iespējas starppaaudžu izglītībā (*ROCHIL*) / Mālpils novada bibliotēka, 01.09.2019.–31.08.2021.

Jaunieši košāki par iztēli (*Youth is stranger than fiction*) / Jelgavas pilsētas bibliotēka, 01.08.2019.–30.06.2021.

ĀRVALSTU UN ES PROGRAMMU FINANSĒTIE PROJEKTI: UZSĀKTI 2020. GADĀ

Ģimenes stiprināšana ar bibliotēkas sadarbības palīdzību kā ieguldījums sociāliekonomiskajā attīstībā Ludzas novadā, Rokišķu rajonā un Jēkabpils pilsētā
(*HOME*)

Ludza, Jēkabpils, 01.07.2020.–30.06.2022.

Mērķis: veicināt Ludzas, Rokišķu un Jēkabpils pašvaldību iedzīvotāju sociāli ekonomisko aktivitāti, tādējādi sekmējot dzīves apstākļu uzlabošanos Latvijas un Lietuvas pierobežas reģionā – trīs pašvaldībās, kuras atrodas tālu no attīstības centriem, ar zemu dzimstības un augstu mirstības līmeni, zemu iedzīvotāju ienākumu līmeni.

ĀRVALSTU UN ES PROGRAMMU FINANSĒTIE PROJEKTI: UZSĀKTI 2020. GADĀ

Lauku un reģionālās bibliotēkas kā vietējie ģimenes uzņēmējdarbības centri (*Rural and Regional Libraries as Local Family Entrepreneurship centres*)

Jelgavas pilsētas bibliotēka, 01.10.2020.–31.05.2022.

Projekta mērķi: novatoriskas prakses izstrāde un īstenošana, mācot uzņēmējdarbību cilvēkiem, kas dzīvo reģionos un laukos; iniciatīvas un uzņēmējdarbības sajūtu palielināšana cilvēkiem, kas dzīvo reģionos un lauku apvidos; sistēmas, kurā bibliotēkas kalpo kā lauku uzņēmējdarbības attīstības centri, izveidošana.

“Europe Challenge 2021”

Valmieras bibliotēka, 2020–2021

Projekta mērķis: veicināt Eiropas vērtību izpratni vietējā sabiedrībā, iedzīvotāju līdzdalību un skaidrot vietējai sabiedrībai bibliotēku lomu demokrātijas procesā, kā arī iedzīvotāju iesaisti publiskās telpas veidošanā. Projekta aktivitātes tiks realizētas 2021. gadā.

ĀRVALSTU UN ES PROGRAMMU FINANSĒTIE PROJEKTI: UZSĀKTI 2020. GADĀ

“TECH.LIBRARY”

Mazsalacas pilsētas bibliotēka, sadarbojoties ar Valmieras integrētās bibliotēkas kolēģiem,
01.09.2020.–31.08.2022.

- Projekts vērsts uz publisko bibliotēku bibliotekāru apmācību darbā ar cilvēkiem, kuriem ir redzes problēmas, izmantojot IKT.
- Projektā piedalās publiskās bibliotēkas no sešām valstīm: Itālijas, Rumānijas, Bulgārijas, Slovēnijas, Horvātijas un Latvijas.

VALSTS PROGRAMMU UN FONDU FINANSĒTIE PROJEKTI: PIEMĒRI

“Visi zin’... 100-gadīgā Jelgavas bibliotēka šīs dienas bērnu acīm”

Jelgavas pilsētas bibliotēka

Projekta rezultātā izveidota 7 min. animācijas filma “Visi zin’... jeb zirneklis bibliotēkā” par bibliotēkas lietošanas noteikumiem; novadītas 4 meistarklases (scenārija rakstīšanā, skatuves runā, fotokadrējumā, animēšanā); organizētas 10 radošās darbnīcas; veikti 2 profesionāli ieraksti (visus filmēšanas procesus veica bērni un jaunieši profesionāļu vadībā). Projekts ne tikai informēja bērnus un jauniešus par animācijas filmu veidošanas procesu un iepazīstināja ar animācijas nozarē strādājošiem māksliniekiem, bet arī ieinteresēja jauno paaudzi apmeklēt bibliotēku un izmantot tās pakalpojumus.

“Radošums un inovācijas bibliotekārajā darbā”

Gulbenes novada bibliotēka

Projekta mērķis: uzlabot bibliotēku sniegto pakalpojumu kvalitāti vietējā kopienā, paaugstinot bibliotekāru profesionālo pilnveidi un izaugsmi. Projekta laikā tika plānotas 4 meistarklases ar nozares profesionāļiem par šādām tēmām: dizaina domāšana, bibliotēkas interešu pārstāvēniecība, radošums 21. gadsimta bibliotēkā un bibliotēku pakalpojumu attīstīšana maznodrošinātajām un mazaizsargātajām sabiedrības grupām. Projekts turpinās arī 2021. gadā.

PAŠVALDĪBU FINANSĒTIE PROJEKTI: PIEMĒRI

“Jaunas iespējas cilvēkiem ar redzes traucējumiem un citām lasīšanas grūtībām” (Dobeles NCB)

Radīt iespēju cilvēkiem ar redzes traucējumiem un citām lasīšanas grūtībām klausīties audiogrāmatas, veicinot viņu sociālo iekļaušanos un dzīves kvalitātes uzlabošanu. Tika iegādātas 15 magnetolas, kuras saņems novada bibliotēkas, lai piedāvātu pakalpojumu iedzīvotājiem ar redzes traucējumiem un citām lasīšanas grūtībām.

Es fiziski aktīvs (Nīgrandes pagasta Kalnu bibliotēka)

Projekts tika īstenots sadarbībā ar biedrību “Lai top Nīgrandei!”. Projektā tika izveidota aktivitāšu trase laukumā pie bibliotēkas, atjaunota sajūtu taka un izveidota puķu dobe pie bibliotēkas.

PAŠVALDĪBU FINANSĒTIE PROJEKTI: PIEMĒRI

“Uzturs un enerģija” (Penkules bibliotēka)

“Dzīvei krāsas meklējot” (Gulbenes novada Stradu pagasta bibliotēka)

Novadpētniecības istabas iekārtošana Kaplavas pagasta bibliotēkā (Krāslavas novada Kaplavas pagasta publiskā bibliotēka)

Lasītveicināšanas projekti “Burtu spēles” un “Burtu spēles pieaugušajiem” (Cesvaines bibliotēka)

“Pieturvieta Stabulnieki” (Preiļu novada Stabulnieku pagasta bibliotēka)

“Bibliotekāru izaugsmes skola”; “Mācies no kaimiņiem” (Kursīšu pagasta bibliotēka)

“VĒL VIEN SOLIS” Puzes pagasta vēsturisko vietu sakopšanā, vēstures materiālu apkopošanā un digitalizācijā (Puzes pagasta bibliotēka)

DALĪBA CITU INSTITŪCIJU PROJEKTOS

“Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”, “Grāmatu starts”,
“Skaļās lasīšanas sacensības”, “Stāstu bibliotēkas”

Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām

KM atbalstītie semināri bibliotēku un muzeju speciālistu
digitālo prasmju attīstībai

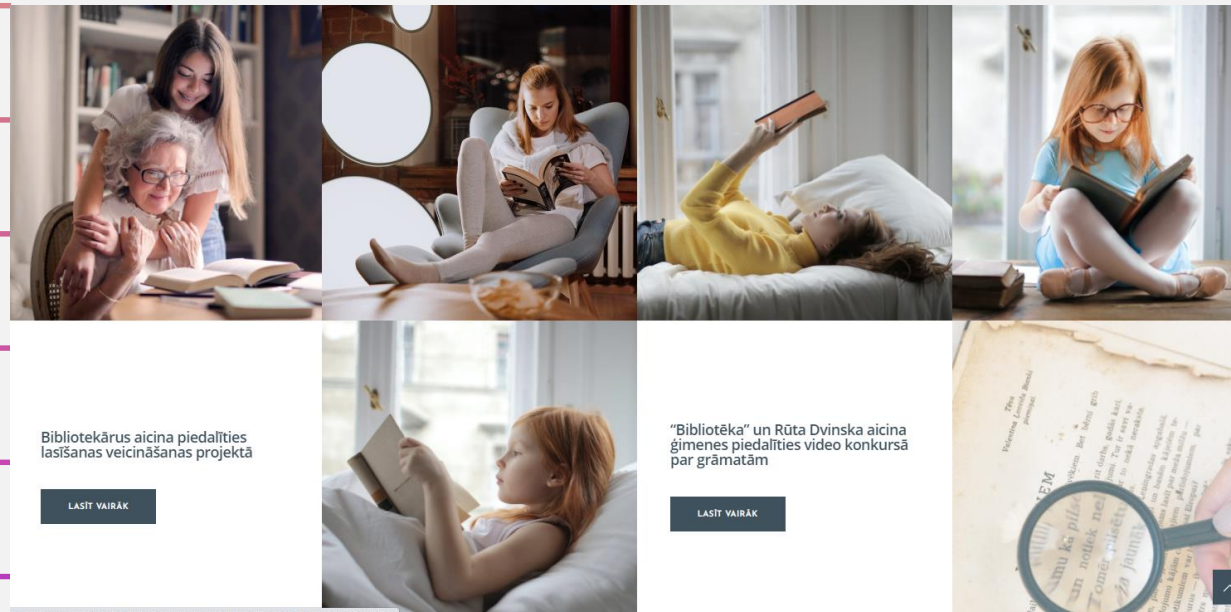
“Zenit stāsti”

Sociālā projekta “Bibliotēka” konkurss “Mana bibliotēka!”,
video stāstu sērija “Iemīlēt grāmatu!”

Skolēnu vasaras nodarbinātība

Veselības veicināšana un slimību profilakses pasākumi “X”
novadā

Atbalsts bezdarbnieku izglītībai

DALĪBA CITU INSTITŪCIJU PROJEKTOS: DIGITĀLĀ KOLEKCIJA “INDUSTRIĀLAIS MANTOJUMS”

LNB sadarbībā ar Latvijas bibliotēkām, muzejiem un arhīviem veido jaunu digitālo kolekciju “Industriālais mantojums” par nozīmīgākajiem rūpniecības uzņēmumiem visā Latvijas teritorijā.

Projektā iesaistījušās 27 publiskās bibliotēkas (t. sk. pilsētu un pagastu bibliotēkas), kas sagatavojušas materiālus par savā teritorijā pastāvējušiem 77 uzņēmumiem, digitalizējušas bibliotēku krājumā pieejamos attēlus.

Bibliotēkas šo projektu augstu novērtējušas un min kā vienu no apjomīgākajiem 2020. gada sadarbības piemēriem.

PROJEKTI: IKVIENS VAR!

Domājot par bibliotēkas pakalpojumu attīstību, 2020. gadā **Kūku bibliotēka** iegādājās griešanas ploteri, kas ir ideāli piemērots dizainu izgriešanai, dekoru vai skatlogu noformējumu izgatavošanai, kā arī to var izmantot radošām darbnīcām. Tapāt pārskata periodā iegādāta spēļu konsole “Xbox One”, kas ir lielisks brīvā laika pavadīšanas veids bērniem un jauniešiem. Sadarbībā ar biedrību “InSpe” Kūku bibliotēka nodrošināta ar 3D printeri un gravēšanas iekārtu, lai veicinātu Krustpils novada bērnu un jauniešu interesi par IT prasmju apguvi.

Jaunas tehnikas iegāde projektā **Dagdas novada bibliotēkā** “Viedās bibliotēkas ierīkošana Dagdas novada Bērnu literatūras nodaļā” sadarbībā ar Dagdas novada pašvaldību, Lauku atbalsta dienestu un Krāslavas novada partnerības atbalstu veiksmīgi īstenoja LEADER programmu. Projektā interaktīvas vides nodrošināšanai Bērnu literatūras nodaļā iegādāts interaktīvais galds un datortehnikas komplekts: stacionārais dators ar monitoru, portatīvais dators un planšete. Radošo darbnīcu organizēšanai iegādāts griešanas un reljefa veidošanas mašīnas komplekts, telpas modernizēšanai un krāšņumam iegādāti sēžammaisi un pufi, kā arī stikla vitrīna.

ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI (IAM)

ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI: DARBA VIRZIENI

Projekti kā viens no galvenajiem rīkiem IAM īstenošanā

Darbs ar vājredzīgiem cilvēkiem un cilvēkiem ar lasīšanas grūtībām

Pašu bibliotēku iniciētas lasīšanas veicināšanas programmas un aktivitātes, arī pieaugušajiem

Tikšanās ar rakstniekiem un dzejniekiem bērnu un jauniešu auditorijai

Darbs ar savu kopienu: kopienas saliedēšanas aktivitātes

DARBS AR VĀJREDZĪGIEM CILVĒKIEM UN CILVĒKIEM AR LASĪŠANAS GRŪTĪBĀM: PIEMĒRI

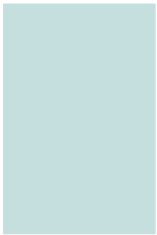
Projekts “TECH.LIBRARY”, kura mērķis ir uzlabot publisko bibliotēku pakalpojumus lietotājiem ar redzes traucējumiem, izmantojot IKT (informācijas un komunikācijas tehnoloģijas) rīkus un apmācību. (Mazsalacas bibliotēka)

Izveidota informācija par bibliotēku zīmju valodā, kas pieejama informatīva video materiāla formā (Rīgas Centrālā bibliotēka)

Kanisterapijas nodarbības (Jūrmalas Centrālā bibliotēka)

Laikrakstu priekšā lasīšana vājredzīgiem cilvēkiem (Jaungulbenes pagasta bibliotēka)

LATVIJAS NEREDZĪGO BIBLIOTĒKA

Noslēgtas vienošanās par sadarbību SBA ietvaros ar 102 pašvaldību publiskajām bibliotēkām. Vairākām reģionu galvenajām bibliotēkām izsūtītas pielāgotās literatūras grāmatu kopas. Pilnveidota pielāgotās literatūras aprīte visā Latvijas teritorijā, kas paredzēta ne tikai redzes invalīdiem, bet arī iedzīvotājiem ar drukātā teksta uztveres grūtībām

Ar KM atbalstu iegādāta tehnika un uzsākta grāmatu reproducēšana palielinātā drukā; ar KM atbalstu iegādāta tehnika un programma, lai nodrošinātu mācību grāmatu pārveidi pielāgotā formātā, dodot iespēju atvieglot mācību procesu bērniem ar lasīšanas grūtībām

2020. gada nogalē bibliotēka saviem pielāgotās literatūras lasītājiem piedāvāja jaunu pakalpojumu – **audiogrāmatu lejupielādi attālināti**

Bibliotēkas “YouTube” kanālā tika ievietoti stāsti no bibliotēkas audiogrāmatu piedāvājuma: R. Blaumaņa stāsti un noveles, latviešu tautas pasakas, ko īpaši aktīvi izmantoja skolu audzēkņi

LATVIJAS NEREDZĪGO BIBLIOTĒKA

Bibliotēka ir vērusi durvis uz pielāgotās informācijas pasauli, 2020. gada sākumā iestājoties **Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas (WIPO) izveidotajā Pieejamu grāmatu konsorciijā (*Accessible Books Consortium*)**, kas dod iespēju starptautiski apmainīties ar pielāgotu informāciju dažādos e-formātos. Globālā grāmatu servisa katalogā šobrīd ir reģistrēti vairāk nekā 600 000 nosaukumu 7 valodās. Latvijas Neredzīgo bibliotēkas katalogs ir integrēts šajā platformā, kurā bibliotēka piedāvā ap 1500 bibliotēkas veidotās audiogrāmatas latviešu un krievu valodā

Strazdumuižas radio lasījumi 70 klausītājiem (Strazdumuižas ciematā dzīvojošiem redzes invalīdiem) – preses izdevumu apskati, jauno grāmatu fragmentu un dzejas lasījumi 1x nedēļā Strazdumuižas organizācijas vietējā radio

Publikācijas no preses izdevumiem un informācija no e-resursiem tika lasīta pa tālruni

Periodisko izdevumu **audioierakstus ir iespējams saņemt zibatmiņā vai elektroniski nosūtīt pa e-pastu**

IAM: PIEMĒRI

- 1. Iesaiste ESF projektā “Atbalsts bezdarbnieku izglītībai” – bibliotekāra iemaņu apgūšanas nodrošināšana (Rēzekne)
- 2. Bibliotēka kā partneris projektā “Skolēnu vasaras nodarbinātība” (Olaines novada Gaismu bibliotēka, Džūkstes pagasta 2. bibliotēka, Limbažu Galvenā bibliotēka)
- 3. Lekcijas par veselīgu uzturu un kustību nozīmi, veselīgu dzīvesveidu, vingrošanas nodarbības utt. (Naukšēnu pagasta bibliotēka, Penkules bibliotēka u.c.)
- 4. Pasākumi un aktivitātes, kas veicina videi draudzīgu bezatkritumu dzīvesveidu (Alūksnes pilsētas bibliotēka, Preiļu Galvenā bibliotēka, Ventpils bibliotēka)
- 5. Dzimumu līdztiesības jautājumu aktualizēšana (Latgales Centrālā bibliotēka, Ogres Centrālā bibliotēka, Mārkalnes bibliotēka)
- 6. “KOPA – kopienu pārdomāta attīstība” – kopienu vajadzību risināšana un vides pilnveidošana, stiprinot kopienu ilgtspējīgu izaugsmi (Amatas novada Ieriķu bibliotēka)

DARBS AR KOPIENU: KOPIENAS SALIEDĒŠANAS AKTIVITĀTES

Ipiķu pagasta bibliotēka

2020. gadā uzsākta jauna tradīcija – ugunscura iedegšana pie Latvijas–Igaunijas robežas Ziemas Saulgriežos. Trīs gadus tas notika tikai Vasaras Saulgriežos. Pēdējie Vasaras Saulgrieži bija ļoti emocionāli. Tas saistīts ar 2020. gada ārkārtas situāciju, kad bija pulcēšanās ierobežojumi, bija liegts organizēt pasākumus. Apmeklētāji, īpaši jau Igaunijas iedzīvotāji, ļoti gaidīja šo kopā būšanu un ieradās ļoti kuplā skaitā.

Gulbenes novada bibliotēka

2020. gadā viena no izstādēm tika veltīta Covid-19 pandēmijas tematikai “Pulcēšanās prieks” – lieliskas fotogrāfijas no novada vēstures, kur pulcējušies cilvēki (dziedāšanas svētki, kolektīvu pasākumi, talkas, karnevāli).

IAM: IKVIENS VAR!

Ambeļu pagasta bibliotēka:

- ❖ Interesu kluba “Radošā laboratorija” izveide. Klubs īpaši piesaista tādas lasītāju grupas kā darba meklētāji un mājsaimnieces ar bērniem, sniedzot iespēju pavadīt laiku lietderīgi, socializēties sabiedrībā
- ❖ Projekts “Bibliosports” – sportisko aktivitāšu organizēšana, piemēram, nūjošanas nodarbības (bibliotēkā iegādāti 7 nūju pāri un sagatavoti atbilstoši informatīvie materiāli)
- ❖ “Puķudobe uz palodzes no A līdz Z” – agronomiska izstāde, kas darbojas reālā laika režīmā. Visa darbību ķēde no augu stādīšanas līdz ievākšanai un turpmākai izmantošanai (skaisti, izglītojoši, lietderīgi)

Atgādinām! Bibliotēkā ir pieejams viss par skaistumu, sportu un veselību. Taču svarīgākais ir tas, ka kopā ar grāmatu ir pieejams arī sporta inventārs. Nūjošanas nūjas, hanteles un lecamauklas varat aizlienēt, paņemot bibliotēkā grāmatu!

IAM: SECINĀJUMI

“Kolektīva” IAM un bibliotēku darba IAM jomā atzīšana, tomēr atsevišķos gadījumos vērojams zināšanu un izpratnes trūkums par konkrētiem mērķiem un to apakšvirzieniem

Paralēli tradicionālajiem IAM, kas visvairāk saistīti ar bibliotēku darbību (4, 11, 16), iezīmējas dažādas aktivitātes arī saistībā ar citiem ilgtspējīgas attīstības mērķiem (2, 5, 8) un virzieniem

Lielākā daļa pasākumu netiek plānota un saistīta ar konkrētu ilgtspējīgas attīstības mērķi, sasaiste ar ilgtspējīgu attīstību notiek vēlāk, to analizējot

“Bibliotēkai vajadzētu izstrādāt konkrētu aktivitāšu plānu, kas būtu saistīts ar ilgtspējīgas attīstības mērķu popularizēšanu un īstenošanu”

/Jēkabpils pilsētas bibliotēka/

PALDIES PAR UZMANĪBU!

Bibliotēku darba pārskati pieejami:
<https://dom.lndb.lv/data/obj/70743.html>

Prezentāciju sagatavoja:

Evija Vjaterē

Māra Jēkabsone

Ilze Kļaviņa

Diāna Rudzīte

Kristīne Deksnē

Marlēna Krasovska

